

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N.O. 09794

A LIKHTIKE VELT

Litman

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-09794-2

9780657097943T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

אַלְמָנִיחַ זֶעֲלָת

1935

אַלְמָנִיחַ זֶעֲלָת

לייטמן

אַלְיָכָטִיקָעּ זֹזֶעֶלֶט

קִינְדָּעָר מִיּוּסָעָם

אַילּוּסְטָרָאַצְּיוּן

פָּנוּ

מִישָׁע שֻׁוּאָרָץ

13/3298

אוֹרְיִסְגְּנָעָבָן פָּוּן מַעֲכָבָעָר

1 9 8 5

בָּנָא אַסְטְּרֵלָה

מעניכען —
אָסָמָאנָע.

A LIJTIKE VELT

CUENTOS INFANTILES

Por LITMAN

BUENOS AIRES

1935

Talleres Gráficos "Cultura" — Sarmiento 2157, Buenos Aires.

א טאטע נויט מיט זיין מיידעלע ארייננווארפֿן א בריוו אין פֿאסְטּ
קעסטּל, האט ער א טאטע און ווארטּ נישט אריין אין קעסטּל
דעם בריוו, נאָר גאָר דָּסּ מיידעלע.

דויערטּ נישט לאָנג און עם קומט א מענטש פּוֹן דער פֿאסְטּ
וואָס ווייסטּ נישט פּוֹן קִין כאָכְטּ און ער נעטּ אָרוּסּ פּוֹן קעסטּל
די בריוו מיטּן מיידעלע און טראָגֶטּ זַי אָפּ רעדּ פֿאסְטּ
איו אָפּ דער פֿאסְטּ פֿאָראָן אָן אַנדּער מענטש. קוּקַטּ ער אַיבָּעָדּ
אלָעּ בריוו און געפֿינְטּ צוּוּשָׁן זַי דָּסּ מייזְעָלָעּ.

— וואָס טוֹסְטוֹ דָּא. האָ? — פֿרְעָמַטּ ער.

— מיין טאטע האט מִיךְ אַריינְגָּעָוּוָאָרְפּּן אין קעסטּל.

— צוּוּי! אָן וואָ אָזּ דער אַדְרָעָסּ?

— ער האט נישט אַנְגָּעָשְׁרִיבָּן.

— אָן וואָ זַיְנָעָן די פֿאָסְטּמָאָרְקָעָסּ?

— אַיךְ ווֹיָסּ נישט.

קלערטּ ער, דער מענטש, אָן קלערטּ:

— מעַן דָּאָרָפּ דָּיךְ צְרוּקְשִׁיקָּן, אַבְּעָדּ אַיךְ ווֹיָסּ דָּאָרָ נישט
וּוואָהָיָן.

הערטּ דָּסּ אַ בְּרוּזְעָלָעּ, זָאנְטּ עַמְּ:

— אָזּ שִׁיק נישט צְרוּקְ דָּסּ מיידעלע, אַיךְ האָבּ דָּרְיִ סְעַנְתּ
פֿאָסְטּמָאָרְקָעָסּ אַיבָּרְקָעָ, נִיבּ אַיךְ זַי אָפּ דעם מיידעלע.

— עַמְּ אָזּ ווֹיָנִיקָּן.

— אַיךְ האָבּ אַיךְ אַיְן כְּעַנְתּ אָן אַיבָּרְקָעָן, — שְׁרִיְמָ אַיְסָ אַ
צְוַיִּיטּ בְּרוּזְעָלָעּ:

— אָן אַיךְ צְוַיִּ...
האֲקִיזָּעָר, מעַן האט צְעַזְּבָּעַשְׁלָאנְ פָּאוֹן סְיִדְעָלָעּ פֿאסְטּ

מארקען און אויר מיטגענומען אפֿן שיפּ.
 אַ וועג האט דאס מײַדעלע געהאט אַ פֿרִיּוֹלָעַן, עַדְעַם ברִיּ
 וועלע האט דערציילט אַן אַנדער מִיסְעָלָעַן: ווער אַ טְרוּיעָרִיקָם אַוּ
 ווער אַ פֿרִיּוֹלָעַן, ווער אַ מִיּוֹסְעָלָעַן גוֹטָע קִינְדָּעָלָעַן אַוּ ווער
 אַ מִיּוֹסְעָלָעַן פֿוֹן שְׁלַעַכְתָּעַ.

או די שיפּ אַיז גַּעֲקוּמָעַן טִין אַיְרָאָפּעַ האט זיך בָּאוּזִין אַ
 מענטש אַוּ יעדַעַם בְּרִיוּוֹלָעַן גַּעֲפַרְעָנָט:

ברִיוּוֹלָעַן, בְּרִיוּוֹלָעַן

זָאנְסִיר צֵי וּוּיְסָטָן,

וּוְאָהָן פָּאָרְסָטוֹן

אוֹן וּוְאָהָן נִיְסָטוֹן?

האָבָן די בְּרִיוּוֹלָעַן גַּעֲזָנָט:

— אַיך נֵי קִין לִיטָעַ...

— אַיך נֵי קִין פּוֹלָן...

— אַיך קִין פִּיטִּימִיטָע

— אַיך — צַו רַעַב יוּיְלָן.

או עַס אַיז גַּעֲקוּמָעַן צָום מִידָּעַלָּעַן, האט זיך נִישְׁטַ גַּעֲוָאָסָט
 וּוּאָס צַו זָאנְן אַוּן דָּעַר מענטש האט זיך צְוִירִקְנָעְשִׁיקָט קִין אַרגְעָנִי.
 טִינְגָּע אַוּן דָּאַ האט מַעַן אוֹר גַּעֲפָרָאָכָט אַפְּ אַ פְּלָאָסָע אַוּ יַעַזְנִין
 גַּעֲפַרְעָנָט:

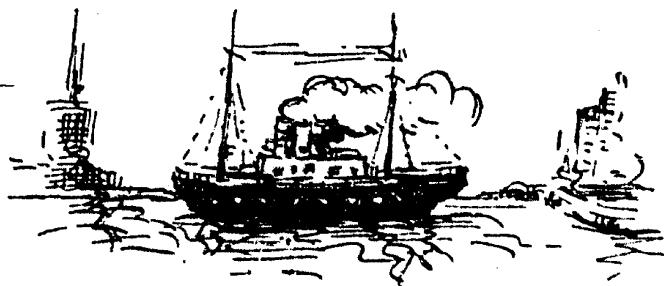
— ווער טִיפְטָא מִידָּעַלָּעַן

אַ מִידָּעַלָּעַן פֿוֹן פָּאָסָטָן —

בַּיְלִיק אָוֹן וּוְאַלְוָוֵל
אֲ פַּעֲזָע זַי קַאַסְט.

אייז געקומען צולויפֿן באַלְד דעם מײַדעלעム טاطע אָוֹן גַּעֲזָגֶט:
— ווַיְפַלְלַ קַאַסְט דַּאַם מײַדעלַע. — אֲ פַּעֲזָעַ? נַאֲט אַיְצָד צַוְּיוּי
אוֹן נַאֲט אַיְצָד צַעַן אוֹן גַּיט זַי מִיר אָפְּ צַרוּיכַק.

דַּעַרְזָעַלְבָּעַר אַיְצָכָאַק...

יאַנְקָעַלְעַ אַיְזָ אַלְטַ גַּעֲזָאָרַן זַעַקְמַ יַאַר. הַאַט עַר גַּעֲמָאַכְט אָ
יַאַנְטָעַוּ, פַּאַרְוַפְּן אַלְעַ קִינְדָּעַרְלַעַד פַּוּן גַּאַט אָוֹן זַי גַּעֲגָבַן נִים מִיטַּ
זַקְעַדְקָעַם. זַי גַּעֲגָבַן לְעַקְעַד מִיטַּ וּוַיַּן אָוֹן זַי גַּעֲזַיְוַן אַלְעַ אַכְעַלְעַד.
וּוְאַם מַעַן הַאַט אִים גַּעֲשָׁאַנְקָעַן.

איַצְחָאַק אַיְז אַיְצָד גַּעֲזָעַן אַפְּן יַאַנְטָעַוּ אָוֹן וּוְעַן עַר אַיְז אַהֲיִיךְ
גַּעֲקָוּמָעַן. הַאַט עַר דַּעַר מַאַמְּנַעַן אַלְין דַּעַרְצִיְּלַט אָוֹן גַּעֲפָרָעַגְתַּן:

- מַאַמְּטַ, וּוְעַן וּוְעַט בָּגַ מִיר זַיַּן אַזְאַת יַאַנְטָעַזְזָזַן.
- הַעַן דַּזְזַז וּוְעַסְטַ וּוְעַדְזַז זַעַקְמַ יַאַר.
- וּוְעַן וּוְעַל אַיְזַז וּוְעַחַן זַעַקְמַ יַאַר?
- אַיְז זַיְבַּן וּוְאַכְּנַן אַרְזָם.
- זַיְבַּן וּוְאַכְּנַן אַיְז לַזְגַּנְגַּן?
- נִין.

- ווַיְפַלְלַ נַעֲכַט דַּאַרְפַּ אַיְד אַפְּשָׁלָאַפְּנַיְהַ?
- טַפְצִיךְ נַעֲכַט.
- טַפְצִיךְ נַעֲכַט אַיְז מַעַד זַי צַעַן נַעֲכַט?

— יא.

— וויל איך נישט, איך וויל שוין וווערן זעקס יאר.
— מען קען נישט וווערן שוין.

— פאַרוֹזָם אַיּוֹ יַאנְקָעַלְעַ גַּעֲוָאָרִין שַׁוִּין זַעַקְס יַאֲרָ?

— יַאנְקָעַלְעַ אַיּוֹ פְּרִיעָר גַּעֲבָוִיחַ גַּעֲוָאָרַן.

— ווועל איך אויך פְּרִיעָר גַּעֲפָוִירָן וווערן.
די מאַפְּטוּ האַט גַּעֲלָכְט אָוָן זַיְהַאְט אַיזְכָּאַקְלָעַן צַוְּגַעְזָאָגָט. אָז
אויף ער ווועט זיך אויפֶּפְּרִוּן גַּוְתַּ, ווועט ער שַׁנְעַלְעַד וווערן זעקס יאר
אלט.

אויך אַזְכָּאַקְלָה האַט צַוְּגַעְזָאָגָט אוֹפְּצָוְפִּירָן זיך גַּוְתַּ
מאַמְּטוּ האַט אִים גַּעֲגָבָן זַוְּפַּ, האַט ער גַּעֲנוּמָעַן בְּלוּזַּ אַפָּאַר לְעַפְּלַ
און צַוְּגַעְנָרוֹקָט דַּעַט טַעַלְעָר.

— איך וויל שוין מער נישט, איך בין שוין נישט הַוְּגַגְעֵרִיךְ.
— אָז דָו ווועסט נישט עַסְּן, ווועסטו דַאְרְפָּן ווְאַרְטָן לְאַנְגַּן בֵּין
דו ווועסט אלט וווערן זעקס יאר.

אויך אַקְלָם שַׁוְּעַטְטוּרַ, די קְלִיְינַע בְּרִיְינְדָעַלְעַ, ווָאָס אַיּוֹ גַּעַזְעַטְ
בָּאָס טִישַׁ, האַט זיך גַּרְגַּעַרְקָט צַוְּדָעַר מַאְמָעַן אָוָן אַזְג גַּעַטְוּן;

— גַּיבְּ מִירַ, מַאְמָעַ, איך ווועל עַסְּן, ווועל איך אלט וווערן זעקס
יאָר אָוָן ער — גַּאֲרְנִישְׂטַ...

אויך אַזְכָּאַקְלָה האַט זיך דַּעְשְׁרָאָקָן אָוָן ווְיִדְעָר גַּעֲנוּמָעַן דַּעַט לְעַפְּלַ
אין האָגָט.

אוֹזְ דַּעַר טָאג אַיּוֹ גַּעֲקוּמָעַן, אַיּוֹ אַזְכָּאַקְלָה אוֹיְפֶּגְעַשְׁטָאָגָעַן גַּאנְץ
פְּרִי, אַרְאַפְּגֶנְעַשְׁפְּרָוְגָעַן פֵּין בְּעַט אָוָן צַוְּגַעְלָאָפָּן גַּלְיִיךְ צֻוְּמַעְלַ...

— ווָאָס אַיּוֹ, אַזְכָּאַקְלָה? — פְּרָעָגָט אִים די מַאְמָע אַפָּאַר
וְוְאַנְדְּעַרְטַ...

— איך וויל זען, צַי איך בין שוין גַּעֲוָאָרִין גַּרְעַסְעַר.
— אַוְוְאַדְעַ בִּיסְטָו שַׁוִּין גַּעֲוָאָרִין גַּרְעַסְעַר, זַעַסְטָ נִישְׁטָ, בִּיסְטָ

דַּאְרַ צַוְּגַעְזָאָקָפָן אַשְׁטִיקָ!

די מַאְמָע טָוָט אַזְכָּאַקְלָעַן אַנְעַט אַפְּ דִי העַנְטָ אָוָן לְאָזָט
אִים פְּאַלְדָ אַרְאָפְ.

— ווי שוער דז ביטט געוווארן! איד האט שוין נישט קיין קייעד
דיין אויפצוהויבן.

אייצכאל האט זיך שנעל אングעטען אוון ארוים אפּן גאנט מיט
א פֿרייד:

— קוקט טיך נאר אן, קינדעRELעך. ווי גרוים אוון ווי שוער
איד בין געוווארן! איד בין שווין זעקט יאר אלט.

— לאָמֵיר זיך אַפְּטַעַסְטָן — זאגט כאנעלע.
בײַידע שטעלן זיך אַוּעַק אַקְמָל צו אַקְמָל. אַפְּער אַיְצָכָאַק אַיְזָאָר
אַסְאָר גַּרְעָסָדֶר.

— אַזְוִי — זאגט באַנְעַלְעַ — וווען אַיד פִּין אַלְטַ גַּעֲוֹעַן זעקט
יאָר. בין אַיד אַזְוִי גַּעֲוֹעַן גַּרְוִוִּים.

— אַזְוִי זַיְפֵּל בִּיסְטָו אַיְצָט אַלְטַ? — פְּרַעַנְטָ אָוָר אַיְצָכָאַק.
— אַיְצָט פִּין אַיד אַלְטַ דְּרִיְיַ אָר...

איין אַזְוַנְט אַיְזָאָר אַזְוַנְט אַזְוַנְט אַזְוַנְט
עם זַיְגַּעַן גַּעֲקִיטַעַן פַּעֲמַעַדְס אַזְוַנְט. עַמְּ זַיְגַּעַן גַּעֲוֹעַן אַיד
קִינְדְּעַרְלָעַך אַזְוַנְט גַּעֲטַרְנְקָעַן זַיְגַּעַן. גַּעֲנַעַסְטָן לַעֲקָעַד מִיט
מַאֲרַט אַזְוַנְט אַיְצָכָאַק האט זיך שַׁטְּאַרְק גַּעֲפְּרִיטַ.

זַיְגַּעַן שַׁוְּעַסְטַעַל בְּרִיְינְדְּעַלְעַ אַזְוַנְט גַּעֲוֹעַן פִּיוֹן:
— עַר וּזְעַרְתָּ זעקט יאר אַזְוַנְט — גַּאֲרַנְיִשְׁטָ...

— זיך זַעַמְתָּ אַיד אַלְטַ וּזְעַרְתָּ זעקט יאר — זאגט אָוָר די מַאֲטַע.
— אַיד זַיְל שַׂוִּין.

איין די מַעַמְצָץ זאגט אָוָר צַעַן. אַז זיך זַעַמְתָּ זַיְגַּעַן אַז גַּטְעַן, וּזְעַט זַיְגַּעַן
אַיד זַעַהַן נִיך זעקט יאר אַז מַעַךְ וּזְעַט אָוָר מַאֲכָן אַז אַגְּנַעַט
זַיְגַּעַן אַיְצָכָאַקְלָעַן.

זַיְגַּעַן די גַּעַט זַיְגַּעַן אַזְוַקְגַּעַן גַּעַגְעַן. האט אַיְצָכָאַק פְּלוֹצִים אַ
פְּרַעַנְט גַּעַפְּנַן דָּעַר מַאֲטַעַן:

— אַק אַז אַיד זַיְל קַטְמָעַ נַאֲרָנוּ אַז שְׁולָע אַרְיוֹן, וּזְעַט טַיך
די לַעֲדַעַךְ דַּעֲרַקְגַּעַן?

— פַּאֲרַזְוָם זָאָל זַיְגַּעַן נִישְׁטָ דַּעֲרַקְגַּעַן?

— איך בין נעצנן אוענקענאנגען פון שלע א קליגנער אוּן
וועל צורייקומען מארגן א גראיסער...

די מסטע האט געלאכט אוּן אים צונחאנט מיטצונגען איַן
שלע ארײַן א קויטעלע מיט זיין נאמען אוּן פאמיליע, קעדוי די
לערערקע זאל וויסן, אוֹ דאס אַיְזֶר אַדְרָוּלְבָּעָר אִיצָּכָּק, נאָר אַפְּיַסְל
א גראמערער...

א גאָסְט אַפְּגָוִיל אַזְוִינְד אַפְּגָמְיַל

נאָר אַסְאָר פִּינְצְטָעָרָע אוּן רַעֲגַנְדִּיקָע טָעָג, מִיט ווַיְנַטֵּן אוּן
קָעַלְטָן, האָט אַיִּנְמָל דָּעָר הַאֲרָבָּסְט וַיְזַרְצַעַשְׁפָּרָט אוּן גַּעֲכָאָפְט
אַדְרָעָמָל. האָט וַיְזַרְצַעַנְד דָּעָם דָּעָרוֹזָאָסְט דָּעָר זָמָעָר אוּן עָרָה האָט
וַיְזַרְצַעַנְד שְׂמִיל, אַפְּגָוִיל פִּינְגָּנָעָר, אַרְיִינְגַּעַנְכָּאָפְט איַן שְׂמָאָט אַרְײַן.
די קִינְדָּעָר וַיְיַנְּגַע פָּוָנְקָט גַּעַנְגָּנָעָן פון שלע אוּן ווּעָד זַיְהָפָן
דָּעָרוֹעָן דָּעָם גָּאָסְט, האָפָן זַיְהָפָן הַזְּנָעָן טַאנְצָן אוּן שְׂפִירְגָּנָעָן זָאָר
פְּרִיד:

— באָרְעָכָבָעָן אַגָּסְטָן! זַעַט נאָר ווּרְסָאַיְזָן גַּעַקְוָמָעָן!
דָּעָר זָמָעָר האָט וַיְזַרְצַעַנְד גַּעַשְׁאָרָט פָּאָרְזִיכָּטִיךְ בָּאַזְוַיְלָה ווּעַנטָּה
בָּעַצְיָטָעָרָט פָּוָן קָעַלְטָן אוּן אַפְּיַסְל פָּוָן שְׁרָעָק. אַפְּעָר, ווּעָנָה עָר
הַאָט דָּעָרוֹעָן די שִׁינְעַנְדִּיקָע פָּעַנְיַמְּרָעָר פָּוָן זַיְהָעָן קָלִינָעָן פְּרִיאַינְט,
הַאָט עָר אַשְׁמִיכָל גַּעַטָּאָן, צָנוּלְיִינְט אַפְּינְגָּנָעָר צָום מַוְיל אוּן
גַּעַזְאָגָט:

— שְׁשָׁשָׁש! דָּעָר פָּאָנְדִּיט קָאָן זַיְהָ נָאָר אַוְיְפָכָאָפָן...
— פָּעַטְעָר זָמָעָר — האָט אַיְזָן יַיְנְגָעַלְעָגָעָרָעָט — בִּימְטָע
גַּעַקְוָמָעָן אַפְּלָאָגָן?
— נַיְזָן, איך בין גַּעַקְוָמָעָן בְּלוּוּ אַפְּגָמְיַל אַטְאָג-צְוָוָיָי, זַעַן ווּסְמָס אַיְזָן
מַאָכָט. איך בענְקָד דָּאָר אַווִי נָאָר אַיְזָן?
— אוּן מִיר נָאָר דִּיר בְּעַנְקָעָן אוּיךְ — האָפָן די קִינְדָּעָר גַּעַזְאָגָט

— שווין דריי וואכן, או מיר ליגן פארשפערט אין די שטובן, זיין
עם האלט אין איין רעגעגען.
— אפֿאך קינדער זייןען קראנק געויאָרֶן פון די רענגס און ליגן
איין בעט.

— איזו?

דעָר זומער האט געדרייט מיטן קאָפּ פָּאָר פָּאָרְדוּס.
— איזא פָּאנְדיַט, אַט דער האָרְבָּסְט, נָעַמְתָ אָוֹן מָאָכְט גָּאָר אַ
רעַגְן. מעַן דָּאָרְךָ דָּאָרְךָ הָאָבָּן אַ הָאָרִין פָּוֹן אַ גָּאָזְלָעָן...
דעָר זומער האט אַ גָּלְעֵט נָעַמְתָ אַ קִּינְדָּעָר אָוֹן זַיִּן גַּעֲהִימָּן
אַהֲיִינְנִין עַפְעַם אַיְבָּעַרְבָּאָפּ אָוֹן מָאָכְט דִּי לְעַקְצִיעַס. אָבָּעָר, דִּי קִּינְ-
דער האָבָּן אִים נִישְׁטָן גַּעֲפָלָנְט. זַיִּין זַיִּינְגָּן אָרִין אַיִּין שְׁטוּבָּה, אָוּעָקָּ-
גַּעֲוָאָרְפָּן דִּי בִּיכְלָעָן מִיטָּן דִּי הָעָפְּטָן אָוֹן גָּלִיְיךָ אָרוּסָם אָפּן גָּאָס.
— שְׁווֹין — האט זַיִּין דער זומער גַּעֲפָרְעָנְט — אַזְוִי נִיךְ האט
אַיר אַפְּגַּעַבְּקָן?

— זַוְּאָס מִיר עַמְּנִי זַוְּעָן מִיר עַמְּנִי — הָאָבָּן דִּי קִּינְדָּעָר אִים
גַּעֲעַנְטָפָעָרְט — אוֹדוֹ בִּימְטָדָא, זַיִּינְגָּן מִיר זַאְט אָוּמְנָעָנְעָס.
— אָוֹן דִּי לְעַקְצִיעַס?

די קִּינְדָּעָר הָאָבָּן גַּעֲלָאָכְט:

— זַוְּעָר האט אַיְנוֹיְנָעָן לְעַקְצִיעַס! אוֹ מִיר הָאָבָּן אַזְוִי נִאָמְט אַיִּין
שְׁטָאָט, זַוְּילָן מִיר אַבְּיָמָל פָּאָרְבָּעָנְגָּן בִּיטָּאָס.

די קִּינְדָּעָר זַיִּינְגָּן אַרְוָמְנָעָלָאָפּן, גַּעַטְאָנְצָט אָוֹן גַּעַשְׁפְּרוֹגְנָעָן פָּוֹן
פְּרִיְיךָ אָוֹן דער זומער האט גָּאָר אַגְּנָעָקְזָאָלָן פָּוֹן זַיִּין. עָר האט
אוּיסְגַּעֲבָלוּט דִּי הַיְמָלָעָן, אַרְוָיְמָנָעָטָעָן דִּי זַוְּן אָוֹן מִיט אַיִּין גָּלְעֵט
הָאָט עָר אַיְפְּגַּעַבְּרִישָׂט דִּי בִּימְעָר אָוֹן דִּי נְרָאָן, וּוּלְכָעָן הָאָבָּן
אַגְּנָעָהָיָבָן שְׁמַעַךְ מִיט פְּרִילְינְג.

די קִּינְדָּעָר הָאָבָּן גַּעַשְׁטִיפְּט אָוֹן דִּי זַוְּן האט גַּעַשְׁמִיבְּלָט, גַּעַ-
לָאָכְט, אָוֹן זַוְּעָן זַיִּין אָוּעָקָּה, זַיִּינְגָּן זַיִּין נָאָר לְאָנְגָּן גַּעַבְּלִיָּבָן אָפּוֹן
גָּאָס אָוֹן גַּאֲרְנוּשָׂט גַּעַוּאָלָט אַרְיִינְגִּין אַיִּין שְׁטוּבָּה.

אָפּ מַאְרָגָן, זַוְּעָן דִּי קִּינְדָּעָר הָאָבָּן גַּעַדְאָרְפָּט נִיְּזָן אַיִּין שְׁוּלָּעָן.

האָבָן זַיְזַי דּוֹרְמָאָנֶט. אָז זַיְזַי הָאָבָן נָגָךְ נִישְׁתַּמְעַטְּ דִּי לְעַקְצִיעַם
אוֹן גַּעֲבֵלִיבָן שְׂטוּיָן אָמְפָאָהָאַלְפָעָנָע.

— וּזְאָם וּוּעַט זַיְזַי דִּי לְעַרְעַקָּעַ וּוּעַט זַיְזַי בִּיּוּדָן.

— זַיְזַי וּוּעַט אוֹנוֹ נִישְׁתַּמְעַטְּ גַּעֲבָן קִיְּין הָאַפְּמָאָקָע.

קִיְּינָעַם אַיְזָן נִישְׁתַּמְעַטְּ אַיְנְגַּעַפָּאָלְן קִיְּין שָׁוָם זַהָּא, נָגָךְ אַיְנָעָר אַ
שְׂטוּפָעָר, יַאֲסֻעָּעָ, הָאָטָם קָלוֹג אַ שְׂטוּיכָל גַּעֲטָאָן.

— טָוָט דָּאָם זַעֲלַבָּע וּזְאָם אַיְזָן. בָּעַט אַיְיָרָעָ טָאַמָּעָם. אַיְיָרָע
מָאַמָּעָם, אַיְיָרָעָ בַּרְיָדָעָ, אָז זַיְזַי זַאֲלָן אַיְזָן גִּיד אַ שָׂאָךְ טָאָן דִּי
לְעַקְצִיעַם, זַיְזַי קַעַנְעַן.

די קִינְדָּעָר הָאָבָן זַיְזַי אַבְּיָסָל גַּעֲקוּזָעָנְקָלָט. אַפְּעָר צָוָם סָאָף הָאָבָן
זַיְזַי גַּעֲטָאָן.

אַיְזָן דָּעַט טָאָג הָאָטָם דִּי לְעַרְעַקָּעַ די קִינְדָּעָר שְׂטָאָרָק גַּעֲלוּיָּכָט.

— די רַעֲכַעַנְגָּשׁ שְׂטִימָט.

— אַוְן די קַאֲמְפָאַזְיִיצְיָעָ?

— אַוְיַסְגַּעַצְיִיכָּט.

— מִיְּין מַאֲפָעָ?

— נָגָךְ פִּין.

דָּעָר הָאַרְבָּטָה הָאָטָם זַיְזַי אַפְּאָנִים פִּין אַגְּנָהָאַרְעַיוּעַט אוֹן אַיְזָן
גַּעֲשָׁלָאָפָּן גַּעֲשָׁמָאָק אוֹן דָּעָר וּוּמָעָר הָאָטָם זַיְזַי דּוֹרְהָוִיל שְׁפָאַצְּרָת אַיְזָן
די גַּאֲמָן אָפָּה דִּי שְׁפִּיעָז פִּינְגָּעָר אוֹן אַרְיִינְגַּעַזְוָאָרָפָּן אַ בְּלִיק אַיְזָן אַלְעָז
פַּעַנְצָטָעָר זַיְזַי, גַּעֲזָאָלָט וּזְאָם דַּעַר טָוָט אוֹן וּזְאָם
יַעַנְעַר דָּעַט.

וּזְעַן די קִינְדָּעָר זַיְזַעָּן אַהֲיִמְגַעַן גַּעַגְעַן אוֹן גַּעַזְעַן, אָז דָּעָר וּוּמָעָר
אוֹן נָגָךְ דָּאָ, הָאָבָן זַיְזַי בָּאָלְדָן זַיְזַי וּוּדָיָדָעָר אַרְיוֹגְנַעַלָּאָזָט אַפְּנָס אוֹן
אַפְּגַּעַשְׁמִיטָט מִתְּנַצְּמָת גַּאֲסָט אַגְּנָצָן אַוְתָּסָט אַיְזָן סָאָרָגָן, וּוּדָיָדָעָר גַּעֲפָעָטָן,
אוֹ די מַאֲמָעָם, די מַאֲמָעָם זַאֲלָן זַיְזַי מַאֲכָן די לְעַקְצִיעַם.

אַזְוִי צְוֹוִי טָעָג, דְּרוֹיִי טָעָג אוֹן פִּידָּטָעָג. בַּיְזָן די לְעַרְעַקָּעַ הָאָטָם
דּוּרְקָעָגָט, אָז די קִינְדָּעָר מַאֲכָן נִישְׁתַּמְעַטְּ אַלְיָזָן די לְעַקְצִיעַם אוֹן אַיְמָזָן
גַּעֲשָׁרְבָּן אָפָּה אַלְעָזָה עַפְּטָהָן: שְׁלַעַכָּת, זַיְיָדָר שְׁלַעַכָּת.
אוֹ די קִינְדָּעָר זַיְזַעָּן אַהֲיִגְעַקְוָמָעָן, זַיְזַעָּן זַיְזַעָּן בִּיְזָן.

- זעט, טאטע, דיין קאמפאויציע טויג נישט.
- מסע, דיין רעבעונג שטימט נישט.
- דערהערט אוז אז, דיינען די טאטעם און די מסעם אועק
אין שלע מיט א טינגען?
- פארוואם טויג נישט די רעבעונגנ?
- פארוואם געפעלט איז נישט די קאמפאויציע?
די לעערקע האט געשמייכט.
- וויל זי געפעלט מיר נישט.
- וואס הייסט! איך האב זי דאס געמאכט...
- איזו! — זאנט די לעערקע — את דערפאר טויג זי מאקע
ニישט. זאנט מיר נאך, איך שיינע טאטעם און מסעם. פארוואם
שיקט איך די קינדר אין שלע?
- זי זאלן קענען לייענען און שריבן.
- און או או ווועט מאבן פאר זי לעקציעט. איך ווועט
וועט קענען שריבן און לייענען, איך, צו זי?
די טאטעם און די מסעם האבן זיך פארשעט.
- עס זייןען געווען שיינע טעג — האבן זיך פארענטפערט
די קינדרעלען האבן זיך פארשפילט...
- די לעערקע האט געלאכט.
- איך ווועט האט איך אפגענארט, מיך צי אייז?
די לעערקע האט געבעטן די טאטעם און די מסעם זינן און
זי האט אונגעוויבן צו זי רידין און געבן צו פארשטיין זיך שלעכט
זוי טוען, וווען זיך העלטן די קינדר טאבן די לעקציעט און זוי געבעטן;
— געדענטקט, ליבע עלטערן, וווען איך מסכת פאר איעדרע
קינדר די לעקציעט. מוט איך שלעכט, ווועל שלעכט.
וואען די קינדר זייןען דעם טאג אהיינגענאנגען פון שלען, איז
שיין דער ליכמיינער זומער נישט געווען אין דער מונקלער הארבט
האט א במירגען, א פינצעער ערער זיך אונטערגעטראיבן:
- גיעדר! גויט, פילאcum. איך מיינט עם איז געכטן, איעדר-
געכטן!...

אֵין גָּעוּלָע. בְּעַרְעָלָע. שְׁפִילָט זִיךְ שְׁפָעַט בְּגַנְגַּכְתָּם אָפָן נָאָם
אוֹן זַיְל נִשְׁתַּמְתַּבְּנָין שְׁלָאָפָן. קוֹמֶט אֲרוֹוִים דִּי מָאָמָע אוֹן הוַיְבַּט אָן
שְׁרִיעָן:

— בְּעַרְעָלָע! בְּעַרְעָלָע!

דָּאָם יְינְגָעָלָע וּוַיסְטָמָט. צַו וּוֹאָם דִּי מָאָמָע רַוְפַּט אִים אוֹן עַר לְוִיפְטָ
אָוּוּק אָפָן דָּאָג אָוָן בְּאַחַלְטָמָט זִיךְ דָּאָרְטָמָט אָוָן אֵלְפָאָרְהָוִוָן.
דִּי מָאָמָע רַוְפַּט אָוָן רַוְפַּט אָוָן וּטָמָט. אוֹ אִיד יְינְגָעָלָע קִומְטָמָט נִשְׁתַּמְתַּבְּנָה.
הַוְיְבַּט זַי אָן שְׁרִיעָן הַעֲכָבָר:

— בְּעַרְעָלָע! וּוֹאָו בִּיסְטָמוֹ?

דִּי מָאָמָע שְׁרִיעָט הַזִּיךְ אָוָן אִיד קָאָל הַעֲדָט אֵלְפָאָרְהָוִוָן אָוָן זַאָלָה,
וּוֹאָם הוַיְבַּט זִיךְ אַוִּיפְטָפְזָן גַּעַלְגָּעָר.

— וּוֹעָר אִיז? — פְּרָעָנְטָמָט דָּאָם בְּעַרְעָלָע פָּזָן זַאָלָה.

— אִיךְ — זַאָגְטָמָט דִּי מָאָמָע.

— וּוֹעָר אִיז דָּעָר אִיךְ?

— זַיְן מָאָמָע.

— סְאָ לִינְגָן! — שְׁרִיעָט דָּאָם בְּעַרְעָלָע. טִיְּן מָאָמָע שְׁלָאָפָט.

— קוּמָ, בְּעַרְעָלָע. אִיךְ וּוֹעָל דִּיר עַפְעָם גַּעַבָּן.

— וּוֹאָסְטָמוֹ מִיר גַּעַבְנָה?

— אֵלְפָאָרְהָוִוָן הַאֲנִיק.

דָּאָם בְּעַרְעָלָע אִיז אֵלְפָאָרְהָוִוָן אוֹנוֹ עַמְּה הוַיְבַּט זִיךְ אַוִּיפְטָשְׁטָי
לְעַרְהָוִיט אָוָן לְוִוְטָמָט אָוָן שְׁמַצְטָט אַרְיָין.
אָפָן גָּאָם זַעַן מַעֲנְטָשָׂן אֵלְפָאָרְהָוִוָן לְוִוְפָן, וּוֹעָרָן זַי דָּעַרְשָׁרָאָקָן.

— זואהין לוייפטו, בערעלע!

— צו מײַן מאָמען.

— זואָם איז?

— זי רופט מיך.

הערן די מענטשן, אָז בערעלעס מאָמע אַויך דאָ, הויבּוּ זַי
אוֹיפּ אַ געווֹאלְד:

— הײַת זיך! אַ בערעלע מיט אַ בערעהָן זיינען דאָ אַין שטאמֶט.
די מענטשן יִצְגַּנְגֵן נאָך דאָס בערעלע. זואָם אַנטלוֹיפּט אַון באָ
האַלְטַז זיך אַין הוֹיָג, ווֹאוּ דאָס יִנְגַּעַלְעַן, בערעלען, געפֿינְט זיך.
וועָר בִּיסְטוֹ? — פַּרְעָנְט דאָס יִנְגַּעַלְעַן.

— אַ בערעלע.

— אַ בערעלע פִּין אוֹיך דאָך!

— טאָקָע? דוּ בִּיסְטַז אַויך אַ בערעלע?

— יָאָ.

— זיינען מיר דאָך ברידער. אַוּן

בערעלע פּוֹן זַוְאַלְד,

בערעלע פּוֹן שטאמֶט,

טאנְצַן בִּירְדַּע באָלְד

אַ רְעַלְעַן אַוּן אַ רְאַד.

וואָט ווַיְיטָעָה, אַוּן גַּעֲוָעַן אַוּן אוֹיך שִׁין.

וואָן דער בער האַט זיך אוֹיפֿגעַכָּפּט אַוּן גַּעֲוָעַן, אָז דאָס בעַ-
רְעַלְעַן אַוּן נִשְׁטָא. האַט ער אוֹיך גַּעֲטָמָעַן שְׂרִיעָן:

— בערעלע! ווֹאוּ בִּיסְטוֹ?

דאָס בערעלע האַט נִשְׁטָא גַּעֲהָעָרט אַוּן אַזְוִי האַבְּן מַאָמע אַוּן
מאָמע קעַסְיִידָעַר גַּעֲשָׁרִיגָּן:

— בערעלע!

— בערעלע!

— ווֹאוּ בִּיסְטוֹ!

— ווֹאוֹ בִּיסְטוֹן
 די מַאֲמָע הַאֲטָם גַּעֲמִינֶת. אָז אֵיר עַנְטְּפָעָרֶת אַ וּוִידְעַרְקָאַל פּוֹן
 אַזָּאַלְד אָזָן דָּעָר בָּעָר הַאֲטָם גַּעֲמִינֶת. אָז אַיְם עַנְטְּפָעָרֶת אַ וּוִידְעַרְקָאַל
 פּוֹן שְׁמָטָט.

אַבְּעָר דָּאָס אַיְזָן נָאָר
 אַיְין טַיְל פּוֹן דָּעָר גַּעֲשִׁיכְטָע.
 אַיְצָט קַוְמָט
 דָּאָס רַעֲכָטָע אָזָן גַּעֲרִיכְטָע.

אָז די מַאֲמָע פּוֹן יַיְנְגַעַלְעַ הַאֲטָם גַּעֲשִׁרְגָּן אָזָן גַּעֲשִׁרְגָּן אָזָן קִיּוֹן
 עַנְטְּפָעָר נִישְׁטָה בָּאַקְוּמָעָן. הַאֲטָם וַיְיךָ דָּעַרְשָׁרָאַקָּן אָזָן צְנוּוֹפְגַעַרְזָוָן
 אַלְעָ שְׁכִיְינִים אָזָן זַיְן גַּעֲזָאנֶט:

קְרוֹינְגַעַלְעַן, הַאַרְצָעַלְעַן,

נִיכְעָר גַּעֲשּׁוֹינֶר,

לְאַמְּרִיר נִיְן זַוְן

בָּעַרְעַלְעַן, מִיּוֹן קִינָר.

וַיַּיְנָעַן די מַעֲנְטָשָׁן גַּעֲוֹעָן גַּטָּע אָזָן גַּעֲגָנְגָעָן גַּאֲסִיאָוִיב אָזָן
 גַּאֲסִיאָיִי, בַּיּוֹן זַיְן זַיְנָעַן גַּעֲקָוּמָעָן אִין פָּעַלְד אַרְיָין אָזָן פּוֹן דָּאַרְטָן
 זַיְנָעַן זַיְן בָּאַלְד אַרְיָין אַיְזָן וּוּאַלְד.

וּוָסָם עַמְּ אַיְזָן אַיְזָן גַּעֲוֹעָן, אַיְזָן אַיְזָן גַּאֲנִין שִׁיּוֹן.
 אָז דָּעָר טַמָּטָע, דָּעָר בָּעָר, הַאֲטָם גַּעֲזָעָן, אָז זַיְן קִינָד אַיְזָן נִישְׁטָאַט.
 הַאֲטָם עַר וַיְיךָ דָּעַרְשָׁרָאַקָּן אָז אַיְפְּגַעַוּעַקְט אַלְעָ בָּעָרָן פּוֹן וּוּאַלְד אָזָן
 זַיְן גַּעֲזָאנֶט:

טיערינקע, גוטינקע
ニיכער געשווינה,
קומט, אפער זוכן
בערעלען, מיין קיד.

זונען די בערן איז נישט קיין שלעבטע און ניעק. נייען און
שריען:
— בערעלען בערעלען

באמ ברענ וואלד טראפען זיך בערן און מענטשן אין קוּכוֹ זיך
אייפער.

— וואוּהין גײַט אָיר, בערָן?
— וואוּהין גײַט אָיר, מענטשָׁן?
— מִיר גִּיעָן אֵין וואָלֶד.
— מִיר גִּיעָן אֵין שטָּאטָט.
— נָאָך ווֹאָס גִּיט אָיר אֵין וואָלֶד?
— נָאָך ווֹאָס גִּיט אָיר אֵין שטָּאטָט?
— מִיר זָוכְן אָ בערעלע.
— אָ בערעלע זָוכְן מִיר אַיִּיך.
— וואָסָעָר בערעלע זָוכְט אָיר?
— וואָסָעָר בערעלע זָוכְט אָיר?
— מִיר זָוכְן אָ יְנַגְּלָע בערעלע.
— אָן מִיר זָוכְן אָ בערעלע בערעלע.
די מענטשן מיט די בערן קוּכוֹ זיך אייפער אָ ווַיְילָע אָן שוויגֶן
און איינעד טוֹט אָ זָאנַן:
— הערט זיך אַיִּין, בערָן, אָיר האָט נִשְׁטָּאָל צוֹגָעָנוּמָעָן
אונזעד בערעלע?
— נָיִּין, ווֹאָס פָּאָלָט אַיִּיך אַיִּין, עֲפַשְׂעָד האָט אָיר צוֹגָעָנוּמָעָן
אונזעד בערעלע?
— כָּאַלְיָלָע.
— אוֹיב אָזְוִי, לאָמִיר גִּינַּן זָוכְן אַינְיִינָעָט.

און בערן און מענטשן האבן געזוכט און געזוכט. און גענאגען
היזיך פעלד. גענאגען דורך וואלד און באניינען ערשת געפונען ביידע
בערעלעך איזומגענמען אוון שלאפן.
די בערן און די מענטשן האבן געטפרונגנען און געתאנצעט און

עם אוו געווען א סימבע.

טע האט פיל געלאכט

און געהולייט א טאג

סיט א נאכט.

דָּאֶם פּוֹיֵלָעַ מִיּוֹד עַלְעַ

פָּגָרָן אֲפָּקָרִיעַנְמָעַם אֲמִידָעַלְעַ, רַאֲכָעַלְעַ, אוֹו זַי אֲפּוֹיְלַעַ.
אַינְדָּעַרְפְּרִי, גָּלוֹסְטַזְיַיךְ אַירְנִישְׁטָא אַיְפְּצָוְשְׁטִיְין אָן בָּאַנְאָכְטַ, גָּלוֹסְטַזְיַיךְ
זַיְיךְ אַירְנִישְׁטָא צָוּ לִיְגָנְן זַיְיךְ שְׁלָאָפְּן.
אַיְן שְׁוֹלָעַ אַרְיִין הָאַטְרָאָכְעַלְעַ נַאֲרַנִּישְׁטַ קִיְּזַן כִּיְשָׁעַק צָוּ גִּיְּזַן.
אַיְן יְעַזְן מַאֲרָגָן, וּזְעַן די מַזְמָעַ וּוּקְטַ אַירְ, בָּעַטְזַיְיךְ זַיְיךְ:
— לְאַמְּדַץ נַאֲדַץ אַבְּיַסְעַלְעַ שְׁלָאָפְּן.
— עַם אוֹו שְׂזִין שְׁפָעַטְ, אַכְטַ אַזְיִגְעַדְ.
— נַאֲדַץ אַקְלִין בִּיסְעַלְעַ.
— וּזְעַטְ פָּאַרְשָׁפְעַטְיִין אַיְן שְׁוֹלָעַ.
— וּוֹאָסְ אַרְטַמְ דִּיךְ.

די מסטע ווערט ביזו, שלעפע איר אראפ די קאלדרע און זאנט.

— איזב זו האנטס זיך נישט אויף, רוף איז שווין אריין פיר ניזשילאנטן אין חיים ווי אונקטראנגן דיך מיטן בעטעלע אין שען אריין.

ראבעלע הייסט זיך איז איז נעט זיך געלאנט אין פיל אנטאגן קוקנדיק ביזו אפּן זיגער.

— ער איז שילדיק — זאנט זי — נאר ער יאנט זיך ... שפערעה, אז די מסטע הייסט ראבעלע זיך ניין אפּניאזן, איז זיזדער פיל, זיך געגעט איז זאנט;

— איז דאס זיך געבעטן געיזטען.

— סען דורך זיך גאנצן אעלט טאגן — זאנט איז די מסטע.

— נוּט, זעל איז זיך מארגן זאנצן צוּוִי מלָה... געט די מסטע, אז ראבעלע איז פיל, נעט זיך איז און פאר א הענטל איז פירט איז זיך זיער גאנט-שייל איז זאנט;

— איזב זו גאנטס זיך נישט אפּן, שיק איז דאלאג נאר די פַּיְוָרְלַעֲשֵׂעֶר מיט די שפְּרִיצְעָרָם איז זיך וועלוֹ דיך אפּנְאָשָׁן...

אז עס איז גאנטן די צוּט זיך ניין איז שולע אריין האט ראבעלע זיך געגעבען קיעינקלען.

— מסטע, עס איז שווין שפערעה, עפּשער זאָל איז שווין היינט נישט ניין איז שילע?

זעדט די מסטע ביזו:

— זו פילען זו זעט ניין היינט איז מארגן איז אעל טאגן.

— איז קאָן דאָך נישט די לעקציעס?

— מיעסטו שבײַין איז זוינקלן

— זו קענסט דאָך די לעקציעס, איז עפּשער, מסטע, זאלסטו געגאנגען פֿאָר מִיד אַין טַילָע?

זערט שווין די מסטע איז קאָעַס איז געט די פַּיבָּער מיט די העפטן, שטופט ווי אריין ראבעלען אין האנט איז שטעלט איר ארכוים מיט זוי אונטערן טיר.

גייט ראכעלע אין גאט. טראפט זי ליבעלען ניין מיט אָקעמעלע
און רידעלע אין האנט.

— וואו גייסטו, ליבעלע?

— איך ני אָקָע דער פלאושע שפילן זיך אין זאמד.

קלערט ראכעלע און זאנט:

— לאheid זיך ביטן: איך וועל ניין פאר דיר שפילן אין זאמד
און זו וועסט ניין פאר מיר אין שולע אריין.

לאכט ליבעלע און זאנט:

— וואם וועסטו מיר געבן דערפאר?

קלערט ראכעלע, קלערט און זאנט:

— איך וועל דיר געבן אלע מיינע שמאטקעלען.

— זויל איך נישט. אָקָעגעלע שפילט זיך נישט מיט קיין
שמאטקעלען.

— וועל איך דיר געבן צוויי גלווערנע קייקעלען.

...
...
...

הייסט ראכעלע ליבעלען צוואוארטן אינדרויסן און זי לוייפז
اريין אין שטוב נאך די גלווערנע קייקעלען. דערזעם איר די מאבע,
פֿרְעָנֵט זי איר:
...

— וואם פיסטו צורי קאומען?

דערציאולט זי איר:

— איך זויל זיך ביטן מיט ליבעלען, איך וועל אים געבן מיינע
גלווערנע קייקעלען, וחעט ער ניין פאר מיר אין שולע אריין מיט
די ביכער און העפטן אין איך וועל ניין פאר אום שפילן זיך אָקָע
דער פלאושע מיט זיין רידעלע און קעמעלע.

די מאבע האט זיך צעלאכט:

— אווי, ראכעלע, פיסטו אָקָעַלְעַן!

און זי האט איר אָנְגָּעָנוּמוּן פֿאָרָן הָעֲנָטָל אָוֹן אָוּעָקָנְעָפִירָט
בעגעוואָלְד אין שולע אריין.

ווען קינדר ער וועלן גרויס ווערין

דוואויאירעלעס טאטע איז איגטאל אהיימגעקומיע פון דער
ארבעט פרי. האט זיך די מאמע דערשראָקן און געפרענט:
— וואס איז געשען?
— גאָרנישט — האט דער טאטע געוֹזנט און געלאָכט.
— ביכט עפֿעַם נישט געוֹזנט?
— ניִין.
— שטרוייקסט?
— דערזוֹיַילַע נאָך נישט.
— וואָסֶץ-זשע דען? — האט די מאמע געפרענט שווין רואַיַּעַד.
— טראָע!
דוואויאירעלעס מאמע האט געקלערט און געקלערט און צאָלַד
זיך דערמאָנט:
— הא! בְּהָבָב גָּאָר פָּאָרְגָּעָן, מען האט דאָך היינט געורךט
דעם זיגער.
דוואויאירעלע האט זיך אוּיך געוויאָנדערט, וואָס דער טאטע איז
אהיימגעקומען פריער און ווען זי האט געהרט, אוֹ דאס איז דער-
פָּאָר, וואָס מען האט גערוקט דעם זיגער האט זי זיך שטראָק
דערפרײַיט.
— מאמע — האט זוֹ געפרענט — אוֹ מען רוקט דעם זיגער,
קומט דער טאטע אהייס פריער?
..
— יָאָ.
— קען מען דאָך אַלְעַטָּן רוקן דעם זיגער!
די מאמע מיטן טאטן האָפָּן זיך איבערגעקוקט איז געלאָכט
אונ דוּאוּיַּעַלְעַד איז אַרוֹסֶגֶלְאָפָּן אַין גָּאָס צוֹ אַיְרָעַ פָּאָוִיַּרְתָּלְעַד
מייט א סיטכע:

— מיין טאטע איי היינט געקימען פרי. וויל מאן האט גערוקט
דעם זיגנער.

— אוון מיין טאטע איי אויך געקיבען פרי — האט בערעלע
געזאנט.

— אוון זיגנער אויך — האט יאנקעלע צונענערן.

— או מען רוקט די זיגנער. קומען די טאטעס אהייס פרי.

— מען דארף אלע טאג רוקט די זיגנער.

— אויך וויס ווי אווי מען רוקט א זיגנער — זאנט דזאווירעלע.

— אויך אויך.

— אוון אויך — זאנט יאנקעלע — וועל זאנט מיין טאטען, וועט
די פול וויזן.

דעם צוונט זיגנער די קינדר ער פון דער קואדרע געווען זיעער
פרילעה.

— איצט וויסן מיר שווין וואס צי טאג, או די טאטעס זאלן
אהיימקיטען פרי — האבן ווי ניזאנט.

אָפַּ מְאָרָגָן, וְעַן דָּעֵר זִיגָנָר אָיו גַּעֲוָעָן פִּיר, הַאָפָּן אֶלְעָ קִינְדָּעָר
פָּוֹן דָּעֵר קְוִיאָדָר אַונְטַעַרְגַּעַרְקָט דָּי זִיגָנָרָס אָפַּ אֲשֶׁר אָז אַרְוִיסָּ
גַּעַלְאָפָּן אָפַּ דָּעֵר סְקִינָעָ וְוַעֲרָטָן אָפַּ די טאטעס.

— מיין טאטע — האט געזאנט דזאווירעלע — וועט באָלָד
קָוְמָעָן. אויך האב אַונְטַעַרְגַּעַרְקָט דָּעֵר זִיגָנָר אָפַּ אֲשֶׁר.

— אוון זיגנער אויך — האט געזאנט בערעלע — אויך האב
אַונְטַעַרְגַּעַרְקָט דָּעֵר זִיגָנָר אָפַּ צְוַיְיָ שָׁא.

— אוון אויך — האט געזאנט יאנקעלע — האב אַראָפְּגַּעַרְקָט
בִּידָּעָ זִיגָנָר אַונְטַעַרְגַּעַרְקָט.

— אויב אווי, דארף דאך שווין זיין באָ דָּזָר נאָכְטָן!

— עַם אִיז שווין נאָכְטָן.

— פָּאָרוּאָסְ-זְשָׁעָ אָיו נִישְׁתָּ פִּינְצְטָעָרָ? — האט בערעלע גע-
פרענט.

יאנקעלע האט זיך פָּאָרְקְּלָעָרט אוון געזאנט:

- זויל... די נאכט וויסט נישט. איז האז גערוקט דעם זיגער.
- דערפֿט דעם זיגער ארויטגעטען אפּן גאט. וועט זי ען.
דוואוירעלע האט געלאכט.
- די נאכט קוקט נישט אפּ יאנקעלעム זיגער. זי האט אליאן
א זיגער...
די קינדרלען זיגען דעם פֿאג געשטאנען לאנג אפּ דער סקינע
און געווארט. אבער די טאטעס זיגען נישט געקומען.
פֿאַרְזִים קומען זי נישט? — האט יאנקעלע געפרענט.
- איז ני פֿרען מײַן מאמען.
— איז איז.
דוואוירעלע איז אַרְיִינְגְּנְעַלְּפָן איז שטוב צו דער מסטען מיט
א פֿײַנען:
— דער טאטע קומט נישט...
— זאַס ווילסטו, פֿײַידָעַלְעַן. עס איז נאָך פרֵי.
— נײַן, עס אַט שׂוֹין נישט פרֵי. איז האז אונטערנְגְּרְוּקְט דעם
זיגער.
— אבער דער טאטע זויסט דאן נישט...
ווען דער טאטע איז געקומען. האט אַיס דוואוירעלע גיעזנט:
פֿאַפָּג. מאָרְגַּן זאלסְטוּן קומען פרֵי, איז וועל הוּקָן דעם זיגער.
דער טאטע האט געלאכט.
— יאָ. אבער איז פֿאַבְּרִיךְ איז דאן דאן אַן אַנדְעָרָעָר זיגער.
דוואוירעלע לוּיפְּט צו צום טיש. באָפְּט דעם זיגער איז ניט אַיס
דעם טאטן.
— גאַ נעט מיט דעם זיגער צו דער אַרְבְּעַט אַז קוּק אַפּ מײַן
זיגער איז נישט אַפּן זיגער פֿון דער פֿאַבְּרִיךְ.
— דער פֿאַלְעַבָּאַס לאָזט נישט, ער וויל מען זאל הוּקָן אַפּ זײַן
זיגער — זאגט דער טאטע.
אַז אַזונְט האָבָן שׂוֹין אַלְעַ קִינְדָּעָר פֿון דער קְוָאַדְרָע גַּעֲוָאָסְטָן.
אוֹ הוּקָן דעם זיגער פֿון שטוב הַעַלְפְּט גַּאֲרְנוּשֶׁט.

— מען דארף רוקן דעם זיגער פון פאבריך...
 — די זיגערס אפ די וואקזאלן, אפ- די טורעטס, אפ די גאטס.
 — מען דארף אונטערוקן אלע זיגערס פון דער גאנצער שטאט.
 און די קינדער ריידן זיך אפ, או זוען זי וועלן זוערן אביסל
 גראפעה, וועלן זי זיך איזיסלאז איבער דער שטאט און איזומניין
 איבער אלע גאטסן, אין צלע שטובן, אין אלע פאבריקן אין אומעטום
 רוקן פארוים די זיגערס, או די טאטעם זאלן אהויטקומען פרי און
 נישט דארפן איזויפיל ארבעטן.

סֶע שְׂטִיַּט אִים אַנְגַּעֲשֵׁרִיבָּן אַפְּן שְׂטַעַרְן

לייבעלע פירט זיך אויפ איז שטוב שלעכט; פאלנט נישט דעם
 טאטן, פאלנט נישט דער מאמען, זויל נישט עסן צו דער צייט,
 שלעפן צו דער צייט. זאנט מען אים:
 — די לעערדקע וועט דיך שיין שטעלן מאהן אין זוינקל.
 לאכט ער, לייבעלע:

— די לעערדקע ווייסט דען?
 — איזאדי ווייסט זי — זאנט אים דער טאטע.
 — זי איז דאך נישטא!
 א לעערדקע דארף נישט זיין, זי טומט א קוק אפ א קינדס שטעהן,
 זוייסט זי שיין.

— עם שטייט דען אויפגעשריבן?
 — איזאדי שטייט אויפגעשריבן.
 נוית לייבעלע צו צומ שפיגל, קוקט און קוקט אפ זיין שטעהן
 און זומט גארנישט.
 — עם איז נישט עמעם. עם איז גארנישט אויפגעשריבן —
 זאנט ער.
 — דו זומט נישט. איז איזנעלע פירט זיך אויפ שלעכט, קומט

באנאכט אַ מענטש אָונ שרייבט אִים אָן אָפּ זְיוֹן שטען אלֶין, ווּאָם
ער האט געטען באטטאג.

— מיט ווּאָם שרייבט ער, מיט טינט?

— יָאָ אַכְּבָּר מִתְּאֹזֵן טינט, ווּאָם נָאָר דַּי לְעַרְעַקָּעַ קָעַן
לייענען...

אָפּ מָאָרָנָן דָּעַרְמָאָנָט זַיְקְ לְיִבְּעַלְעַן, ווּאָם דַּעַר טָאָטָעַ האָט אִים
גַּעֲזָאנָט אָן עָר נִיְּטַ צַו צַו דַּעַר וָאַשְׁ-שִׁיכָּל אָונָהִיבָּט אָן וָאַשְׁן אָונָהִיבָּט
רוּיבָּן דָּעַם שטען, אָווֹי לְאָגָּמָן, בֵּין עָר וָוָעָרָט רְוִיטָט.

קוּמָט לְיִבְּעַלְעַן אַיְן שְׂוָלָעַן, וְעַט דַּי לְעַרְעַקָּעַ, אָז עָר האט
עַפְעָם אַ רְוִיטָן שטען, פְּרָעָנָט זַי אִים:

— פָּאָרוֹזָט אַיְן דִּין שטען אָווֹי רְוִיטָט?
דָּעַרְשָׁעַקָּט זַיְקְ לְיִבְּעַלְעַן הִיבָּט אָן צִיטָעָרָן אָונָ פָּלָטָעָרָן:

— גַּאֲרָנוֹישָׁט... כְּהָאָב אִים גַּעֲזָאָשָׁן... גַּעֲרָיבָּן — זָגָט עָר.

— פָּאָרוֹזָט האָסְטוּ גַּעֲזָאָשָׁן אָונָהִיבָּן דָּעַם שטען אָונָהִיבָּן
דָּאָם פָּאָנִים, דַּי נָאָז?

לְיִבְּעַלְעַן שְׁטָאָמְלָטָן:

— וְוִילָּן... וְוִילָּן...

— נָאָר דָּעַם עַמְּעַם, לְיִבְּעַלְעַן...

מִיְּנַט לְיִבְּעַלְעַן, אָז דַּי לְעַרְעַקָּעַ וְוִיסְטָ אָלֶין, זָגָט עָר:
— אַיְךְ הָאָפּ זַיְקְ אַוְיְגָעָפִירָט שְׁלָעָכָט אָונָהִיבָּט טָאָטָעַ האָט
גַּעֲזָאנָט, אָז אַ מענטש שרייבט באָנאָכָט אוּפּ אָפּן שטען...

די לְעַרְעַקָּעַ האָט אָלֶין פָּאָרְשָׁטָאָגָן אָונָ גַּעֲזָאנָט:

— אָווֹי אָזָן, לְיִבְּעַלְעַן אָז קִינְדְּ פִּירָט זַיְקְ אַוְיְגָעָפִירָט,
דָּעַרְקָעָנָט בָּאָלְדָן דַּי לְעַרְעַקָּעַ מָאָרָנָן אָפּן פָּאָנִים.

פָּן דָּאָטָאָלָסְטָן, האָט שְׁוִין לְיִבְּעַלְעַן זַיְקְ אַוְיְגָעָפִירָט גָּוָט אָונָהִיבָּט
די אַנְדָּעָרָעָ קִינְדְּעָרָלְעָד אָוִיךְ, זַיְקְ הָאָפּן דָּאָךְ שְׁוִין גַּעֲזָעָן, אָז דַּי

לְעַרְעַקָּעַ קָעַן לְיִיעָנָן אָלֶין אָפּן שטען.

אֹזֶא לְאַנְדָּ – אֲכַרְפֵּעַ אָזֶן אֲשָׁאנְד

אֲטָאטָעַ גִּיְתַּ אַרְיַין מִיטַּ וַיַּן יִינְגָּעַלְעַ אַיַּן אַקְרָם אָזֶן וַאֲנַטַּ.
אָזֶן עַד חַיִּיל קַיְפָּן אֲשָׁפֵּילְכָּל פָּאַתְּ קִינְדָּ. וַוִּיְזַטְּ מַעַן אִים פַּאֲרִישִׁידְעַנְעַ
וְאַכְּבָּן: מַעַן וַוִּיְזַטְּ אִים אֲפָעַרְדָּלָ. אֲשָׁוּעַרְדָּלָ. אֲשָׁאַנְדָּלָ. אַזְּ עַרְאַפְּלָאַנְדָּלָ
אָזֶן נַאֲזָן אֲכָאַנְדָּעַרְעַ שְׁפִילְעַכְלָעַ. פְּרַעַנְטַ דָּעַרְטָאַטְעַ וַיַּן קִינְדָּ:
— זָאָגַן, וַוִּאֶסְטַמְּלַטְעַ דִּיר בַּעֲסָעַרְ?

קַלְעַרְטַמְטַ דָּסְמַ יִינְגָּעַלְעַ אָזֶן וַאֲנַטַּ:

— מִיר גַּעֲפַעַלְטַ בַּעֲסָעַרְ אֲבָאַנְדָּעַלְעַ.

גַּעַמְטַ דָּעַרְטָאַטְעַ דָּסְמַ בַּאַנְדָּעַלְעַ. בַּאַקְוּקַטְמַ עַם גַּוְטַמְטַ פַּיְן אַלְעַ
זַיְיטַן אָזֶן לַיְינְטַמְטַ עַם אַוְוּעַקְ.

— נַיְן — זָאָנַטְמַ עַד — דָּסְמַ בַּאַנְדָּעַלְעַ קוּיְף אַיְיךְ נִימְטַ.

— פָּאַרְוּוֹאַסְמַ? — פְּרַעַנְטַמְטַ דָּסְמַ יִינְגָּעַלְעַ.

— וַוִּיְלַעַס אַיַּן גַּעַמְאַכְטַמְטַ גַּעַוְאַרְן אַיַּן דִּיְתְּשַׁלְאַנְדָּ.

— וַוִּאֶסְטַמְטַשְׁעַ אַרְטַמְטַ דִּירַ?

— אַיְיךְ בֵּין מִיטַּ דִּיְתְּשַׁלְאַנְדָּ בַּרְוִיְגַעַן.

— פָּאַרְוּוֹאַסְמַ בַּיּוֹטוֹ מִיטַּ דִּיְתְּשַׁלְאַנְדָּ בַּרְוִיְגַעַן?

— וַוִּיְלַעַס אַזֶּאָלָנְדָן אַיְזַע אֲכַרְפֵּעַ אָזֶן אֲשָׁאנְדָן.

— פָּאַרְוּוֹאַסְמַ אַיַּן אַזֶּאָלָנְדָן אֲכַרְפֵּעַ אָזֶן אֲשָׁאנְדָן?

— וַוִּיְלַעַס הַעֲרָשָׂן דַּאֲרָטָן דַּיְהִיטְלָעַרְסַמְטַ אָזֶן דַּיְנוֹטַעַ מַעַנְטַשְׁמַן
וְעַצְמַן זַיְן אַיַּן אַיַּן דַּיְטוֹרָמָעַס אָזֶן דַּיְשְׁלַעַכְטַמְטַ לְאַזְן זַיְן אַרְזְמַנְיַן
אַפְטָעַרְפַּיְ.

דַּעַרְהָעָרְטַמְטַ סַיְינְגָּעַלְעַ אַזֶּאָזֶן זָאָגַן, וַאֲנַטַּ עַהְתָּ.

— קוּיְף זַשְׁעַ מִיר אַזְנַטְמַ עַרְאַפְּלָאַנְדָּעַלְעַ.

הַיִּיסְטַמְטַ זַיְךְ דָעַרְטָאַטְעַ גַּעַבְנַן אַזְנַטְמַ עַרְאַפְּלָאַנְדָּעַלְעַ. טַוְטַמְטַ אַפְטָעַ
אֲקָוְטַמְטַ אָזֶן גַּיְטַמְטַ עַמְטַבְלַדְמַ אַפְטָעַרְפַּיְ.

— פַּעַטְעַרְפַּיְ! — זָאָנַטְמַ עַד — אַיְרַהְתַמְטַ נִישְׁטַמְטַ קַיְיַן שְׁפִילְעַכְלָעַ.

וואס וווערן נישט געפֿאכט איז דיטשלאנד?
— ניין.

— אויב אוזי, האט וועל מיר א נטן.
דער טאטע טיטן קינד גיען איזוק און עס קומט פאלד אריין
און אנדער מענטש.

— אויר האט בליפֿעדערס?

— כי סעניאר.

— לאמיר זוי נאר אנקוקן.

דער קראמער וווײזט דעם מענטש א קעכטָל בליפֿעדערס איז
וועי נאר יענער גיט א קיך אָפּ ווי, שארט ער זוי באלד איזוק.

— די בליפֿעדערס קויף אויך נישט.

— פֿאַרוֹאָס?

— וויל זוי וווערן געפֿאכט איז דיטשלאנד.

— קיין אנדערע האט אויך נישט.

— דאָרָפּ בען נישט.

דער מענטש גיט אויך איזוק און באלד קומט אריין א פרוי:
— גיט מיר א שנייצער.

דער קראמער דערלאָגט איד א שנייצער. זי באטראָכט אים
און גיט אים אָפּ צוֹרִיךְ.

— קיין דיטשלע שנייצערס קויף אויך נישט.

— אויך האט נישט קיין אנדערע.

— דאָרָף מעַן נִישְׁט.

פֿאָרְגְּנָאָכֶט. קּוֹמֶט דַעַם קְרֻעְמְעָרָם פְּרוּי אָוָן וּוְיל אַ פְּעוֹז אַפְּ
וּעֲטַשְׁעָרָע, וּוְיֵזְט אַיר דָעַר מָאָן אַ לְּיִדְקָן שׁוֹפְּלָאָד.

— וּוְאָם אַיז?

— אַיךְ הָאָב גָּאָרְנוּשָׂט גַּעַלְיוּזָט, מעַן קוֹיפְּטָן נִישְׁט קִין
דיּוֹתְשִׁישְׁעָ סְכוּרָע.

דָעַרְהָעָרְטָם דַי פְּרוּי אַזָּא גַעַשְׁיכְטָע, זָאנְט זַי:

— וּוְאָם זְשַׁע שְׁטִיְמָטו וּוְיַאֲלַעְקִישׁ, פָּאָק אַיְינָן דַי סְכוּידָע אָוָן
שִׁיקָּזַי אַפְּ צְוָרִיק.

אוֹ דָעַר דִּיְתְּשָׁעֶר פָּאָפְּרִיקָאָנְטָה האָט בְּאַקְוּמָעַן צְוָרִיקְגַּעַשְׁיקָט
דַעַם עַרְשָׁטָן קָאָסְטָן סְכוּרָע, האָט עַר גַעַשְׁוּוֹגָן. אָפְּבָעָר, אוֹ עַר האָט
אַנְגַעַהְוִיבָן צַו בְּאַקְוּמָעַן צְוָרִיקְגַּעַשְׁיקָט צַעַנְדְּלִיקָעָר אַזְנְדָעָרְטָרָע
קָאָסְטָן סְכוּרָעָם. האָט עַר זַיְךְ דָעַרְשָׁרָאָקָן אָוָן עַר אַיְזָא אַוְעַקְגָעָ
לְאָפָן צַו זַיְינָעָ כָּאָוְיִירִים פָּאָפְּרִיקָאָנְטָן.

— וּוְיַגְעַפְּעַלְתָא אַיךְ אַמְיַעַט, מעַן שִׁיקְטָן דָאָךְ מִיר צְוָרִיק דָאָס
שְׁפִילְצִיְינָג פָּוּן אַרְגְּעַנְטִינָע.

— אָוָן מִיר שִׁיקְטָן מעַן צְוָרִיק דַי בְּלִיְפְּעַדְעָרָם מִיט דַי שְׁנִיצְעָרָם
פָּוּן פּוֹילָן אָוָן פָּוּן פְּרָאָנְקָרִיךְ.

— אָוָן אַיךְ הָאָב הַיְינָט גַעַרְגִּינָן צְוָרִיקְגַּעַשְׁיקָט הַזְנְדָעָרְטָ
קָאָסְטָן קִידְגַעַשְׁיָר פָּוּן צַאָפָן אַמְעָרִיקָע אָוָן פָּוּן עַנְגָלָאָנד.

— וּוְאָם אַיְזָא דַי סִיבָע?

— זַיְיתָ עַמְּהָעָרְשָׁן בָּאָ אָוָןָן דַי הַיְטָלָעָרָם, אַיְזָא דַי נַאֲנָצָע וּוּלְטָ
אַפְּ אָוָןָן בִּיאָוָן.

— מעַן זָאנְט, אוֹ אַזָּא לְאַנְדָא אַיְזָא אַכְּרָפָע אָוָן אַשְׁאָנָדָ: אַלְעָ
גּוֹטָעָ מַעְנְטָשָׁן זַיְצָן דָא אַיְזָא דַי טְוּרְמָעָם אָוָן אַלְעָ שְׁלַעַכְטָעָ מַעְנְטָשָׁן
גִיְעָן אָוָן אַפְּ דָעַרְ פְּרָיָ.

— וּוְאָם זְשַׁע טּוֹטָ מַעַן?

— מעַן דָאָרָף גִיְעָן צַו דַי הַיְטָלָעָרָם אָוָן זַיְ דַעְרְצִיְילָן.
דיּוֹפָאָפְּרִיקָאָנְטָן גַעַמְעָן זַיְ צְוָנוּיָת, גִיְעָן אַוּוּעָם צַו דַי הַיְטָלָעָרָם
אָוָן זָאנְט זַיְ:

- איר האט געזאנט. איז אונז ווועט בא איך זיין בעסעה. מיר
וועלן שאָרָן גאלד איז די פֿעַסְעָר, צום סָאָף, וויל קיינער איז אויס-
הָאנְד נִישְׁטְקִיפְּן אָונְזָעָר סְכִוְידָע.
- קלערן די היטלערם און זאגן:
— עס ווועט שוין זיין גומ.
- וואמ ווועט איר טוֹן?
- בוישט אַיְוּעָר דִּינְגָע, איר ווועט שוין זען.
איז די פֿאָבְּרִיקָאנְטָן זִינְגָע אָזּוּק, האבן די היטלערם אַרְיִינְגָע-
רוֹפָן צען געגעראָלָן, זַי אָנְגָעָטָן איז פֿאָשְׁעָטָע דֵּיזָן, זַי אָנְגָעָשָׂאָטָן
פֿוֹלָעָ קָעְשָׁעָנָעָם גַּעַלְתָּ אָזּוּן זַי גַּעַזְאָטָן:
- פֿאָרט קִין אַרְגָּעָנְטִינְגָע, קִין צָאָפָן אַמְּטִירִיקָע, קִין אַפְּרִיקָע
אוּן גִּיט מְעַנְתְּשָׁן גַּעַלְתָּ, איז זַיְלָן אָמְנִינְיָן מִיט אַיְך אָזּוּן די גַּאֲפָן
אָזּוּן שְׁרִיעָן, איז אַלְץ וואמ מעַן זָאנְט ווועַן דִּיטְשָׁלָאנְד אָזּוּן נִישְׁט
עַמְעַם.
- גִּוַּיט אַ ווּק אַ כּוֹידָעָש, צְוּוִי, דְּרִי — קָומָעָן די גַּעַנְעָרָעָלָעָר
צְוַרְיָיק מִיט אַרְאָפְּנָעָלָאָזְטָע קָעָפָ אָזּוּן רְוִיטָע צְוַפְּלָאָמְטָע בְּאָקָן.
- וואמ אַיז גַּעַשְׁעָן?
- מעַן האָט זַי אַיְמָגְעָלָכְט פָּזָ אָזּוּן.
- אָזּוּן די בְּאָקָן וואמ זִינְגָע בא אַיְך אַזְוִי רְוִיטָע?
- מעַן האָט זַי אַיְסְגָּעָפְּאָטָשָׁט.
- פֿאָרוּאָס?

- מיר האבן געטראפַן מענטשָׁן, וועלכּע קומען פון דיטשלְּאנֶן.
 און זיַּה האבן אונֶז דערקענטַ...
- שלעכּט — ואָנֶן די היטלערם — וואָס-זושׁע טוֹט מעַן אִיצְטַ?
- די בעטטע אִיעַץ וואָלֶט געווּעַן, אוֹ נֵיר וָאלֶן מאָכְן, אוֹ
 אָומְעַטּוֹם וָאלֶן הערשֶׁן די היטלערם.
- מעַן דָּאָרָף אַין יַעֲדָן לְאַנְדָּן דִּינְגָּעָן מענטשָׁן, אוֹ זַיִּה וָאלֶן
 שְׂרִיּוּעַן, אוֹ די היטלערם טוֹעַן גּוֹט אָונֶז זַיִּה וָוַילֶן אוֹיךְ אָזְעַלְכּעַ
 הערשֶׁר...
- אוֹ די פָּאָבְּרִיקָאנֶן האבן דערהערט, אוֹ די גַּעַנְעָרָעָלָעַר זַיִּנְגָּעַן
 צוֹרִיקָגְּעָקוֹמָעַן מִיט אָוִים גַּעַפְּאַטְּשַׁטְּעַ פִּיסְקָעַם, האבן זיַּה פָּאָרְמָאַכְּטַ
 די פָּאָבְּרִיקָן אָונֶז גַּעַזְגַּעַטְּ דִּי אַרְבְּעַטְּעָר:
- גַּיִּיט אַיִּיךְ וּוֹאָו אַיִּר וּוְילָט, מיר האבן נִישְׁתָּפָּאַר וּוּמְעַן
 צוֹ אַרְבְּעַטְּן.
- דערהערן די אַרְבְּעַטְּעָר אֹאַזְאַךְ, דערשְׁעַקְּן זַיִּה זַיִּה.
- וּוֹאָם זַיִּנְגָּעַן מִיר שְׁוְלְדִּיקְ!
- מעַן דָּאָרָף רַיְדָן מִיט די מענטשָׁן פִּון די אַנְדָּעָרָעָ לְעַנְדָּעָר.
- אוֹן זיַּה שִׁיקָּן אָרוֹויָּס שְׁעַלְכּוֹבִים, וּוֹאָם קּוֹמָעַן אָונֶז אָנֶן:
- כָּאוּוּיּוּרִים! אַיִּר טוֹט שלעכּט, וּוֹאָם אַיִּר קוֹיפְּטַ נִישְׁתָּקְיִּין
 סְכוּרָעָ פִּון דִּיטְּשָׁלְּאנֶן. וּוֹאָם זַיִּנְגָּעַן מִיר שְׁוְלְדִּיקְ?
- אַיִּר זַיִּנְטַ יַאֲשְׁוְלְדִּיקְ. אָזָא לְאַנְדָּן אַיִּז אַכְּרָפְּעַ אָונֶז אַ
 שאָנד — זַאָנְטַ מעַן זַיִּה.
- אַבְּעָר וּוֹאָם אַיִּז אַיִּיר דִּיגְעַעַן? אַיִּר לִיְדָט פִּון די היטלערם,
 צַיִּ מִיר?
- אוֹ מעַן וּוּעַט די היטלערם נִישְׁתָּפָּאַרְמָהָן, וּוֹלֶן זַיִּה בָּאַ
 אָונֶז אַיִּיךְ מָאָכְן זְיִירָעָ הערשֶׁר.
- אַבְּעָר די היטלערם מָאָכְן דָּאָךְ נִישְׁתָּקְיִּין שְׁפִּילְצִיְּגָן, קִיִּין
 קוֹידְ-גַּעַשְׁיר אַיִּן קִיִּין בְּלִיְפָעַדְעָרָם?
- יַאֲ. אַבְּעָר פִּון יַעֲדָן דִּיטְּשִׁיְּזָן בְּלִיְפָעַדְעָר, וּוֹאָם מִיר קוֹיפְּטַ
 פָּאַר צַעַן סְעַנְטַ האָבָן די היטלערט צַוְּיִי צַיִּ דְּרִיְּ סְעַנְטַ...
- אַבְּעָר בְּוֹאָם קַעַנְגַּעַן מִיר טַוּזְאַן מִיר האָבָן פָּאַר זַיִּ מוֹירָעַ.

— ווער איז מעה, איר צי די היטלערס?
 — זיַי האבן הארטאטן, זיַי האבן ביכמן.
 — ווער מאכט די הארטאטן מיט די בּיְקָפָן, זיַי, צי איר?
 — זיַי האבן סאלדאטן.
 — ווער זיְנָעַן די סאלדאטן, נישט אייערע זין, אייערע ברידער,
 אייערע כָּאוּוִירִים?
 די אַרְבָּעֶתֶר פֿאָרֶן אֲהֵים אָזֶן דָּרְצִיְּלָן וּאָטֶן מַעַן האָט זיַי
 גּוֹזָגָט.
 — כָּאוּוִירִים! — שְׁרִיּוֹת אָוִים אָז אַרְבָּעֶתֶר — די מַעֲנְטָשָׂן
 זיְנָעַן גּוֹרָעָכֶט.
 — קומט. לאָמֵיר-פֿאָרטְרִיְּבָן די היטלערס.
 די אַרְבָּעֶתֶר לְאָזֶן זַיְךְ צָום הַוַּיִּוְ, וּוֹאָו עַם זִיגָן די הערשער
 אָז שְׁרִיּוֹעַן:
 — מִיר וּוֹילַן נִשְׁטַח קִין היטלערס!..

— אָזֶן לְאָזֶן אַיְזָן אַכְּרָפָע אָז אַשְׁאָנְדָן!..
 — די גוֹטָע אָפְּ דָעַר פְּרִי אָזֶן די שְׁלַעַכְטָע אַיְן טָוְרָמָע אַרְיָיִן!..
 די היטלערס דָעַרְהָעָן די גַעַשְׁרוּיָעָן אָזֶן לְיִפְּנֵן אַרְוִיָּם אָפְּנָן
בָּאַלְקָאָן.
 — וּאָטֶן וּוַיְלַט אַיְדָן, אַרְבָּעֶתֶר!
 — מִיר וּוֹילַן אַיְיךְ פָּאָטָעָר וּוֹעָר.

— וואם רעדט איר?
 — דאמ וואם איר הערט.
 — מיר וועלן רופן סאלדאטן.
 — רופט.
 די היטלערס טוועג א טרוםיטער אוון באַלד הויבן אָן לוייפן סאל-
 דאטן פון אלע זייטן.
 — וואם באָפָעלן די היטלערס? — פרענן זי.
 — צעטראיבט די אלע מענטשן! שיסטן!
 די סאלדאטן ציען אוים די ביקסן אוון ווילן טאָקע שיכן אָף אָן
 עמעם, לוייפט אָרוּם אָ פרוי אָן שרייט:
 — פרענק! וועטען גייסטו שיכן, דיין טאטמען?
 — אָן דו, בּוֹפְּלָאָקְס אַיְינָעָר! — שרייט אָן אָרְבֶּעֶתֶר — וועט-
 שיכן אָף דיין טאטז?
 — שים נישטן! פרײַץ, דֿא שטײַט דיין שׂוועטער.
 — פרודער לְדוֹווַיק! — שרייט אָן אָנדְרָעָר — דֿא שטײַען דיינע
 כָּאוּוּרִים.
 די סאלדאטן לאָן אָראָפּ די בִּקְסָן אוון לוייפן צו זיִיעָרָע אוון
 עַמְּ וּעֲרַת אָ פרײַיד, אָ סִימְכָּע אָן באַלד הויבן זי אָן צו שְׁרֵיְעָן
 צְהָאָמָעָן מִיט זְיִיעָרָע עַלְטָעָרָן, בְּרִידָעָר אָן שׂוועַעַטָּעָר:
 — מאָרְשָׁ פָּונְדָאָנָעָן! הִיטְלָעָרָם...

— אָזָּאָג לְאָנְד אִיז אָכָרְפָּע אָן אָשָׁאנְד.

— די גַּטְמָעָן מַעֲנְטָשָׁן אָפּ דֿעָרָ פרְּרִי אָן די שְׁלַעַכְטָעָן—אַין טְּרוּמָעָן,
 אָז די הִיטְלָעָרָם האָפּן גַּעַזְעָן, אָז זַיְהָאָפּן שְׁוִין אָ פִּיגָּג, נִישְׁטָ
 קִיְּן סָאלְדָאָטָן, הָאָפּן זַיְהָ אָפּגָּעָטָרָאָגָן:

מענדֵל קענדיַל פְּלִינְנְכָפָעַר

פארצן א ייְנְגָעַלְעַ מענדעלען; האט ער נישט וואס צו טאן, נוּיט
ער אַרְוֹם, כַּאֲפָט פְּלִינְגָן, רִיסְטָט זַיִ אַפְּ דִי פְּלִינְגָן אָוֹן לְאֶזֶט זַי אַפְּ
אַפְּ דְּרוּדָד. וּטְעַמְּקָעַם דַּי מַטְמָעַ, שְׁרִיְּתָט זַי אָן אַפְּ אַיִּם:
— מענדֵל! דַי אַרְבָּעַט דִּיְנָעַג נְגַעַלְמַט מִיר נִשְׁטַט.
— פָּאָרוּאָסָס?
— פְּלִינְגָן זַיִנְגַּעַן לְעַפְּרִידִיקָע בְּאַשְׁעַפְּעַנְגִּישָׁן, זַי טָמַט אַוִּיךְ זַיִ.
לְאַכְטָמַט מענדעלע אָוֹן גְּלוּבְטָמַט נִשְׁטַט.
— אַוִּיבָּעַם טָמַט זַיִ זַיִ, פָּאָרוּאָס שְׁרִיְּעַג זַיִ נִשְׁטַט?
— זַיִ הַאָפָּן נִשְׁטַט קִיּוֹן קְיֻינָךְ צַו שְׁרִיְּעַג, זַיִ עַסְּנַט אַזְּבָּן
פִּיל וּזִי דָו.
...
אַבְּפָרָעַר מענדֵל הערט נִשְׁטַט דָעַר מַטְמָעַן אָוֹן כַּאֲפָט וּוּיְטָעַר פְּלִינְגָן,
ליינְגַּט זַיִ אַרְיִין אַיִּין אַבְּלָעַכְנָן פּוֹשְׁקָעַלְעַ אָוֹן הַאלְטָט זַיִ דָאַרְטָן אַזְּוִי
לְאַנְגָּג, בִּיזְוִיִּים זַיִ וּוּרְעַן טָוִיט.
איינְמָאָל האט עַמְּדָעַן דָעַר טָצְטָעַ, האט ער אַפְּ אַיִּם גַּט
אנְגַּעַשְׁרִינְגָּן:
...
— גַּעַדְעַנְקָעַ, מענדֵל קענדיַל פְּלִינְנְכָפָעַר — האט ער גַּעַזְאָגָט —
אוֹ יַעַדְעַ פְּלִינְגָן האט צַעַן טְוִיזְוָנָט בְּרִידָעַר אָוֹן צַעַן טְוִיזְוָנָט שְׁוּעוּמְטָעַר...
...
— טָקָעַ?
— אָוֹן אַכְּבִּין זַיִ, האט יַעַדְעַ פְּלִינְגָן צַעַן טְוִיזְוָנָט פְּעַטְעָרָם אָוֹן
צַעַן טְוִיזְוָנָט מְוּמָעַם, אָוֹן אָזְוִי זַיִ וּוּלְגָן זַיִ דְּעַרְוּוֹיָסָן, וּטְעַמְּקָעַם זַיִן שְׁלָעַכְתָּן.
מענדֵל האט אַבְּיִסְלָמָל מְוִירָעָג גַּעֲקָרִינְגָן. אַבְּפָרָעַר שְׁפַעְטָעַר האט ער
זַיִ פְּאַרְגָּעָסָן אָוֹן וּזְעַן ער האט דָעַרְזָעַן אַבְּלִינָג אַפְּ דָעַר וּוּאַנְטָה.
הַאָט ער אַפְּטָמָש גַּעַטְמָוָן מִיטָּן הַעֲנָטָל.
מענדֵל האט טָקָעַ גַּעֲקָרִינְגָן אַשְׁטָאַרְקָן זַעַן אָוֹן עַמְּהַאָט אַיִּם
זַיִ גַּעַטְוֹן, אַבְּפָרָעַר ער אַיִּז גַּעַוְעַן צְוֹפְרִידָן.

— אַבְּיָ אִיךְ חָאָפֶן זַי דַעֲרָהָאָרְגָּעַט! — האָט עַר גַּעַזְגַּעַט.
בָּאָנְגָּאכְט, מַעֲנְדֵל שְׁלָאָפְט, קָוְמָעַן טְוִיזְגָּנְטָעַר מַאֲסָקִיטָן אָוֹן שְׁטָעַלְן
זַיְךְ בָּאָ מַעֲנְדְּלָעַן אָפְט דַעַר נָאָז, אָפְןַ שְׁטָעַז, אָפְט דַי הָעַטְטָא, אָפְט דַי
פִּים אָוֹן בִּיְסָן, מַעֲנְדֵל שְׁרִיטָט:

— גַּיְיטְ אָוּוּקְ פָּוְנְדָאָצְגַּעַן!
— וּוּילְןְ מִירְ נִישְׁטָט — וְאָגָן זַיְוּ.
— וּוּעָרְ זְיִינְטְ אִירְ?
— דַעַרְ פְּלִינְסְ פָּעַטְעָרָם אָוֹן מְוּמָעַם.
— אִיךְ וּוּעָלְ צְרוּפָןְ מִיְּןְ טָאָטָן, מִיְּןְ מַאָמָעָן.
— מִירְ הָאָבָןְ פָּאָרְ זַיְוּ קִיְּןְ מַוְיְרָעְ נִישְׁטָט. מִירְ וּוּלְןְ זַיְוּ אַוְיכְ
בִּיְסָן.

— וּוּלְןְ זַיְוּ רַוְפְּןְ אָ וּוּוּשְׁיָלָאָטָט.
— וּוּלְןְ מִירְ דַעַםְ וּוּוּשְׁיָלָאָטָט אַוְיכְ בִּיְסָן. מִירְ הָאָבָןְ נִישְׁטָט
מוֹיְרָעְ פָּאָרְ קִיְּנָעָם. מִירְ קָעְנָעָןְ בִּיְסָןְ אָפְלָעְ דַעַםְ פָּרָעְזִידָעָטָט פָּוֹן
דַעַרְ רַעְפּוּבְּלִיקְ אַוְיכְ.

זַעַטְ מַעֲנְדֵלְ, אָוֹ מַעַןְ לְאָזָטְ אִיםְ נִישְׁטָט שְׁלָאָפְט, הַוִּיבְטָט עַרְ זַיְדְ
אַוְיכְ אָוֹןְ גַּיְיטְ אַרְוִוִּיםְ אָפְןְ גַּטְמָ. אָוֹןְ דָּאָרְטְ בָּאָגְעָנְטָט עַרְ אָ מַאָבָנָעְ
פָּוֹןְ קָאָלְעָרְלִיְ פְּלִינְגְּ: פְּלִינְגְּ רַוְיְטָעְ אָוֹןְ פְּלִינְגְּ פָּלָאָעָןְ: פְּלִינְגְּ גַּעַלְעָןְ אָוֹןְ
פְּלִינְגְּ גַּרְיְנָעָןְ. אָלָעְ טְוָעָןְ זַיְוּ אִיםְ אָ רִינְגְּלָ אַרְוָסְ אָוֹןְ שְׁטָעַלְןְ זַיְדְ אָזְ
זַיְוּןְ נָאָז, אָפְט זַיְוּןְ פָּאָנִיכְ: קְרִיכְןְ אִיםְ אָוֹןְ הָאָלְוָ אַרְיִיןְ, אָוֹןְ דַיְ אַרְבָּלְ.

— וּוּעָרְ זְיִינְטְ אִירְ? — שְׁרִיטָט עַרְ.

— מִירְ זְיִינְעָןְ דַעַרְ פְּלִינְסְ בְּרִידְעָרְ אָוֹןְ שְׁוּעָטָטָרְ.

— וּוּאָסְ וּוּילְטְ אִירְ?

— נַעַקְאָמָעְ נַעַמְעָןְ! פָּאָרְוּאָסְ הָאָסְטוּ דַעֲרָהָאָרְגָּעַט אַוְנְדוּעָד
בְּרוּדְעָרְ?

— האָט עַרְ נִישְׁטָט גַּעַקְעָרְטְ קָוְמָעַןְ צַוְ מִירְ אַיְןְ שְׁטָבוֹ.

— פְּלִינְגְּ מַעְגְּןְ קָוְמָעַןְ אַוְמְעָטוֹםְ.

— פָּאָרְוּאָסְ הָאָטְ זַיְדְ זַיְקָעְשְׁטָעְלָטְ אָפְטְ מִיְּןְ נָאָזְ?

— עַסְ שְׁטִיטָטְ עַפְעָםְ אַוְיפְּגְּנְשְׁרִיבְןְ אָפְטְ דִיְיָןְ נָאָזְ, אָוֹ מַעַןְ טָאָרְ

זַיְךְ נִישְׁטָטְ שְׁטָעַלְןְ אָפְטְ אִירְ?

— זי האט מיר געבעין.

— קיין שום פלייג האט נאך קיינמאָל קיינעם קיין נאָז נישט
אַפְּגַעֲבִים.

מענדל אנטלויפט, אַבְּעָר דֵּי פְּלִינְגְּן לְוִיפְּן אִים נאָך; עַר טְרִיבְּפְּט
זי אָז זי ווילְן נישט אָוּוּקְנִין. הויבט עַר אָן שְׁרִיעָן, כָּאָפְּט עַר
זִיךְ אַוִּיפְּ אָז וּט. אָז עַר לִיגְט אַיְן בְּעֵט אַצְּבָעִיסְעַנְדָּר פָּונְדִּי פְּלִינְגְּן
אוּן קָאַמְּצָרָעָם אוּן עַר בָּאַשְׁלִימָט מַעַד קַיְן פְּלִינְגְּן נישט באָפְּן.

כָּעָרָעָלָע מִיטָּן שְׁעָרָעָלָע

האט בערעלע אַשְׁרָעָלָע, אַגְּלָדָן שְׁרָעָלָע. שְׁפִילְט עַר זִיךְ
מייט דעם באַטָּאג אוּן שְׁפִילְט זִיךְ מִיט דעם באַנְאָכָט. שְׁעָרָט אַיְן
שְׁעָרָט אוּן האָלָט נאָר אַיְן אַיְן שְׁעָרָן.

קריגט עַר אַשְׁטִיקְל פָּאָפְּיר, אַבְּיכָל, אַשְׁמָטְקָע, אַטְאָזָל, אוּז
בָּאָלָד גַּעַשְׁנִינִין. שְׁרִיְּט אָפְּ אִים דֵּי מַאְמָע, דַּעַר מַיְּרָאִי, זִיךְ בָּרִידָעָד,
די שְׁוּעָמְטָעָר אוּן וּאַרְעָנָע אִים:

— בערעלע, מַעַט דִּיר צְוָנָעָמָעָן דָּאָם שְׁרָעָלָע.

האט דָאָך בערעלע מַוִּירָע, באַהָאָלָט עַר זִיךְ אַיְן אַוְינְגָל אַוְן
שְׁעָרָט, שְׁעָרָט אוּן קְלָעוֹת:

— וּוְאָס וּוְעַט זַיְן, מַאְמָעָר נַעַמְתָּ מַעַן מִיר טָאָקָע צָו דָאָם
שְׁרָעָלָע?

פָּאָלָט אִים אַיְן אַגְּדָאָנָק. אָז עַר וּוְעַט דָאָם אַלְעָ נַאָכָט פָּאָרָן
שְׁלָאָפְּן גַּיְן באַהָאָלָט אָפְּ אַגְּעָרָעָלָע. וּוֹאָ קִיְּנָעָר זָאָל עַם נִשְׁטָח
קְעָנָעָן גַּעַפְּינָעָן.

— אַבְּעָר וּוֹאָ ? — פְּרָעָנֶט זִיךְ אַלְיָוָן בערעלע — אַונְטָעָדוֹן
בָּעַטְעָלָע טַוִּיג נִשְׁטָח. אַיְן קְלִיְּדָעָרְשָׂאָנָק וּוְעַט מַעַן עַם גַּעַפְּינָעָן. אַיְן
קִיךְ וּוְעַט מַעַן עַם זַעַן.

בלוייבט בא אים, או עם אייז נישטא קיין בעסער ארט ווי אריין-
לייגן עם צו זיך אין שיכעלע.

האט דאך אבער בערעלע א בעזישן מוה, פארגעט ער, שטייט
אויף אינדערפרי אוון שטעהט אריין דאם פימל אין שיכעלע אריין
אוון מאכט באולד אוז גוואלה, או אלע מענטשן לוייפן זיך צוניות.
— וואם אייז געשען? — פרענט מען אים.

בערעלע שרײַט, בערעלע מאכט גוואלה:
— דאם פיסעלע!..

א גאנצן טאג האט שווין בערעלע א בימל צונעהינקט, אבער
אלע דאם שערעלע פון האנט נישט ארויסגעלאזט אוון געהאלטן אין
איין שערדן אין שניידן אלע, וואם אייז געקומען אין האנט אריין.
דערפאר, או עם אייז געקומען באנאכט. האט שווין בערעלע נישט
באהאלטן דאם שערעלע אין שיכעלע, נאָר גאָר אונטערן טישטעה.
או בערעלע אייז אינדערפרי אויפגעשטאנגען, אייז ער גלייך צוגע
לאָפּן צום טיש, א טאָפּ געטאן דעם טישטעה אוון געזען, או דאם
שערעלע אייז נישטא. האט ער געמאכט א גוואלה:

— מײַן שערעלע!

אייז ווידער זיך צוניעונגעלאָפּן די גאנצע שטוב מיט מענטשן אוון
מען האט אַנְגַּעַחֲוִיכְּן בערעלען אויספרען.

— חזאם אייז געשען?

— וואם שרײַסטו?

— מײַן שערעלע! — קלאנט בערעלע.

— וואו האסטו עם געליגט?

— אונטערן טישטעה.

— אויב אובי, האבן עם זיכער די מײַז אויפגעגעטען.

— נײַן — זאנט בערעלען ברודער — דער טאטעה האט פֿאָר-

געטען צו פֿאָרְשְׁלִיסְּן די טיר, אייז עם אַרוֹיסְּגַּעַלְאָפּן.

— וואם דרייט איר אים אַ קאָפּ! דאם שערעלע האבן צוּיִי
וויזילאנטן איינגעזעט.

— אַוּאָדָע אַיִינְגְּנוּעַצְטַּמֶּן. עַמְּה הַאֲטַּמְּנָת נַעֲכְּטָן אֵין מַיִן בַּיכְּלָא אָפְּ-
גַּעַשְׂוִירָן אַ מַעֲנְטָשַׁ דִּי אַוְיְרָן מִטְּ דָעַר נָאָן — זַאנְטַ בַּעֲרָעַלְעַם
שַׁוּעַכְּטָעַר.

— אַפְּבָעָר, וַואָסַ אֵיזַ דַּאֲסַ שַׁעֲרָעַלְעַ, נַעֲבָעַ, שְׁוֹלְדִּיק, בַּעֲרָעַלְעַ
הַאֲטַּמְּנָת עַמְּ גַּעַהְיִיסְן אֵון מַעַן דָּאָרָף אִים אַיִינְגְּעַזֶּן.
הַעֲרָתַ בַּעֲרָעַלְעַ, אָז מַעַן-רַעַדְטַ פָּוָן אַיִינְגְּעַזֶּן, דַּעֲרָשְׁרָעַקְטַ עַר
זַיךְ. עַר דַּעֲרָמָאָנָט זַיךְ, אָז אַיִינְמַאלְ הַאֲטַּמְּנָת זַיךְ אִים טַאֲקָעַ גַּעַכְּאַלְעַטְמַט,
זַוְיַּי דִּי מַעֲנְטָשַׁן פָּוָן דִּי בַּיכְּלָעַד אֵון בַּלְעַטְעַר זַיְגְּעַן גַּעַקְּוּמָעַן צַו אִים
מִטְּ אַפְּגַּעַשְׁוִירַעַנָּע אַוְיְרָן, נַעַזְעַר, הַעֲנָט אֵון פִּים אֵון גַּעַוְאָלַט אִים
אֵין אַפְּשָׁנִיְידַן דִּי אַוְיְרָן מִטְּ דָעַר נָאָן.
— אַפְּבָעָר, זַאנְטַ עָה, אַיךְ שְׂוִין מַעַר נִישְׁטַ שַׁעַרְן קִיּוֹן מַעֲנְטָשַׁן...
— עַר וּוּטַ שְׂוִין זַיִן אַ גַּוְטָעַר, מַעַן דָּאָרָף זַעַן, אָז מַעַן זַאל אַוְסַ
נִישְׁטַ אַיִינְגְּעַזֶּן. — זַאנְטַ דִּי מַטְמַעַ.

— דַּאֲסַ גַּלְיְיכְסְטַע וּוֹאָלַט גַּעַוּעַן, אָז עַר זַאל זַאנְגַּן, אָז עַמְּ אֵיזַ
נִישְׁטַ זַיִן שַׁעֲרָעַלְעַ, נִישְׁטַ עַר הַאֲטַּמְּנָת עַמְּ גַּעַהְיִיסְן שַׁעַרְן אֵון נִישְׁטַ
עַר הַאֲטַּמְּנָת גַּעַוְאָסְטַ גַּאָהָר, אָז עַמְּ שְׁעַרְטַ.

— אַוּאָדָע — הַאֲטַּמְּנָת בַּעֲרָעַלְעַ גַּעַזְגַּט — עַמְּ אֵיזַ נִישְׁטַ מַיִן
שַׁעֲרָעַלְעַ, אַיךְ בִּין מִטְּ דָעַם בְּרוּגְנָה.
פָּוָן דַּעַמְּאָלַטְמַ אֵן הַאֲטַּמְּנָת בַּעֲרָעַלְעַ אַוְיְגְּנָהָעָרָט זַיךְ צַד שְׁפִילְן מִיטְן
שַׁעֲרָעַלְעַ אֵון זַעַן עַר הַאֲטַּמְּנָת עַמְּ גַּעַזְעַן, הַאֲטַּמְּנָת עַר גַּעַזְגַּט:

שַׁעֲרָעַלְעַ, שַׁעֲרָעַלְעַ בְּרוּגְנָה,

נִישְׁטַ פָּאָר מִיר טַוְיָגַע עַס.

שַׁעֲרָעַלְעַ, שַׁעֲרָעַלְעַ שְׁעַר

זַוְיַּי נִישְׁטַ מַיִן כָּאוּמָרְלַ טָעַר.

דער שטראיכ פון די פיינל

א פוייגל זיצט דריי טעג און דריי נעכט פארשפארט אין א
שטיינל און באפט זיך פון דארטן איזוים. פלייט ער און אפשתעל א
קילאמטען און צוווי און דריי — פיז ער קומט אין וואלד, צו
זינגע שוועטען ער און ברידעה, און חויבט דארט אויפט א געשרוי:
— כאוויריים, פיינל!...

די פיינל פלייען ארום שטיפעריש אין וואלד, זינגען און שפרינגען
אול ווען זוי דערהערן דאס קאל פון זיער באפריטן כאזועה, לוייטן
זוי זיך אלע צוועטען מיט א פרײיד און ווילן אים באנדיסן, אבער
דער באפריטער פוייגל לאזט זוי נישט רידן.

— כאוויריים פיינל — זאנט ער — איר וועט דארט די שטאט?
די פוייגלען דרייען אוםס פארכידעשט זיערעד און זאגן:
— יא, מיר זען...

— וויסט איר וויפל טויזנטער ברידער און שוועטען ער אונזערע
זיצן דארט פארשפארט אין שטיינן?
די פיינל לאזן אראפ טרייעריך די קעפלעך.

— מיר וויסן...
— מײַן אָרָעָם קִינְדָּלָעָ, נַעֲבָעָן — זאנט ווינענדיק אַמאָע.
— מײַן קֶלְיָן שַׁוּעַטְעָרָל — זַיפְּצָת אַברְודָעָר.
— מײַן טָאָטָע...
— מײַן מַאָמָע...

אין וואלד ווערט מיט אמאָל שטיל און אומטען און עס וווען
אנטשוויגן אלע פיינל און כייעס און מען הערט נאָר רוישן די
בוימער, וועלכע שאקלען טרייעריך די קעפֿ.
דער באפריטער פיינל קוקט אָפּ זינגען קאָלען און שרײַט אוםס
— כאוויריים פיינל! מיר טאָרָן מער נישט שווייגן. אלע זוי

איינער מוזן מיר קעטפֿן פָּאָר דָּעֵר פְּרִיְהִיָּת פָּוּן אֹנוּעָרָע בְּרוּידָעָר
און שׂוּעוּסְטָעָר, וּוּלְכָעַ שְׁמָאָכְטָן אַיְן דִּי, שְׁטִיגָּנוּ!
— לְאַמְּיר דָּעַרְקָלָעָר אֶשְׁטְּרִיךְ דָּעֵר שְׁטָאָט.
— קַיְין אַיְין פְּוִיגָּל וּוּטָם מַאֲרָגָן נִישְׁתָּצְוִיתְשָׁעָרָן.
אַפְּ מַאֲרָגָן אַיְן דִּי שְׁטָאָט אַיְנְגַעַשְׁטָאָגָעָן שְׁפָעַטָּעָר וּוּ טָאָמִיד
און אלָעַ קִינְדָּעָר זִינְגָּעָן גַּעַקְוָמָעָן שְׁפָעָט אַיְן שְׁוֹל.
— וּוּאָם אַיְן גַּעַשְׁעָן? — הָאָטָט מַעַן זַיְד גַּעַפְּרָעָגָט.
— מִיךְ וּוּקָטְטָלָעַ טָאגּ אָוִיףּ דָּאָט צְוַוְּתְּשָׁעָרִי פָּוּן פְּיִיגָּל אַוְן
הַיְוִינְטָהָטָט מַעַן נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט קַיְין פְּיִיגָּל צְוַוְּתְּשָׁעָרָן — הָאָטָט
גַּעַזְאָגָט אַיְין יִגְגָּעָלָעַ.
— אַפְּלִיעַ דָּאָט פְּיִינְגָּלָעַ, וּוּאָם זִיצְטָט בָּאָט מִיר אַיְן שְׁטִיגָּעָלָעַ.
אַיְן אַגְּטְשָׁוְוִינְגָן גַּעַוְאָרָן אַוְן מַעַן הָעָרָט נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט פָּוּן דֻּעָם קַיְין שָׁאָרָד.
— זַאֲלָן דִּי פְּיִיגָּל אַיְן סָאָמָעַ פְּרִילִינְגָן הַאָבָן צְוַוְּקָגְעָפְּלָוִינְגָן אַיְן
אַנְדָּעָרָעַ לְעַנְדָּעָר?
דָּעֵר טָאגּ אַיְן גַּעַוְוָעַן אֶגְרָוִיָּר, אַז אַוְמְעַטְשִׁיקָּעָד אַוְן צַוְּ דִּי
קִינְדָּעָר זִינְגָּעָן גַּעַקְוָמָעָן אַפְּ דָּעֵר פְּלָאָסָעָ, הַאָבָן זַיְד בַּאַטְמָעָרָקָט, אַז עַפְּ
אַיְן אַוְסְגַּעַשְׁפָּרִיט אַיְבָּעָר אִיר אֶגְעַוְאָלְדִּיקָּעָ מַאֲרָעְשְׁכָוִירָעָ אַוְן אלָעַ
בּוּימָעָר אַוְן בְּלוּמָעַ שְׁטִיבָעָן מִיטָּאָרָאָפְּגָעָלָאָזָעָטָעָ קָעָפָ אַוְן שְׁוֹוִינְגָן.
— וּוּאָם קוּמָט דָּאָט פָּאָר? — פְּרָעָגָט אֶגְגָּעָלָעַ.
— גַּעַכְטָן זִינְגָּעָן דִּי בּוּימָעָר גַּעַוְוָעַן אָזְוִי פְּרִישָׁ אַוְן גְּרִין אַיְן
גַּעַחְאָלָטָן אַיְן סָאָמָעַ מִיטָּן בְּלִיעָן אַוְן הַיְוִינְטָהָט, זַעַם זַיְד אָזְוִי
אַלְטָט אַוְן גָּעָל וּזְיִי אַיְנְמִיטָן הַאַרְבָּפָט...
— בּוּימָעָר, בּוּימָעָר! וּוּאָם אַיְן גַּעַשְׁעָן? — הָאָט גַּעַפְּרָעָגָט אֶ
סְּמִידָעָלָעַ.
אַז הַוִּיכָּר בּוּימָהָט זַיְד אֶטְרִיאִיסְלָגָעָטָן.
— מִיר וּוּיְיסָן נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט. דִּי פְּיִיגָּל זִינְגָּעָן הַיְוִינְטָהָט נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט
אַיְן אֹנוֹדוֹ אַוְמְעַטְשִׁיקָּעָד אַז מִיר וּוּעָלְקָן...
— אַז מִיר דָּעָדָן נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט זַיְעָר גַּעַזְאָגָן, קַעַגְעָן מִיר נִישְׁתָּצְוָהָהָרָט
אוֹן וּוּאָקְמָן — הָאָט גַּעַזְאָגָט אֶצְוַוְּיְטוּמָעָד בּוּימָה.
— זַיְד בְּרָעָגָגָעָן אֹנוֹדוֹ דֻּעָם פְּרִילִינְגָן, דִּי פְּרִיזָּה, דִּי זְוָן...

אָפָן צוֹוִיטַן טָאג אַיּוֹ דֵי שְׁטָאַט גַּעֲזָעַן נַאֲך גַּרְוִיעֶר אָוֹן
אוּמְעַטִּיקָעֶר אָוֹן דֵי זָוָן הָאַט וַיֵּךְ עַרְשָׁת בָּאוּווֹזָן נַאֲך הַאלְבָּן טָאג אָ
קוֹק גַּעֲזָעַן אָפָן דָּעַר שְׁטָאַט, אָפָן דֵי פְּלָאַסְעָם אָוֹן בָּאַלְד אַוּעֲקָגְנָלִיָּגָט
דָּעַם קָאָפָן אָוֹן וּוְיַדְעַר טִיף אַנְטְּשָׁלָאַפָּן גַּעֲזָעַן אַיּוֹ דֵי וּוּיְסָעָן קִישָּׁנָסָן.
— אַיר וּט — הָאַט גַּעֲזָעַן אַיְינָעֶר — אָז דֵי פִּיגָּל זַיְגָעַן

נִישָׁת, אַיּוֹ דָּעַר זָוָן אַוְיךְ אוּמְעַטִּיקָן.

— הַיְינָט אַיּוֹ דֵי זָוָן אַיְנָגָאנָצָן פָּאַרְשָׁלָאַפָּן...

— דֵי פִּיגָּל וּוּקָן דַּאֲךְ אַוִּיפָּה דָּעַם טָאג, דֵי זָוָן, דֵי בַּיְמָעָר...
וְעַקְמָ אָוּמְעַטִּיקָעָט עַגְהָאַפָּן דֵי קִינְדָּעָר פָּאַרְבָּרָאַכָּט אַיּוֹ שְׁטָאַט;
טָעַג אָז זָוָן, טָעַג אָז פְּרִיּוֹד, אָז פְּרִילִינְג אָוֹן אָז שְׁפִּילְעָרִיָּעָן אָוֹן אָפָן
זַיְבָּעָטָן טָאג זַיְגָעַן זַיְגָעַן אַזְוָעָק אָזָן וּוּאַלְד פָּאַרְחָאַנְדָּלָעָן מִיטָּה דֵי פִּיגָּל.
— וּוּאָס וּוּילְט אַיר? — הָאַפָּן זַיְגָעַן זַיְגָעַן.

— קוּידָעָם — הָאַפָּן דֵי פִּיגָּל גַּעֲזָעַן — וּוּילְן מִיר פְּרִיְהָיִיט
פָּאַר אָנוּעוּרָעָ בּוּיְדָעָר אָוֹן שְׁוּעָטָעָה, וּוּאָס זַיְצָן פָּאַרְשָׁפָאָרָט בְּאָ
אַיְיךְ אַיּוֹ דֵי שְׁטִיְינָן.

— גָּוָט. וּוּאָס נַאֲךְ?

— קִיְּין שָׁוָם פִּיגָּל טָאָר מַעַר נִישָׁת פָּאַרְלִיּוֹן זַיְן פְּרִיְהָיִיט
אַיְבָּעָר אַקְעָרָנְדָּל, צַי אַפְּצָעָלָעָ בְּרוּוּט...
— אַפְּגָעָמָאָכָט.

— אַיר זַאֲלָט מַעַר נִישָׁת צְעַשְׁטָעָרָן אָנוּעוּרָעָ נַעֲסָטָן.

— מַאֲסָקִים.

אָפָן צוֹוִיטַן טָאג הָאַפָּן צָעַן טְוִיזָּנָט פִּיגָּל בָּאַקְוּמָעָן צְרוּיק זַיְיָעָר
פְּרִיְהָיִיט אָזָן זַיְגָעַן זַיְגָעַן מִיטָּה פְּרִיּוֹד אַרְזָוִים אָפָן דָּעַר פְּלָאַסְעָם אָזָן אַיּוֹ
זַעֲלַבְיָקָן טָאג הָאַט מַעַן הַוְּנָדָעָרָטָעָר טְוִיזָּנָטָעָר שְׁטִיְינָן פָּאַרְבָּרָעָנָט
עַפְּנָטָלָעָר מִיטָּה גַּעֲזָעַג.

אָפָן מַאֲרָגָן הָאַט דֵי זָוָן גַּעֲשִׁיָּנָט אָוֹן גַּעֲוָאָרָעָט וַיַּיְגַּדְעַט
אָוֹן דֵי בַּיְמָעָר אָוֹן בָּלוּמָעָן הָאַפָּן זַיְגָעַן זַיְגָעַן צְעַבְלִיָּט אָזָן צְעַגְרִינָט אָוֹן וּוּאָן
דֵי פִּיגָּל הָאַפָּן זַיְגָעַן זַיְגָעַן, הָאַפָּן אַסְאָךְ גַּרְזִיסָּעָן מַזְוִיקָעָר אַזְוָעָק
גַּעֲלִיָּגָט זַיְיָעָר אַינְסְטְּרוּמְעָנָטָן אָזָן גַּעֲזָעַט:
— אַזְוָיְיָ זַיְגָעַן פִּיגָּל, הָאַפָּן מִיר נַאֲךְ קִינְמָאָל נִישָׁת גַּעֲהָעָרָט!

דען זומער האט זיך אויסגעציגן אפ זיין בעטל און געוואלט
כאנן א דרייל, דערהערט ער, און מען קלעפט אין טיה, שטעלט
ער זיך אויפ און פרעגט:

— ווער אייז?

— זויט-זושע מוייל, סעניאר זומער, ס'אייז איד, דער באַלע
באמ פון דער דירע.

— וואם האט איר געוואלט?

— איך בין איך געקומען דערטאנען, און עט האט זיך געען-
דייקט איעער צייט און איר דארפט זיך היינט אַרוֹסְקְּלִיבֶּן פון
דען דירע.

דען זומער האט די לעצטעה צייט געארבעט אַסְאָר און אייז
געווען טיד, פויל און שלעפעריך, האט ער זיך אַנְגְּעָהָיְבֶּן בעטן.

— לאוט מיך דאַ בלײַבן נאָך אַ צוּוֵּי ווּאַכְּן.

— מען פֿעַן נישט.

— נאָך אַ זְוַאַךְ?

— נײַן.

— אַ טָּאנְגֶּן?

— אַומְעַנְגָּלָעַר.

— וואם ווועט איך אַרְזֶן?

— די דירע אייז שוין פָּאַרְדוֹנְגָּעַן.

דען באַלעבָּטָן גִּיט אַוּעָק און אין טיה בָּאַחוּיּוֹת זיך דער
זוינטער, זועלכער בְּלוּבָּטָן שְׂטִינוֹן אַפְּן שְׂחוּל אַ בְּיוּעָה, אַ כְּמוֹרְגָּעַד

און ווי נאָר דער זומער האָט אַים דערזען. האָט ער אַנגעההויבּן ציַטְעַן פָּאָר קָעֵלֶת אָזֶן גַּעֲכַפְּט אָפֶן גִּינְעַז זַאֲכָן, וַיְיַ אַיְנְגָעַ פָּאָקְט אָזֶן אַיְזָ אַרְוִוִּים אָפֶן גַּאַם.

אַפְּגַּיְעַנְדִּיק אָפֶר טָרִיט, הָעַרְטָ דָּעַר זַומְעַר אָלָאנְגָּן אַוְיְמָגָעַ צוֹיְגַּעַנְעַם פִּיְּפַט פָּוּן אָשִׁיפַת אָזֶן ער הַוִּיפְּט זַיְד אָזֶן אַיְלָן צָום פָּאָרָט.

אַבְּעָר בָּאָלְד פָּאָרְשְׁטָעַלְט אַים דָּעַם וּוּגַן אָקְלִין מִידְעַלְעַ.

— וַוְאַהֲזִין לְוִיפְּסָטוֹ, פָּעַטְעָר זַומְעַר?

— אַיְזָ לְוִיְּפַט צָום פָּאָרָט.

— דוֹ פָּאָרָט אַוּוּקָעַ?

— יָגַן.

זַוְעַרְט דָּאַם מִידְעַלְעַ טְרוֹיְעַרְיךָ אָזֶן זַאֲגָטָ:

— פָּאָרְוּאַס אַזְוִי גִּינְעַן?

— עַם אַיְזָ נִישְׁתָּט גִּינְעַן. אַיְזָ בֵּין שְׂוִין דָּא אַפְּגַּעַוּעַן מִיְּן צִיְּטָ אָזֶן בָּאָקוּמָעַן אָט טָלְעַנְגָּרָאָמַע פָּוּן אַיְרָאָפָע, אָזָ אַיְזָ וְאַל שְׂוִין קָוְמָעַן צָוְ פָּאָרָן, מָעַן וּוּאָרָט דָּאָרָט אָפֶן מִיר.

בְּעַט זַיְד דָּאַם מִידְעַלְעַן:

— וַיְיַ אַגְּטָעָר, בְּלִיְּבָד נַאֲךְ דָּא דָעַם זַוְנְטִיק.

— וְוָאַם עַפְעַם?

— מִיְּן פָּאָפָּאָט הָאָט מִיר צַוְגְּעַזְאָנָט, אוֹ אַוִּיבָד דָעַם זַוְנְטִיק זַוְעַט נַאֲךְ זַיְן זַומְעַר, זַוְעַט ער אַרְוִיסְפָּאָרָן מִיט מִיר שְׁפָאָצִין.

דָעַר זַומְעַר הָאָט שְׂוִין גַּעֲוָאָלְט צְוִילָבָד טָוָן דָּאַם סִינְדָה, אַבְּעָר אַיְזָ דָעַר מִינְוָתָה אַים אָט קִילָעָר זַוְנְטָה אָבְּלָאָזָן גַּעֲטָאָזָן אַיְן פָּאָנָעָם אָזֶן ער הָאָט גַּעֲזָאָגָטָ:

— נִיְיָן, אַיְזָ מָזָן אַוּוּקְפָּאָרָן, וַיְיַ גַּעֲזָוָנָט.

דָעַר זַומְעַר הָאָט דָעַרְהָעָרָט אָט צְוִוְיְתָן פִּיְּפַט פָּוּן אָשִׁיפַת אָזֶן זַיְדָעָר גַּעֲנוּמָעַן אַיְלָן, אַבְּעָר בָּאָלְד הָאָט אַים פָּאָרְהָאָלָטָן אָקְלִין יַוְנְגָעַלְעַ.

— פָּעַטְעָר זַומְעַר, מִיר פָּאָרָן מָאָרָגָן שְׁפָאָצִין מִיטָן לְעַרְעָר אַיְזָן

אָט פָּאָרָק וּוּסְטָ קָוְמָעַן?

— נִיְיָן, אַיְזָ פָּאָר בָּאָלְד אָפֶן קִיְיָן אַיְרָאָפָע.

ווערט דעם יינגעלע אומעטיך און זאגט:

— פאר נאך נישט אוועק. איך בעט דיך. און דו פארטט אווועק.
לאזט מען מיך נישט ארוים און גאט און איך מוז בליבען א גאנצן
אוונט אין שטוף. וואו עס איז ענג, אומעטיך און קאלטט.

דער זומער האט ראכטאנעם און יינגעלע, אבער דער קאלטעד

ווינטעד גויט אים נאך און טרייבט אים אין נאכן:

— נו, ניכער, דיר זיך. וועסט פארשפטעטיקן די שיפ.
געזעגנט זיך דער זומער מיטן יינגעלע און לאזט זיך שנעלעד
ניין צום פארט. דערזעט אים א פרוי, שטעלט זיך אים אפ.

— זומם, דו אנטליופט שווין?

— איך מוז...

— און איז איך האט נאך נישט קיין געלט צו קויפן מיינע קיין
דערלעך קיין שיד, קיין מאנטעלעך. קיין ווארעם וועש, וויאפטו
ニישט מיסטאמע.

— און איז איך ווים. זומם קען איך העלפֿן?

— זונע דו זוילסט. קענסטו העלפֿן. מען בליבעט דא נאך אַ
פֿאַר ווֹאַכְּן.

דער זומער איז געוען גערירט, און שוין געוואַלט אומפערן זיך.
אבער דער ווינט האט אים געהאַלטן איז איזן טרייבען און ער האט
זיך געזעגנט מיט דער פרוי און איז אווועק.

א פאר קוחאַדרעם נענן פארט האבן דעם זומער אַנְגַּעַיָּאנַט אַ
מאָכְּנַע קינדער.

— פֿעַטְעַד זומער, פֿאַרְטַט קֵיָן אַיּוֹרָאַפְּעַיָּה?

— יאָ.

— איז פֿוֹלִין וועסטו זיון?

— געוויס.

— און איז ליטע?

— אויך.

— איך האט איז פֿוֹלִין אַ בְּאַפְּעַ מִתְ אַ זַּיִדַּע.

— נומ, איך וועל זיך לאזן גרייסן.

- און איך האב אין ליטע א קווין מיט א קוזינקע.
 — איך וועל זיך מיט זי אויך זען.
 די שיפט פײַפט און דער זומער וויל זיך אַרְוִוֶּרְיִיטֶן און אַנטֶן-
 לוֹפָן, אַבעָּר די קִינְדָּעָר הַאלְּטָן אַים צוֹ.
 — בלומען פֿאָר מֵיַּן זַיְדָן וּזְעַסְטוּ טִיטְנְעַמְעַן?
 — אַבעָּר גִּיכָּעָר, קִינְדָּעָרְלָעָד, די שיפט גִּיטָּט אַוּעָךְ.
 — פֿ, ער זומעה, ווען קִיטְסְטוּ צָוִירִיקָה?
 — אַין אַכְּטָם, נַיְן מַאנְאָטָן אַרוּם.
 — נִישְׁטָם פְּרִיעָר?
 — עַפְשָׁעָר נַאֲךְ פְּרִיעָר.
 — אַיך האב צו דיר אַ פִּיטָּע.
 — גִּיכָּעָר, זָאגְ.
 — וְעַן דַּו וּעְסַט צָוִירְקָומָעָן אַחֲרָה, נַעַס מִיט מֵיַּן בָּאָפָּעָן.
 דַּעַר זַוְמָעָר וּוְיל שִׁיּוֹן גַּיְן צָוָס שִׁיפְטָה, אַבעָּר די קִינְדָּעָר הַאלְּטָן
 אַים צוֹ.
 — וּאְרָטָם, מִיר וּוּלְן אַנְשְׁרִיבָּן בְּרִיוֹלְעָד.
 וְעַנְדַּע דַּעַר זַוְמָעָר אַיְן שִׁיּוֹן גַּעֲקוּמָעָן צָוָס פָּאָרָטָם, אַיְן שִׁיּוֹן די
 שִׁיפְטָה נִישְׁטָם גַּעֲווּעָן אַיְן אַזְוִי זַוְיַּעַד הַאֲטָמָה גַּעֲדָאָרְפָּט וּזְאָרְטָן אַ וְאֲךָ
 אַפְּ אַ צְוִיְּטָעָר שִׁיפְטָה, אַיְן ער צָוִירְקָומָעָן מִיט זַיְן רַעֲנָצְיָה אַיְן
 שְׂטָמָט אַרְיָין.
 אַז די קִינְדָּעָר האָפָּן אַיס דַּעְרוּעָן, האָפָּן זַיְן זַיךְ דַּעְרְפְּרִיטִים אַיְן
 אַנְגְּנָעָהָיָבָן טַאֲנַצְּן אַיְן די גַּאֲסָן.
 — זַוְמָעָר! זַוְמָעָר צָוִירְקָומָעָן!
 זַעַט דַּעַר זַוְמָעָר, אַז די קִינְדָּעָר פְּרִיעָר זַיךְ אַזְוִי, זַעַט ער:
 — אַיךְ פְּרִיטִים זַיךְ אַזְנָצְטָה אַיְן מִיר גַּלְוָסְטָה זַיךְ זַוְיִינְעָן.
 — פָּאָרוֹזָאָס?
 — וְאוֹ וּוְעל אַיךְ אַיצְטָה זַיְן? אַיְן מֵיַּן דִּירָעָה וְאוֹיְגָטָה שִׁיּוֹן דַּעַר
 וְוַיְנְטָעָר.
 העָרָן עַס די קִינְדָּעָה, לוֹפָן זַיְן אַוּעָךְ אַיְן יַעֲנָעָר דִּירָעָה אַיְן
 טְרָעָפָן דַּעַס וְוַיְנְטָעָר אַוְיְסְפָּאָקָה זַיְנִיאָז וְאָכָן.

— הָעֵי! — זָאנַן זַי! — פָּעַטְעַר ווִינְטֶער, צַעֲלִינְג זַיְךְ נִישְׁתָּאוֹוי בְּרִיט.

— ווֹזָם אַיז?

— טְרַעַט אַפְּ אַשְׁטִיקָל פְּלָאָעַן דָּעַם זַוְמָעַר, עָרַחַט פָּאַרְשְׁפָעַן.

— טִיקְטִיךְ דִּי שִׁיפְּ.

— עַם ווּעַט פָּאָר בִּידְעַ זַיְין עַנְגַּן.

— עַם שָׁאַדְטַ נִישְׁתָּאוֹן, אַיְן אָוְנוּעָרָעַ דִּירָעַם אַיז נַאֲךְ עַנְגְּנָעַר.

— אָפְּעַר ווֹאוֹ ווּעַט עָרַשְׁלָאָפְּן, דָּעַר זַוְמָעַר?

— מִיטְ דִּיר אַיְן אַיְונְ בְּעַטְלַן.

דָּעַר ווִינְטֶער הָעַט זַיְךְ אַבְּיַסְלַן גַּעֲקוּעַנְקָלַט, אָפְּעַר אַיְנְרִיסְן:

זַיְךְ מִיטְ דִּי קִינְדָּעַר הָעַט-דָּעַר נִישְׁתָּאוֹלָטַן. הָעַט עָרַגְזָט:

— נָוָה, מִילְעָה, אַיךְ תָּוּ עַם נָאָר אַיךְ צּוֹלִיבַּ.

פָּוּן דָּעַטְמָלְסָטַן ווֹאוּינְטַר דָּעַר ווִינְטֶער מִיטְן זַוְמָעַר אַיְן אַיְונְ צִימָעַר אָוֹן זַיְךְ שָׁלָאָפְּן אַיְן אַיְונְ בְּעַטְלַן. עַפְּן פָּוּן אַיְונְ טַעַלְעַר אָוֹן ווּעַן דָּעַנְצָל זַוְמָעַר נִעְמָט דָּאָם רַעַנְצָל אָוֹן ווּילְ נַיְין צָוָם שִׁיפְּ. בָּעַט זַיְךְ דָּעַר ווִינְטֶער:

— זַיְךְ נַאֲךְ דָּא אַבְּיַסְלַן, לְאַזְן מִידְן נִישְׁתָּאוֹלְיַיְן.

אָוֹן דָּעַר זַוְמָעַר, ווֹזָם אַיז זַיְעַר אַגְּטָעַר, לִיְגַּט אָוּוּקְ דָּאָם רַעַנְצָל אָוֹן זַגְגָט:

— נָוָט. אַיךְ ווּעַל דָּא זַיְן נַאֲךְ אַפְּ פָּאָר ווֹאָכְן, אָפְּעַר טַעַר נִישְׁתָּאוֹן.

וּוְיַיְלְ מַעַן ווֹאָרטַ אַפְּ מִיר אַיְן אַיְרָאָפְּעַן.

פָּוּן דָּעַם שָׁלָאָעַם צְוַוְשָׁן זַוְמָעַר אָוֹן ווִינְטֶער, קַוְעַלְן נָאָר אָז דִּי קִינְדָּעַר, ווֹזָם רַוְפְּן אַטְן דִּי צִיְּטַ —

הָאַרְבָּסָט.

דאם הינטעלע ווֹאַס אַיז גַּעֲוֹזָרֶן אַ קַּעַצְעַלְעַ

סערקע האט אַ ווֹיָס קַעַצְעַלְעַ אָוּן בַּעֲרֵקָעַ האט אַ שׁוֹאַרְזַן
הַיַּנְטַעַלְעַ שְׁפִילָן זַיְדָק אַלְעַ פִּיר אַין גַּם. אַיְנָמָל זַאנְטַ סַעַרְקָעַ:
— לְאַמְּרַ זַיְדָק בַּיּוֹתָן; נָא דִיר מִין קַעַצְעַלְעַ אָוּן גַּיבְמִיר דִּין
הַיַּנְטַעַלְעַ.

— גַּוט — זַאנְטַ בַּעֲרֵקָעַ — בַּיּוֹתָן, אַיז בַּיּוֹתָן
גַּיטַּ סַעַרְקָעַ אַזְוָעַק אַיר קַעַצְעַלְעַ אָוּן נַעַמְטַ דָּאַס הַיַּנְטַעַלְעַ אָוּן
גַּיטַּ מִיטַּ דָּעַם אַחֲיִים שְׁלָאַפְּן.

בַּאַנְאָכָטַ, שְׁפִירִינְגַּטַּ דָּאַס הַיַּנְטַעַלְעַ אַרוֹדִים אַפְּנַן גַּטְמַ אָוּן אַנְטַ-
לוֹיְפַטַּ צְוָרִיק צַו בַּעֲרֵקָעַן. אָוּן דָּאַס קַעַצְעַלְעַ טָוַט אַוְיךְ דָּאַס וּלְבָעַ
אָוּן אַנְטְּלוֹיְפַטַּ צְוָרִיק צַו סַעַרְקָעַן.

אַינְדָּעַרְפַּרְיַי, דָּאַס מִידְעַלְעַ עַפְנַט אַוְיךְ דִּי אַוְינָן, טָוַט זַיְ אַקְּוָקַ,
אוֹ נַעַבְנַ אַיר שְׁטִוִּיטַ וּוֹיְדָעַרְ דָּאַס קַעַצְעַלְעַן.

— ווֹאַס טָוַסְטוֹ דָּאַס? — פַּרְעָגַט זַיְ.

דָּאַס קַעַצְעַלְעַ שְׁוֹוִינְגַּטַּ.

טָוַט זַיְדָק בַּעֲרֵקָעַן, זַוְכַּט אַרוֹדִים דָּאַס הַיַּנְטַעַלְעַ אָוּן זַעַט, אַז
עַמְּ אַיז נִישְׁטָא. נַעַמְטַ זַיְ דָּאַס קַעַצְעַלְעַ אַפְּנַן הַאַנְטַ אָוּן גַּיטַּ אַרְיִין
מִיטַּ דָּעַם צַו בַּעֲרֵקָעַן.

— ווֹאַס אַיז גַּעֲשַׁעַן? — פַּרְעָגַט זַיְ.

— כְּיוֹוִיָּם נִישְׁטָא — עַנְטְּפָעַרְטַ עַד — אַיךְ שְׁטִוִּיטַ אַוְיךְ, זַעַ אַיךְ.
אוֹ נַעַבְנַ מִיר שְׁטִוִּיטַ דָּאַס הַיַּנְטַעַלְעַן.

— אַיךְ אַוְיךְ, אַיךְ עַפְנַ אַוְיךְ דִּי אַוְינָן, זַעַ אַיךְ, אַז עַמְּ אַיז דָּאַס
דָּאַס קַעַצְעַלְעַן.

— אַבְעָרַ מִיר הַאַבְנַ זַיְדָק דָּאַס גַּעֲבִיטָן!..

— אַוְואַדְעַ הַאַבְנַ מִיר זַיְדָק גַּעֲבִיטָן.

נַעַמְטַ וּוֹיְדָעַרְ סַעַדְקָעַ דָּאַס הַיַּנְטַעַלְעַ אָוּן גַּיטַּ אַחֲיִים.

באנאכט, געשטעט ווידער דאט זעלבע: דאט הינטעלע אנטלויפט
אזריך צו בערקען און דאט קעצעלע — צו סערקען.
או דאט מיידעלע אווי אויגגעשטאנען און ווידער געוונז דאט
קעצעלע, האט זי עם געכאנט און ארײַנְגָּעָלָטָן מיט דעם צום
איינגעלע.

— זע נאָר! איך האָב ווידער דאט קעצעלע...

— און איך האָב ווידער דאט הינטעלע...

— אָפָעָר, מיר האָפָן זיך דאָך געבעיטן אָפָן עמָעָם!

— אָוּוָאָדָע האָבָן מיר זיך געבעיטן אָפָן עמָעָם.

— לאָמֵיר פֿרוֹבִירָן נַאֲכַמָּל זיך בַּיְתָן.

— גוֹט. לאָמֵיר פֿרוֹבִירָן.

אָפָן מָאָרְגָּן, אוֹ סֻעָּרָקָעָה האָט ווּידָעָר גַּעַטְרָאָטָן גַּעַבָּן זיך דאט
קעצעלע, האָט זי גַּעַטְרָעָגֶט דָּעָר מָאָמָעָן:

— ווּאָס אָיו דאט, מָאָמָע, איך בַּיְתָן זיך אָון האָב

אלֵין אָקָעְזָעַלְעָד? דִּי מָאָמָע האָט גַּעַוְאָוָט ווּאָס עַמְּסָע אָיו גַּעַשְׁעָן אָון זי האָט אִיר
דָּעַרְצִיּוֹלָט, אָון מָעָר ווּיל זיך שְׂוִין סֻעָּרָקָעָה נִישְׁתָּחַט בַּיְתָן.

— אוֹ דאט קעצעלע האָט מִיךְ אָזְוִי לִיב — זָאנְטָן זי —

אִיך דאט קעצעלע אוֹזְקָעָה לִיב.

דָּעַם שְׂוָסְטָעָרָם בְּרוֹזִיס

אָשְׁוֹסְטָעָר האָט נִישְׁתָּחַט קִיּוֹן אַרְבָּעָט אָון עַר וַיַּצְאַת אָטָג אָזְנָן
צְוּוִי בָּאָזְנָן וּוְאַרְשָׁטָטָט אָזְנָן זַעַט. אוֹ קִיּוֹנָעָר קָוָמָת נִישְׁתָּחַט בְּאַשְׁטָעָלָן
קִיּוֹן שִׁיךְ, נַעֲמָת עַדְיָה נַאֲדָל מִוְּט דָּעָר דָּרָאָטוּע אָזְנָן גַּיִיט אַרְוִים
אִין נַאֲס זָוְנָן בְּאַשְׁעָפְטִיקָוָנָג.

גַּיִיט עַר, דָּעָר שְׂוָסְטָעָר, זַעַט עַר אָט מַעֲנָמָש מִוְּט צְעָרִים עַגְעָג
שִׁיךְ, שְׁטָעָלָט עַר אִים אָפָן.

— עַמְּסָע, דוֹ דָּרְפָּטָן אָפָר שִׁיךְ?

— יא. אֲפַעַר וּוֹתֶם קּוֹמֶט אֲרוֹויִם. אֵיךְ הַאֲבָב נִישְׁתָּקִין גַּעַלְתָּ. אֵיךְ בֵּין אֶשְׁנִיְדֻעֶר אָוֹן אֵיךְ גַּי אֲרוֹם זָוְכָן אַרְבָּעֶת אָוֹן וּוֹעֵן אֵיךְ נְעָפִין וּוּמְעָן צַו מָאָכָן אָן אַנְצָוָג. וּוֹאָלָט אֵיךְ זַיְד גַּעֲקָעָנֶט בָּאָ דִּיר בְּאַשְׁטָעָלָן שִׁיךְ.

— אוֹיְבָ אָזְוִי — זָאנְטָ דָּעָר שְׁוֹסְטָעָר — לְאַמְּרָ נְגִיָּן זָוְכָן. עַפְשָׁעָר וּוּעָלָן מִיר גַּעֲפִינְגָּן.

גַּיְעָן זַיְיָ בִּיְדָעָ, דָּעָר שְׁוֹסְטָעָר מִיטָּן שְׁנִיְדָעָה, אָוֹן זְעָעָן אֶمعֱנְטָשׁ מִיטָּן צְעָרִים עֲנָעָם אַנְצָוָג, שְׁטָעָלָן זַיְיָ אִים אָפָּ.

— דָּאַרְפָּטָט אָן אַנְצָוָג?

— אֵיר זַעַט דָּאָךְ. אֲפַעַר וּוֹתֶם קּוֹמֶט אֲרוֹויִם. אֵיךְ הַאֲבָב נִישְׁתָּקִין גַּעַלְתָּ. אֵיךְ בֵּין אֶסְטָאַלְיָעָר אָוֹן הַאֲבָב נִישְׁתָּקִין אַרְבָּעֶת אָוֹן וּוֹעֵן אֵיךְ נְעָפִין וּוּמְעָן צַו מָאָכָן אֶטְишָׁ. אֶבעָנְקָלָ, אֶשְׁאָפָּעָ, וּוֹאָלָט אֵיךְ זַיְד גַּעֲקָעָנֶט מָאָכָן אָן אַנְצָוָג.

— קוּם, לְאַמְּרָ זָוְכָן.

גַּיְעָן זַיְיָ אַלְעָ דָּרְיָי אָוֹן טְרָעָפָן אֶמְעָנְטָשׁ זִיצָן פָּאָר זַיְיָ שְׁטוּב אֶפָּ אֶצְעָפָרָאָכָן בְּעָנְקָל בָּאָ אֶקְאָסְטָן.

— לְיַבְעָר מְעָנְטָשׁ — פְּרָעָנָן זַיְיָ אִים — דָּאַרְפָּטָט אֶטְишָׁ אֶבעָנְקָלָ?

— יא. אֵיךְ דָּאָרָפָ. אֲפַעַר אֵיךְ הַאֲבָב נִישְׁתָּקִין גַּעַלְתָּ. אֵיךְ בֵּין אֶסְטָאַלְיָעָר אָוֹן וּוֹעֵן אֵיךְ הַאֲבָב וּוּמְעָן צַו מָאָכָן אֶהָוִי...

— קוּם, לְאַמְּרָ זָוְכָן.

גַּיְעָן זַיְיָ שְׂוִין אַלְעָ פִּיר אָוֹן קּוֹמֶעָן אֲרוֹויִם אַיְוָן פָּעָלָד, וּוֹאוֹ זַיְיָ טְרָעָפָן אֶפְוַיְעָרָל שְׁנִיְדָן טְוָאָוָעָ.

— פְּוַיְעָרָל — פְּרָעָנָן זַיְיָ — דָּאַרְפָּטָט עַפְשָׁעָר אֶהָוִי.

— הָאָ! הָאָ! — זָאנְטָ דָּאָךְ פְּוַיְעָרָל — אֵיךְ דָּאָרָפָ שְׂוִין אַיְוָן מְאָלָ. אֲפַעַר אֵיךְ הַאֲבָב נִישְׁתָּקִין גַּעַלְתָּ.

— דוֹ שְׁנִיְדָסְטָט דָּאָךְ טְוָאָוָעָ.

— יא. אֲפַעַר בְּאַלְדָּ וּזְעַטָּ קּוֹמֶעָן דָּעָר פְּאָרָעָץ אָוֹן זַיְיָ צְוָנָעָמָה.

— וואם הייסט ער ווועט נעמען!

— דאם פעלַן איז זיינט.

— וואם הייסט זיינט, וווער האט געאָקערט, געבראנגעוועט.

געזיזיט?

— אין.

— אויב אווי, נעט ער נישט.

ווען דער פֿאָרָעַן איז געקמען צו רײַטַן און געווֹאַלְט פֿאָרָעַן
די טוואר, האט דער שׂוּסְטַעַר גַּעֲכַפֶּט זַיִן נַאַל, דער שנַיְוַעַד זַיִן
שער, דער סְטַאַלְיַעַד זַיִן הַוְּבָעַל, דער מַוְּלַיַּעַד זַיִן קַעַלְנַיַּע אַן זַיִן
הַאָבֵן אַ גַּעַשְׁרִי גַּעַטְוֹן:

— טראָג זיך אָפֶ!

— עַמ איז מַיִן פַּעַלְד — האט דער פֿאָרָעַן גַּעַזְגַּט אַ דַּעַר
שְׁרָאָקְעַנְעַר.

— האט אָפֶ דַּעַם גַּעַזְבַּעַט?

— האט גַּעַאָקְעַרְט? גַּעַבְּרַאָנְגַּעַוּעַט? גַּעַזְזַיְתְ?

— נַיִן.

— זַאל דִּיר אַרְזִים דַּי צַיִן.

— מַאְרַץ.

אַיְזַע דַּעַר פֿאָרָעַן אַיְזַעַק, האט דער פַּוְיעַר פֿאָרָקְוִיסְטַן
טוואר אַן באָשְׁטַעַלְט בַּאַמְּ מַוְּלַיַּעַד אַ הַוִּז אַן דַּעַר מַוְּלַיַּעַד האט
בָּאָשְׁטַעַלְט בַּאַמְּ סְטַאַלְיַעַד אַ טִּיש מִיט בענקלען אַן דַּעַר סְטַאַלְיַעַד
הַאָט בָּאָשְׁטַעַלְט בַּאַמְּ שנַיְוַעַד אַן אַנְצַוַּג אַן דַּעַר שנַיְוַעַד האט
בָּאָשְׁטַעַלְט בַּאַמְּ שׂוּסְטַעַר אַ פַּאַר שִׁיך אַן דַּעַר שׂוּסְטַעַר האט גַּעַהַאַט
ברזיט פַּאַר ווּוִיג אַן קִינְד.

די נאָם פֿוֹן די מּוֹיְשָׁעֶלֶד אָזֶן בְּאַנְגָּלֶעֶד

געוווען אַ מָּאֵל אַיִן בּוּעֲנָאמֶן אַיִירָעָם אַ גָּאָסֶם מִיטֶּן אַ קְוֹאָדְרָעַ
וּאוֹ אַלְעַן יַיְנְגָּלֶעֶד הַאָפָּן גַּעֲהִינְפָּן מּוֹיְשָׁעֶלֶד אָזֶן אַלְעַן מִידָּעֶלֶד —
בְּאַנְגָּלֶעֶד. אָזֶן אָזֶן אַ מָּאָסָעָן אַיִן אַרְוִוִּים גַּעֲקָוְמָעָן פָּאָרָה אַ טִּירָה אָזֶן הַאָטָּה
אַ זָּאָג גַּעַטְוֹן: מּוֹיְשָׁעֶלֶד! נָא דִיר אַ שְׂטִיקָעֶלֶד בְּרוֹוִוִּיטֶן פּוֹטָעהָ.
זַיְנָעָן זִיךְ צְנוּוֹפְּגָעָלָאָפָּן-צְעָן, צַי פּוֹפְּצָנָן מּוֹיְשָׁעֶלֶד אָזֶן אַלְעַן הַאָפָּן זִיךְ
אוַיסְגַּעַשְׁטְּרָעָקָט די הַעַנְטָעֶלֶד אָזֶן גַּעַשְׁרִינְגָּן:
— מִיאָ בּוֹוִיטֶן מִיטֶּן פִּיטָּאָ!... מִיאָ!

אָזֶן אָזֶן אַ טָּאָטָעָן אַיִן אַרְוִוִּיסְגָּעָקְמָעָן אַיִן אַוְוָנְטָן אַיִן אַ גַּעַשְׁרִיִּי
גַּעַטְוֹן: בְּאַנְגָּלֶעֶד! שְׁלָאָפָּן גַּיְינָן, זַיְנָעָן זִיךְ אַלְעַן-בְּאַנְגָּלֶעֶד צְעָלָאָפָּן אַיִן
די וּוַיְנְקָעֶלֶד אָזֶן גַּעַשְׁרִינְגָּן:
— אַיךְ זַוְיל נָאָךְ נִישְׁטָן שְׁלָאָפָּן!...

אָפָּה דָּעָר דָּאַיְקָעָר קְוֹאָדְרָעַ, אָזֶן עַם גַּעֲקָוְמָעָן אַ יַיְנְגָּלֶעֶד אָזֶן
גַּעַזְוָאנְטָן, אָזֶן עַר הַיִּסְטָן יַאֲנְקָעָלֶעֶד, צַי בְּעַרְעָלֶעֶד, הַאָטָּה מִעְן גַּעַמְאָכָט פָּטָן
אַיִם דָּאָם גַּרְעַסְטוּ גַּעַלְעַבְטָעָר, אָזֶן אָזֶן אַ מִידָּעֶלֶד הַאָטָּה גַּעַזְוָאנְטָן, אָזֶן
צַי הַיִּסְטָן סְאַרְעָלֶעֶד, צַי רִיְזָעָלֶעֶד, הַאָטָּה מִעְן אַיִרָן נִישְׁטָן גַּעַנְלִוְיבָּטָן.

צְוֹוִישָׁן יַעֲנָע אַלְעַן מּוֹיְשָׁעֶלֶד אָפָּה דָּעָר קְוֹאָדְרָעַ אַיִן גַּעַזְוָעָן אַיִן
טוֹיְשָׁעֶלֶד, אַיִן עַר גַּעַוְוָעָן זַיְעָר אַ שְׁרָעְקָעְדִּיקָעָר אָזֶן זִיךְ מִוְּרָעָ
גַּעַהָאָט צַוְּשָׁטְעָלָן פָּאָקָן. הַאָטָּה דָּאַקְטָעָר בְּרָאַקְטָעָר בְּאָפְוִילָן, מִעְן
וְאַל אַיִם בְּאָפָּן אָזֶן בְּרָעְנָגָעָן מִיטֶּן גַּעַזְוָאָלָט אַיִן שְׁפִיטָאָל אַרְיִין. אַבְּעָה,
אָזֶן זִיךְ וְיִי די וּוּכְבָּטָעָר הַאָפָּן נִישְׁטָן גַּעַזְוָאָסָט. וּוּלְבָן מּוֹיְשָׁעֶלֶד צַוְּ
בְּרָעְנָגָעָן, הַאָפָּן זִיךְ גַּעַבְאָפְטָן אַלְעַן מּוֹיְשָׁעֶלֶד פֿוֹן דָּעָר קְוֹאָדְרָעַ, זִיךְ
אַרְיִינְגָּנְפָּאָקָט אַיִן אָזֶן אַנְטָאָטָאָפָּיל אָזֶן זִיךְ גַּעַבְרָאָכָט אַיִן שְׁפִיטָאָל
אַרְיִין.

אַ בְּאַנְגָּלֶעֶד, וּוִידָּעָה, אַיִן גַּעַוְוָעָן אָפָּה יַעֲנָעָר קְוֹאָדְרָעַ, הַאָטָּה זִיךְ
נִישְׁטָן גַּעַלְאָזָט זִיךְ שְׁטָעָלָן קִיְּזָן בְּאַנְקָעָס אָזֶן נִישְׁטָן גַּעַזְוָאָלָט גַּעַמְעָן

קײַן ריזנאייל. האט דאקטער בראקטער ווידער געשיקט זייןע מענטשן און געהיסן איר איינגעבן ריזנאייל מיט געוואלט און שטעלן איר באנקעム אָפּ קוייעד. אבער אָזוי ווי די מענטשן האבן נישט געווואסט ווועלכע באָגָנְעַלְעַ אַזּוּ קְרָאָנְקּ הָאָבָּן וַיִּיְשְׁתַּחֲמֹלְתָּ אֶלְעָבָּן גַּעֲנַעַלְעַד פָּוּן דָּעֵר קוֹוָאָדָרָע אַזּוּ וַיִּאָלֶעָ גַּעַשְׁתַּחֲמָלְתָּ באָגָנְקָעָם אַזּוּ אַיְינְגַּנְגַּעַבָּן רִיזְנָאָיָיל.

אַ שְׁפִּיּוֹזְקָרָאָם אַזּוּ גַּעַוּזָן אָפּ דָּעֵר קוֹוָאָדָרָע, האט דָּעֵר קְרָעָמָעָר גַּעַהָאָט פָּוּן די באָגָנְעַלְעַד אַזּוּ מְוִישְׁעַלְעַד גְּרוֹיסָע צָאָרָעָם. אֶלְעָבָּן מְאָל האט מְעַן אַיְם אַרְיִינְגַּעַוָּאָרָפָּן אַ פִּילְקָעָ אַזּוּ גַּעַטְרָאָפָּן אַיְן קָאָפּ אַרְיִין אַדָּעָר גַּאָר אַרְיִינְגַּעַלְאָוָת אַיְן קְרָאָמָן אַרְיִין אַ בְּיוֹזָן הָוָנָטָן, צִי אַ קָּאָזְן וְאָסָם האט גַּעַמְאָכָט אַש אַזּוּ עָרְדָן פָּוּן אַלְזָן אַזּוּ וַעֲן עָר אַיְם אַרְוִיסָּן גַּעַלְאָפָּן אַפְּנָן נָאָס מִיט אַ גַּעַוָּאָלָד, האט יְעָדָר מְוִישְׁעַלְעַד גַּעַשְׁרִינָן:

— אַיךְ נִשְׁתַּמְּתָן, אַזּ אַנְדָּעָר מְוִישְׁעַלְעַד...

אוֹן יְعָדָעָ באָגָנְעַלְעַד האט גַּעַזְגָּטָן:

— אַיךְ נִשְׁתַּמְּתָן, אַזּ אַנְדָּעָר באָגָנְעַלְעַד...

איַינְמָאָל, האט אַ מְוִישְׁעַלְעַד אַיְינְגַּעַהָאָקָט אַזּוּ קְרָאָמָן אַ שְׁוִיבָּה, אַזּוּ וַיִּאָלֶעָ מְוִישְׁעַלְעַד האָבָּן גַּעַשְׁרִינָן: אַיךְ נִשְׁתַּמְּתָן! אוֹן דָּעֵר קְרָעָמָעָר אַיְן קָאָפּ אַזּוּ גַּעַוּזָן אַזּוּ וַיִּאָלֶעָ אַלְעָ אַרְטָגְנָעָכָאָפָּט די הַיְתָלָעָן. אַ בְּרוּוֹטְרָעָגָעָר אַזּוּ גַּעַוּזָן, האט עָרְדָן מְוִירָעָ גַּעַהָאָט צַוְּקוּמָעָן אַפְּ יְעָנָעָר קוֹוָאָדָרָע, וַיְיִלְלָה די מְוִישְׁעַלְעַד אַזּוּ באָגָנְעַלְעַד פְּלָעָגָן אַיְם שִׁיר נִשְׁתַּמְּתָן צְעָרִיָּסָן אָפּ שְׁטִיקָעָר. דָּעֵר דָּאָזְקָעָר בְּרוּוֹטְרָעָגָעָר האָט איַינְמָאָל גַּעַהָאָט אַ בְּרוֹוּ פָּאָר אַ באָגָנְעַלְעַד, זַיְנָעָן אַיְם אֶלְעָ באָגָנְעַלְעַד פָּאָפָּלָן אַזּוּ יְעָדָעָ האָט גַּעַשְׁרִינָן:

— מִין בְּרוֹוּ!

— מִינְגָּעָן!

— מִיר!

דָּעֵר בְּרוֹוֹטְרָעָגָעָר אַזּוּ קְיֻם אַנְטָלָאָפָּן מִיטָּן לְעָבָּן אַזּוּ גַּעַמְאָלָדָן, אַזּוּ מָעָר טְרָאָגָט עָרְדָן נִשְׁתַּמְּתָן אַפְּ קְיַיְן בְּרוֹוּ פָּאָר קְיַיְן באָגָנְעַלְעַד, צִי מְוִישְׁעַלְעַד.

צְוַיְיָוּן גַּעַנְגָּעָן בְּיַמְעַלְעַד זַיְנָעָן גַּעַוּזָן אָפּ יְעָנָעָר קוֹוָאָדָרָע, אַזּוּ

איינט אל אין א פרימאָרְגַן געבלֵיבּן בלויו שטעקנָם פֿון זַיִ אָוֹן וּוֹעֵן
דעָר וּוּזְשִׁילְאָנְטַ האָט גענומָעַן אוּסְפְּרָעָנֶן: וּהָרָאָן? וּזְאָסְפַּן? האָט עָרַ
בְּאָקוּמָעַן אַיִן עַנְטְּפָעָרָ:

— מוֹישֻׁעַלְעַ.

— בְּאָנוּלְעַ.

כְּאָפָט עָרַ אַיִן מוֹישֻׁעַלְעַ, שְׁרִיְּמַת עָרַ:

— וּזְאָסְפַּן וּוַיְלַסְּטוּ פֿון מַיר! סְיִינְנָעַן פְּאָרָאָן נַאֲךְ מוֹישֻׁעַלְעַד.

כְּאָפָט עָרַ אַיִן כְּאָנוּלְעַ, זַאנְט זַיִ:

— אַיךְ בֵּין עַפְעָם אַיִן כְּאָנוּלְעַ אָפְּ דָעַר קְוֹאָדְרָעַ!

דעָר וּוּזְשִׁילְאָנְטַ האָט זַיִ נִישְׁתַּחַת גַּעֲקָעָנְטַ קִיִּין אַיִּצְעַ גַּעֲבַן אָזַן
פְּאָרְנוּמָעַן אַלְעַ מוֹישֻׁעַלְעַד אָוֹן בְּאָנוּלְעַד אַיִן קָאָמִיסָּאָרִיעַ, אַבְּעָרַ מַעַן
הָאָט זַיִ גַּעֲמוֹזַט אַפְּלָאָזָן, וּוַיְלַי מַעַן הָאָט נִשְׁתַּחַת גַּעֲוָאָסָט, וּהָרַע עַם
הָאָט אַטְלַע גַּעֲמָאָכָט פֿון דִי בּוּיְמָעַרְ.

איַן אַ פְּאָר טָעַג אָרוּם. זַיְנָעַן אַלְעַ לְאַמְּטָעָרְנָעָם פֿון דָעַר גַּאַם
גַּעֲוָעַן צְעַבְּרָאָכָן אָזַן וּוַיְדַעַר הָאָבָן אַלְעַ גַּעֲזָאָנָט: מוֹישֻׁעַלְעַ! כְּאָנוּלְעַ!

דעָר קָאָמִיסָּאָרִיעַ הָאָט גַּעֲזָעַן, אָזַעַם אַיִּזְעַ אַמִּיסְעַ אָזַן עַק, אַיִּזְעַ
עָרַ גַּעֲקוּמָעַן מִיטַּא גַּרְחִיסָן וּזְאָגָן אָזַן אַרְוִוְגְּגָעָטָאָקָט דָאָרְטָן אַלְעַ
מוֹישֻׁעַלְעַד אָזַן בְּאָנוּלְעַד פֿון דָעַר קְוֹאָדְרָעַ אָזַן מִיטַּא זַיִ אַוְמְנַעַפְּאָרָן
אַיְבַּעַר אַלְעַ גַּאַסְן פֿון שְׁטָאָט אָזַן אַוְמְעָטָוּם, אַפְּ יְדַעַר גַּאַסְן, וּוֹאַוְעַר
אַיִּזְעַ גַּעֲקוּמָעַן. הָאָט עָרַ אַרְאָפְּנָעַוּוֹאָרָפָן אַמוֹישֻׁעַלְעַ מִיטַּא כְּאָנוּלְעַ...

גַּעֲוָעַן אַ מַּאְלַ אַיִּזְעַנְאָמָס אַיְרָעָם אַגְּאָם מִיטַּא קְוֹאָדְרָעַ,
וּוֹאַוְעַר אַלְעַ יְנַגְּנַעַלְעַד הָאָבָן גַּעֲהִיָּהָן מוֹישֻׁעַלְעַ אָזַן אַלְעַ טִיְּדַעַלְעַד —
כְּאָנוּלְעַ, אַבְּעָר הַיְּינָט אַיִּזְעַנְאָמָס מַעַר אַזְּאָזָן גַּאַסְן נִשְׁטָאָט, וּוַיְלַי מַעַן
הָאָט דִי מוֹישֻׁעַלְעַד מִיטַּא דִי בְּאָנוּלְעַד צְעַוּוֹאָרָפָן, אַזְּוִי, אַזְּוִי יְדַעַר גַּאַסְן
הָאָט שְׂזִין נִשְׁתַּחַת מַעַר וּזְאָיִן מוֹישֻׁעַלְעַ אָזַן בְּאָנוּלְעַ.

דעך קייסער פון כינע. האט אײַנְמָל נישט געקענט שלאפֿן,
האט ער זיך אויפֿגעהויבּן שטיל פון זיין געלעגער, זיך אַרוֹסִינְגֶּאנְ
זועט פון פָּאַלְאַץ אָוּן אָוּוּק שְׁפָאַצְּרִין אַיבָּעֶר די גָּאַסְּן אָוּן גַּעֲלִיעֶר
פָּוּן דָּעֶר שְׁמָאָטָּט.

געוווען אייז שווין גאָד האַלבּעַ נאָכְט. די גָּאַסְּן זַיְגָעַן גַּעֲוּעַן פּוֹסְט
אָוּן דָּעֶר קייסער אייז זיך אָזְוֵי אַרוֹמְנָעָגְנָעַן טְרִיטְּ בָּאַ טְרִיטְּ
אַרְיִינְגְּעָטְטָעַט די קִילָּע אָוּן פְּרִישָׁע לְוֹפְט אָוּן שְׁטָאַרְקָה האַנְאָע
געַהָּאָט.

— זַוִּי גַּלְּיקְלָעַד עַם זַיְגָעַן מִינְעַן אָוּנְטָעַרְטָאָנָעַן! — האט ער
געַזְאָגְט — זַוִּי רְוִיק אָוּן גַּעַשְׁמָאָק זַיִי שְׁלָאָפּוּן עַמּ...

קוּמְעַנְדִּיק אִין אַ שְׁמָאָל גַּעַסְּלַה האט דָּעֶר קייסער דָּעַרְחָעַרט אַ
געַוְיַּין אָוּן גַּעַוְוָאָרָן אוּפֿגְּעַבְּרָאָכְט.

— וּוּעֶר וּוּאָגְט עַם צָו זַיְגָעַן אִין מִין קָעְנִיגְרִיךְ! — האט ער
אוּסְגָּעָשְׁרִינְגָּן.

זַוִּי נָאָר דָּעֶר קייסער האט אַרוֹמְנָעָרָעַט די וּוּדְתָּעוֹר, אִיז
בָּאָלְד אַוּסְגָּעָוּזְקָסְטָן הַיְנָטָעָר זַיְגָעַ פְּלִיאַצְּעַט דָּעֶר עַרְשָׁטָעָר מִינְיַּטְּ
טָעָר, וּוּלְכָעָר האט זיך טִיף פָּאָרְנוֹיָגְט:

— לַיְכָטִיקָעָר הַעֲרָשָׁעָר — האט ער גַּעַזְאָגְט — דָּאָם זַיְגָעַט

אַ קִינְד...

דעך קייסער אייז גַּלְּיַיך אָוּוּק אִין זַיִן פָּאַלְאַץ אָוּן אַגְּנָעָשְׁרִיבָּן
אַ דָּעַרְעַט, לְוִיט וּוּלְכָן עַם וּוּרְט אִין גָּאַנְצָה כִּינָּעָ פָּאַרְבָּאָטָן צָנָּע
זַיְגָעַן.

— לאו די כינעוזר ווינגען — האט ער געזאגט — און זי
וועלן דיר פאטרינקען דאם לאנד איז טרען.
או ער דעקרעט אוז באקאנט געוזאן אין לאנד, ווינגען
טויונטער מענטשן געקומען צום קיסערם פאלצ און מיט טרען
אייז די אויגן זיך געבעטן:
— גראיסער הערשער! לאו אונז ווינגען, עם אויז דאס אונז
אויז שוער אפּן הארץ ...

אבער ער קיסער אויז געווין הארץ און שטראנג. און ער
האט געזאגט:
— ניין! דאם קען שאטן דעם גוטן נאמען פון לאנד. או א
בירגער ווינט, באשולדיקט מען דעם קיסער און מען זאנט, או
ער אויז א שלעכטער, א טיראן ...
הונדערט טויוינט כינעוזר, וועלכע האבן נישט געקענט איינ-
האלטן זיעער טרען, האבן אָפּ מארגן אויסגעוואנדערט פון לאנד
און זיך באזעצעט אָפּ יענער זוית גראונען. וואו זי האטן גענריינדערט
די רעפובליק פון טרען. און די איבעריקע בירגער, וועלכע האבן
ニישט געוואלאט פארלאון זיעער ליב לאנה. האבן קיין אנדער ברירע
טרען. אוין או א כינעוזר אויז געפאלז און זיך צעהאקט די גאנז,
האט ער געלאקט. אוון או א כינעוזן האט וויא געטן די ציין, אויז
זיך געשפֿרונגען פון פרײַד ...
אין א צייט אָרומ. האט ער קיסער ווידער נישט געקענט

שלאָפַן אָזֶן אַרְוִיָּם אָפַן גָּמָם. גִּיטַּע עַד אָזֶן גָּמָם אָזֶן אָזֶן.
בֵּין עַד קָוְמַת אַיְן אָגָּמָל, וּאוֹעַד דָּרְהָהָרָת אָגָּרְוִים גַּעֲלָעְכָּטָר.
וּוְרַטַּע עַד אַוְיְגָעְנְּבָּרָאָכָּט :

— וּוְעַרְוַס וּוְאַגְּמַט עַמְּ אָזֶן צָוַּעַד אַיְן מִיּוֹן קָעְנִיגְּרִיך !

שְׁפִּרְיְּנְגַּט וּוְזְדַּעַר אַרְוִיָּם דָּעַר עַרְשְׁטָמָרָט מִינִיסְטָמָר אָזֶן זְגַמַּט :

— גַּעֲדִיקָּעָר הַעֲרָשָׂעָר, דָּאָם לְאַכְּטָמָאָס קִינְד ...
דָּעַר קָעְנִיגְּ אָזֶן גָּלִיךְ אַוּוּקְ אַהֲיִם אָזֶן גַּעֲלָאָזָט מַעַלְדָּן דָּעַם
פָּאַלְקָ, אָזֶן פָּוּן הַיְּינְטָאָזָן אָזֶן וּוְיִיטָּעָר, אָזֶן אַיְן גַּאנְצָעָר פָּאַרְבָּאָצָטָן
צָוַּעַד אַיְן.

טוֹזִוְנְטָמָר מַעַנְטָשָׂן זַיְנְעָן אָפַן מַאְרָגָן גַּעֲקָוְמָעָן צָוַּם קִיְּסָעָרָם
פָּאַלְאָצָן אָזֶן זַיְד גַּעֲבָעָטָן :

— גַּרְוִיְּסָמָר הַעֲרָשָׂעָר ! לְאָזֶן אַוְנוֹ לְאַיְן, אַוְנוֹ אַיְן דָּאָזֶן
גַּוְתַּע אָפַן הַאֲרָצָן ...

אַבְּעַד דָּעַר קָעְנִיגְּ אָזֶן גַּעֲוָעָן הַאֲרָט אָזֶן שְׁטָרָעָנָג אָזֶן עַד
הַאֲטָמָגָעָט :

— נִיְּזָן ! לְאָזֶן דִּי כִּינְעָזָר לְאַיְן אָזֶן זַיְד וּוּעָלָן אַפְּלָאַיְן פָּוּן דִּי
פְּרִיאַצִּים, פָּוּן דִּי גַּעֲנָעָרָאָלָן אָזֶן פָּוּן קִיְּסָמָר אַלְיָן אַוְיד ...

הַוְּנְדָעָט טְוִזְוָנָט מַעַנְטָשָׂן וּוְעַלְכָּעָר הַאֲפָן נִישְׁתַּמְּגַעַעַט לְעַבְּן
אָזֶן גַּעֲלָעְכָּטָר, הַאֲבָן אָפַן מַאְרָגָן גַּעֲנוּמָעָן שְׁטָעָקָנָם אַיְן הַאֲנָט אָזֶן
אוֹיְסָגָעָוָאָנְדָעָט אָפַן יַעַנְעָר זַיְתָּן גַּרְעָנָעָן, וּאוֹזַיְהָיַה הַאֲבָן גַּעֲגִינְדָּעָט
די רַעֲפָבְּלִיקָן פָּוּן גַּעֲלָעְכָּטָר.
אָזֶן דָּעַר בִּינְאַיְשָׂעָר קִיְּסָמָר אָזֶן גַּעֲשְׁטָאָרָבָן, הַאֲטָמָגָעָט דָּאָם גַּאנְצָעָר
פָּאַלְקָ גַּעֲמָוָת אִים בְּאַגְּלִילִיתָן אַיְן זַיְן אַיְבִּיקָּעָר רָו, אַבְּעַד קִיְּזָן אַיְן

מענטש, אויסער דעם קריינפֿרײַנָּץ, האט נישט געווינט און נישט פֿאָרגאָסָן קִין טְרָעָר.

— פֿאָרוֹאָס ווַיַּנְתֵּן אַיר נִשְׁתָּחַן! — האט גַּעֲשָׂרִיגַן דָּעַר קְרַיְנִינְצָן — טוֹט אַיְדָן נִשְׁתָּחַן וַיַּיְדַּע טְוִימַט פָּזָן גְּרוּיטַן הַעֲרָשָׂעָר?

דאָם פֿאָלָק האט זיך אַיבְּעַרְגַּעַקְוָקְט אָזֶן גַּעַשְׁטוֹינְט:

— ווַיַּיְנְעַן!... וַיַּיְאַזְׁוֵי ווַיַּיְנְתֵּן מַעַן?...

דָּעַר קְרַיְנְפֿרײַנָּץ אַיְזָן גַּעֲוָעָן בִּיאָן, זַיְעָר בִּיאָן, אַבְּעָר עַר האט גַּעַשְׁווֹינְגָן.

שְׁפַעְמָעָר, אָז דָּעַר קְרַיְנְפֿרײַנָּץ האט פֿאָרְנוּטָעָן דָּעַם טְרָאָן, האט עַר צַעְנוֹיְפֿגְּנְעָרוֹפָן דָּאָם גַּאנְצָעָ פֿאָלָק אָזֶן גַּעַהְיִיסָן גַּעַפְּן יַעַדְן בִּינְעָזָר אַ לְעַקְעָבָל.

די כִּינְעָזָר האָפָּן צַוְּגַעַנְוָעָן דָּאָם לְעַקְעָבָל, עַם אַוְיְגַעְגָּעָסָן אָזֶן גַּעַשְׁווֹינְגָן.

— פֿאָרוֹאָס לְאַכְּט אַיר נִשְׁתָּחַן! — האט דָּעַר נַיְעָר קִיםְעָר גַּעַנְשְׁרִינְגָן — פֿאָרוֹאָס ווַיַּוְיְזֵט אַיר נִשְׁתָּחַן אַרְוִים קִין צַוְּפִידְנְקִיט!

פְּרִיְּתָאָ אַיְדָן נִשְׁתָּחַן דָּעַר נַיְעָר קִיםְעָר?

דאָם פֿאָלָק האט זיך אַיבְּעַרְגַּעַקְוָקְט פֿאָרְכִּידְעָשָׁת:

לְאַכְּנָן!... וַיַּיְאַזְׁוֵי לְאַכְּט מַעַן?...

דָּעַר נַיְעָר הַעֲרָשָׂעָר האט זיך צַעְלָאַכְּט:

— כָּאָ, כָּאָ! אַיר זַעַט? אַזְׁוֵי לְאַכְּט מַעַן....

די כִּינְעָזָר האָפָּן גַּעַמְאָכְט פֿאָרְשִׁידְעָנָעָ גְּרִימָסָן, אַבְּעָר זַיְיָ האָפָּן בְּעַשְׂמוֹיָפָן נִשְׁתָּחַן גַּעַקְעָנָט נַאֲכְמָאָכְן זַיְעָר הַעֲרָשָׂעָר.

פָּזָן דְּעַמְּאָלָסְטָן, זַאֲגָטָן מַעַן:

— אַיְן כִּינָעָ לְאַכְּט דָּעַר קִיםְעָר....

פָּרָן קִינְדֶּעֶרְלָעֵד שְׁפָאַצְּרוֹן

פִּינְגָּלְעָם אָוּן בַּיִיעַמְלָם טָاطָעַ-מָאַמָּע וּוְילָן פָּרָן שְׁפָאַצְּרוֹן, רֻופָן
 זַיְיָ צַו דִּי קִינְדֶּעֶרְלָעֵד אָוּן פְּרָעָגָן זַיְיָ:
 — קִינְדֶּעֶרְלָעֵד, אַיר וּוְילָטָם פָּרָן שְׁפָאַצְּרוֹן?
 דִּי קִינְדֶּעֶרְלָעֵד דָּעַרְפְּרִיעַן זַיְיָ אָוּן הַוִּיבָּן אָוּן טָאנְצָן פָּאָרָן פְּרִידָיָד:
 — יַא! יַא! מִיר וּוְילָלִי!
 גַּעַמְטָם מַעַן זַיְיָ, דִּי קִינְדֶּעֶרְלָעֵד, מַעַן וּוְאַשְׁטָם זַיְיָ אַרְוָם, מַעַן טָוָט
 זַיְיָ אָוְבָּעָר שִׁין אָוּן מַעַן גִּיטָּה אַרְוָם אַיְן גָּאָם, צִים טְרָאָמוֹיָי.
 אָפָּן וּוְעָגָּפָן פְּרָעָגָן פִּינְגָּלְעָם:
 — פָּאַפָּאַ! וּוְאַהֲיָן וּוְעַלְןָ מִיר פָּרָן?
 — וּוְאַהֲיָן וּוְילָסְטוּ פָּרָן? — פְּרָעָגָן דָּעַרְטָאַטָּע.
 — אַיךְ וּוְילָ קִיּוֹן בָּאַלְנְעָאַרְיָע.
 הַעֲרָתָם כַּיְיעַמְלָ, זַאגְטָ עָדָה:
 — נַיְיָ! קִיּוֹן בָּאַלְנְעָאַרְיָע וּוְילָ אַיךְ נִישְׁטָם.
 — וּוְאַהֲיָן דָּעָן?
 — אַיְן זָאַלְאַגְּיָישָׁן גַּאַרְטָן.
 — אַיךְ הָאָב שָׁוֵין דָּעַם זָאַלְאַגְּיָישָׁן גַּאַרְטָן גַּעַזְוָן — זַאגְטָ
 פִּינְגָּלְעָם.
 — אָוּן אַיךְ הָאָב שָׁוֵין בָּאַלְנְעָאַרְיָע אַוְיכָ גַּעַזְוָן — זַאגְטָ כַּיְיעַמְלָ.
 — זַעַט דָּעַרְטָאַטָּע מִיטָּ דָּעַרְטָאַטָּע מַאַמְּעָן, אָז דִּי קִינְדֶּעֶרְלָעֵד קְרִינְגָּן
 זַיְיָ, דְּרִיְיָן זַיְיָ זַיְיָ אַוְיכָ אָוּן הַוִּיבָּן אָז צַ נִיְיָן צְרוּקָ אַחֲיהָבָּ.
 — פָּאַפָּאַ! מַאַמָּאַ! וּוְאַהֲיָן גִּיטָּה אַירָה? — פְּרָעָגָן דִּי קִינְדֶּעֶרְלָעֵד
 דָּעַרְשָׁרָאָקָן.
 — אַהֲיָם.
 ...
 — פָּאַרְוּוֹאַסָּ?
 — אָז אַיְינָעָרָ וּוְילָ קִיּוֹן בָּאַלְנְעָאַרְיָע אָז צְזִוְיָוָתָר וּוְילָ אַיְן

זאלאנישן גארטן, וויטן מיר דאך נישט וועמען צו פאלן.
זעט פיגעלע, איז טאטעה-מאמע זיינען ביין, הריבט זיך איז
בעטען בעטן ברוזערל:

— זיך א גוטער, זאג, איז דז ווילסט אויך פארן קיין באַלנעאריע.
— זיך איז גוטער און זאג, איז דז ווילסט אויך אין זאלאנישן
גארטן.

— איז באַלנעאריע איז דאך דאך אַיאָם...

— איז זאלאנישן גארטן זיינען דאך דאך כייעם...

— די כייעם האַספּוֹן דאך שוין געוזן.

— און דעם יאמ האַספּוֹן דאך שוין אויך געוזן.

דאָם פרודערל מיטן שׂווערטערל קענען נישט דורךוקמען איז
דעַר טאטעה מיט דער מאמען זיך געלאָסן צוריק אַהֲיִם.

— שאָ! וויסטו וואָם, — זאנט פיגעלע, — לאַמֵּר גָּרְרָר פָּאָרְן
וואֹהָין דער טאטעה מיט דער מאמען ווילן.

אַח זיך גיינען צו און זאגן:

— זאל זיין ווַיַּי אַיר, פָּאָפָּא אַזְמָאָן ווַיַּלְן.

קוקן זיך טאטעה אַזְמָאָן אַיבָּעָר אַזְמָאָן זאגן:

— אוַיְבָּ אַזְיִי, ווּלְן מִיר גָּרְרָר פָּאָרְן אַזְמָאָן
גיינען שוין אַלְעָ צו צְדָם רָגֶן אַזְמָאָן ווְאַרְטָן.

— מיט ווָאָס ווּלְן מִיר פָּאָרְן, פָּאָפָּא? — פְּרָעָגֶט כייעמל.

— מיט ווָאָס ווּלְסָטָן פָּאָרְן?

— אוַיְ ווַיַּלְמַיט אַטְרָאַמְּוֹויִי.

— אַיְדָּה, מיט אַזְמָנִיבָּום.

— אַטְרָאַמְּוֹויִי אַזְמָנִיבָּום.

— אַזְמָנִיבָּום אַזְמָנִיבָּום.

די קינדרעלען הויבָּן זיך ווַיַּדְעַר אַזְמָנִיבָּום אַזְמָנִיבָּום
ביין אַזְמָנִיבָּום צוֹם טאטעה:

— ווַיַּסְטוּ ווָאָס, יאנקל, לאַמֵּר בִּידָּע אַהֲיִמְגִּין אַזְמָנִיבָּום
זיך פָּאָרְן מיט אַטְרָאַמְּוֹויִי אַזְמָנִיבָּום זיך מיט אַזְמָנִיבָּום.

— אַלְיִוּ? — פְּרָעָגֶט כייעמל.

א לְוַכְטִיקָע וּוְעַלְתָּ

— אָן אֵיךְ? — זָגַט פִּינְגָּלֶעָן.

— יָא, אָן אָונְדָן.

וַיְלֹן נִשְׁתַּחֲוֵד קִינְדָּעָרְלָעַד, אָן זָגָן:

— זָאַל זַיְן נִשְׁתַּחֲוֵד מִיטָּ קִין אַמְנִיבָּס אָן נִשְׁתַּחֲוֵד מִיטָּ קִין
טְרָאָמוּיִי.

— נָאָר מִיט וּוְאָם דָּעֵץ?

— מִיט אָן אַוִיטָאָמָּבִיל.

— אָן אַוִיטָאָמָּבִיל קָאָסְט אַסְאָך גָּלְטָ.

— אִיז מִיט אַ בָּאָן, וּוְאָם גִּיְתָּ אָונְטָעָר דָּרְעָרָד.

לְאָכְטָ דָּעַר טָאָטָע אָן זָגָנְטָן:

— גָּטָה, זָאַל זַיְן מִיט אַ בָּאָן וּוְאָם גִּיְתָּ אָונְטָעָר דָּרְעָרָד.
אוֹן דָּעַר טָאָטָע מִיט דָּעַר מָאָמָּע שְׂטָעָלָן זִיךְּ אָזְעָק אָפָּן דָּאָגָן
אוֹן וּוְאָרְטָן, וּוְאָרְטָן אוֹן שְׁמִיכְלָעָן.

— אָפָּן וּוְאָם וּוְאָרְטָסְטוֹן, פָּאָפָּא? — פְּרָעָגָט בַּיּוּמָל.

— וּוְאָם הַיִּסְטָה אָפָּן וּוְאָם? אֵיךְ וּוְאָרְטָן, אָן מַעַן זָאַל מַאֲכָן דִּי

אוֹנְטָעָרְדִּישָׁע בָּאָן צָוָם פָּאָרָק טְשָׁאָקָאָפּוֹקָא.

— עַם אִיז נִשְׁתַּחֲמָא אַהֲן קִין אוֹנְטָעָרְדִּישָׁע בָּאָן?

— דָּעָרוּוֹיֵל נָאָך נִשְׁתַּחֲמָא.

— אִיז לְאָמִיר שְׁוִין פָּאָרָן מִיט אַ טְרָאָמִיִּיִּי.

— אָפָּעָר מִיט אַ גְּרִינְעָם טְרָאָמָוֹי, — יָאָנְטָן בַּיּוּמָל.

— נִיְּזָן! מִיט אַ וּוְיִסְן.

דָּעַר טָאָטָע מִיט דָּעַר מָאָמָּעָן הַאָבָן יִדְעָר גַּעֲוָאָלָט צְרוּרָה
אַהֲיָנְגִיָּן, אָפָּעָר דִּי קִינְדָּעָרְלָעַד הַאָבָן עַמְּאָן בָּאָרָאָטָע גַּעֲהָאָט אָן
... .

גַּעֲזָגָט:

— זָאַל שְׁוִין זַיְן מִיט וּוְעַלְכָן טְרָאָמָוֹי אִיר וּוְלָט.
אוֹן בָּאָלְדָן וּוְיִנְעָן אַלְעָ אַיְפָגָעַשְׁטִיגָן אָפָן עַרְשָׁטָן טְרָאָמָוֹי וּוְאָם
אִיז אַגְּנָעָקָומָעָן אוֹן גַּעֲפָאָרָן אִין פָּאָרָק טְשָׁאָקָאָפּוֹקָא.

שייעלע האט שווין א באנ

שייעלע וויל א באנ, א גרויסע באנ מיט אסאך, אסאך וואנגןעם,
מיט א מאשין, וואם זאל לוייפן און קלאפען: טראט טא. טא טא טא
טא טא. אין אוונט, אן דער טאטטע קומט פון דער ארבעט, לוייפט
ער צו אים צו, קרייבט אים ארייף אפנ שווים, גלעת אים און זאגט:
— טאטטעשי, קויפ מיר א באנ.

— גוט — זאגט דער טאטטע — איך וועל דיר קויפן.

— אבער איך וויל אן עמעסע באנ, א גרויסע.

— גוט. זאל זיין אן עמעסע באנ, א גרויסע.

— מיט אסאך וואנגןעם און א מאשין...

— פיין.

— זי זאל לוייפן ניך, ניר און קלאפען: טראט טא טא טא
דער טאטטע גויט אוועק און קויפט שייעלען א באנדל, מיט ויא-
גאנעם און א מאשינDEL, וואם לוייפט און מאכט: זשו זשו זשו. שפילה-
זיד שייעלע אביסל און זאגט:

— נישט אוז באנ האב איך געמיינט.

— וואסעד דען באנ האסטו געמיינט?

— איך האב געמיינט אן עמעסע באנ, מיט וועלכער דו פארטט
צו דער ארבעט.

— גוט — זאגט דער טאטטע — איך וועל דיר קויפן אן עמעסע
באנ, א באנ מיט וועלכער איך פאר צו דער ארבעט.
אף מארגען איז געווען זונטיק, האט דער טאטטע נישט געארבעט.

האט ער מיטגענומען שייעלען צו דער סטאטצייע און אים דארטן אן-
געויזן אף א גרויסע באנ, מיט אסאך, אסאך וואנגןעם און מיט א
מאשין און אים געהאגט:

— אוז באנ מיינסטו?

— יא.

— גוט, נעם זי.

שייעלע קוקט אן דעם טאטן.

— זי איז דען דיינען?

— איז איך הים זי נעמען, מיסטאמע איז זי דאך מיינען.

שטייט שייעלע און ווייסט נישט וואם צו טאן.

— פאפא! זי איז דאך גרייט. איך קאנז דאך זי נישט דערטראגען?

— א באן דארפ מען נישט טראגען, מען גויט ארויפ צום לאפקאץ

מאנטיוו און מען טומט א דריידams רעלע, גויט זי אלין.

— איך ווייס דאך נישט ווי איזו?

— לערן זיך אוים.

שייעלע איז אוווק מיטן טאטן, איהים און ער האט דערציילט

אלע קינדער, איז זיין טאטע האט אים געקייפט אן עטמעע באן

און ווען ער ווועט וווער און זיך אויסלערנען פירן א

לאפקאטיוו, ווועט ער זי אהיימברענגן.

בְּרִינְדָּעַלְעַ וּוֹילְ זַיְן אַ יִנְגַּעַלְעַ

ברינדאַלְעַ וּוֹילְ אַלְעַטָּאַלְעַ זַיְן אַ יִנְגַּעַלְעַ. וּמָעַ זַיְן אַיר
ברודערל אַיצְבָּאַק אַרְוָמְלִוְפָּן מֵיט דַי יִנְגַּעַלְעַ אַין גָּמָם, לויפט זַיְן
אַרְיַן צַו דַעַר טַאַמְעַן אַונְהַוְוַט אַיך אַן צַיְעַן פָּאַרְן קְלִיְיד.

— אַיצְבָּאַק שְׁפִילְט זַיְך מֵיט דַי יִנְגַּעַלְעַ.

— שְׁפִיל זַיְך דַו אַוְיך מֵיט זַיְן.

— זַיְן וּוֹילְ זַיְך נִשְׁטַח שְׁפִילְן מֵיט מִיר.

— שְׁפִיל זְשֻׁעַ דַיְך מֵיט דַי מִידְעַלְעַ.

— אַיך וּוֹילְ זַיְך שְׁפִילְן מֵיט דַי יִנְגַּעַלְעַ.

— וּמָעַ זְשֻׁעַ זַאַל אַיך טַוּן?

— אַיך וּוֹילְ אַוְיך זַיְן אַ יִנְגַּעַלְעַ.

— אַז דַז וּוֹלְסְטָן, זַיְן.

— טו מיר אן הויזעלען.

— אָז אַיך וּוֹעֵל דִּיר אֲנָטָוּן הוַיּוֹזָעַלְעַן, וּוּסְטוּ שְׂוִין זַיִן אָז
יַיְנָגָעַלְעַן?

— טו מיר אָז אֶזְזָבְּלָעַלְעַן, וּוּאַיְצָכָאַקְלָם אָזְנָעַמְדָן מִידָּעַן אָז
וּוּאָז יַיְנָגָעַלְעַן.

— אָז אַיך וּוֹעֵל דִּיר אֲנָטָוּן הוַיּוֹזָעַלְעַן אָז אֶזְזָבְּלָעַלְעַן וּוּ
אַיְצָכָאַקְלָעַן אָזְנָעַמְדָן אָזְזָבְּלָעַן, וּוּסְטוּ אַלְעַן זַיִן אָז
מִידָּעַן.

— פָּאָרָוּאָסְפָּן?

— וּוַיְיָל דּוּ הַיִּסְטְּ בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן אָז בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן קָעַן נִישְׁתְּ זַיִן
אָז יַיְנָגָעַלְעַן.

— וּוֹעֵל אַיך הַיִּסְטְּ אָז אַנְדָּעַר נִאמְעָן.

— וּוֹאַסְעָר נִאמְעָן?

— יַאֲנְקָעַלְעַן.

— דִּי מִאָמָע לְאַכְּטָן!

— אַלְעַט מַעֲנְטָשָׁן וּוַיְסָן, אָז דּוּ הַיִּסְטְּ בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן אָז זַיִן וּוֹעֵלָן
לְאַכְּן, זַיִן וּוֹעֵלָן זַאֲגָן, אָז דּוּ נַאֲרָסְטָן זַיִן אָז.

אַכְּבָעַר בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן וּוַיְיָל נִישְׁתְּ הַעַרְן.

— מִאָמָע! אַיך וּוַיְיָל זַיִן אָז יַיְנָגָעַלְעַן, — זַאֲגָט זַיִן — שְׁטָעַנְדִּיק,
שְׁטָעַנְדִּיק אַיך אָז מִידָּעַלְעַן...

— אָז יַיְנָגָעַלְעַן הַאֲבָט אַיך שַׁוִּין, אָזְנָעַמְדָן דִּאָרָף-נִישְׁתְּ קִיּוּן צֻוְּיִן. אַוְיָב
דוּ וּוֹלְסָט זַיִן אָז יַיְנָגָעַלְעַן, אַיְזָה זַוְּךָ דִּיר אַוִּים אָז אַנְדָּעַר מִאָמָע מִיט
אָז אַנְדָּעַר טָאָטָן.

— בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן בְּלָאָט זַיִן אָז אָז בְּרוּגָעָז אָז זַאֲגָט:

— פָּאָרָוּאָסְפָּן יַאֲנְקָעַלְעַם מִאָמָע הַאֲטָזָז צֻוְּיִן יַיְנָגָעַלְעַן?

— וּוַיְיָל יַאֲנְקָעַלְעַם מִאָמָע וּוַיְיָל אָז אַיך וּוַיְיָל נִישְׁתְּ, אַיך וּוַיְיָל
הַאֲבָן אַיְזָה יַיְנָגָעַלְעַן אָז אַיְזָה מִידָּעַלְעַן.

— אַכְּבָעַר שְׁטָעַנְדִּיק אַיְצָכָאַק אָז יַיְנָגָעַלְעַן אָז אַיך אָז מִידָּעַלְעַן!...

— אַיְצָכָאַק גַּעֲפָעַלְט מִיר וּוּאָז יַיְנָגָעַלְעַן אָז דּוּ וּוּאָז מִידָּעַלְעַן...

בְּרִיְּנְדָּעַלְעַן וּוּרְטָט בַּיּוּ אָז הוַיִּבְטָח אָז וּוּיְנָגָעַן.

- איך וויל זיין א יונגעלאַ...
דער טאטטע קומט פון דער אָרבעט אוֹן וועט ברײַנדעלע וויינט,
טרענט ער:
- וואָם איז געשען?
דעַרציילט אָים די מאַמע:
— זי האָט זיך אַנגעטשעפֿט אוֹן וויל זיין א יונגעלאַ.
— זאל זו זיין.
— זי וויל, אָז מַעַן זאל אַיר אַנטוֹן הוייזעלע.
— אָזוי גַּרְגַּר?
- דער טאטטע רעדט זיך אַיבער שטיל מיט דער מאַמען אוֹן זאנט:
— גוט, ברײַנדעלע, מיר וועלן דיר אַנטוֹן הוייזעלע, אוֹן לאַטֵּיר
טאָקע זעַן, צי דו וועסט זיין אַ שיין יונגעלאַ.
ברײַנדעלע דערטרײַט זיך, ווישט זיך גַּיך אָים די טראָען אוֹן
הויפֿט אָן שפֿריינגעַן פון סימכּע.
- אַ יונגעלאַ! אַ יונגעלאַ! איך וועל זיין אַ יונגעלאַ!
די מאַמע טומ אָן ברײַנדעלען אַיזכָּאַקלָּס אַ פָּאָר הוייזעלע, אַ
בלזוקעלע, פִּירט אַיר צו צום שפֿיגֶל אוֹן זאנט:
— דו געפֿעלסַט זיך, ברײַנדעלע?
— אַ יונגעלאַ הייסט נישט ברײַנדעלע — זאנט זי.
— ווי זשע הייסטוֹ
— איך הייס יאנקעלע.
— זאל זיין יאנקעלע, וואָם זאנטוו, יאנקעלע, בִּיסְט אַ שיין
יונגעלאַ?
ברײַנדעלע קומט אוֹן שפֿיגֶל אוֹן לאַכְט צו זיך אלַיְוֹן.
— שיין יונגעלאַ, יאנקעלע...
ברײַנדעלע לויפֿט באָלֶד אָרוֹים צו די קינדער אָפְנַן גַּטְמַת
אַ פרײַיד:
— איך בין שיין אוֹיך אַ יונגעלאַ, איך טראָג הוייזעלע...
די יונגלעך רינגלען אַיר אָרוֹם אוֹן לאַכְנַן.

- ייְנַגְּעַלְעַ בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן, בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן יְנַגְּעַלְעַ, נָא דֵיר אֲפִינְגְּעָרֶן.
 נִיבְ מִיר אֲרִינְגְּעָלָעַ.
 — אַיְךְ הַיּוֹם נִשְׁתַּחַת בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן.
 — וּוּי זְשֻׁעַ דָּעַן הַיִּסְׁטוֹ?
 — יְאַנְקָעַלְעַ הַיּוֹם אַיְדָה.
 — אָזוֹו! יְאַנְקָעַלְעַ קַאַנְקָעַלְעַ פְּלָעַשְׁעַלְעַ בְּרָאנְפָּן?
 דִּי יְנַגְּעַלְעַ נָעַמְעַן זִיךְ צְרוּרִיךְ צַו וַיּוּעַד שְׁפִילָה אָוֹן הַוּבָן זִיךְ אָזָן
 אַרְוּמִיאָגָן פָּוֹן אַיְזָן סְקִינָעַ צַו דָּעַר צְוּוִיתָעָר אָזָן בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן לְוִיפְטָמָה
 זַי נָאָךְ וּוֹילָד פָּוֹן פְּרִיד אָוֹן שְׁרִירִיטָה:
 — גִּיכָּעָר, גִּיךְ, רִיסְטָה דִּי שִׁיר, מִידְעָלָעַ — דָּו, יְנַגְּעַלְעַ — אַיְדָה.
 דִּי קְלִיְינָעַ סְאַרְעַלְעַ קַוְמָתָ אַרְוּמִים אָפָן גַּאַמָּה אָוֹן זַעַט בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן
 אַנְגָּעָתוֹן וּוּי אֲיְנַגְּעַלְעַ, קַוְקָט וּי אַיְדָה אָזָן.
 — זַעַט נָאָר, בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן! — זַעַט זַי — זַי גִּיְיט אַנְגָּעָתוֹן וּוּי אֲיְנַגְּעַלְעַ...
 — אַיְךְ בֵּין שְׁוִין אֲיְנַגְּעַלְעַ — זַעַט זַי.
 — אַפְּ אָזְן עַמְעַס?
 — אַזְוֹאָדָעַ, אַיְךְ הַיּוֹם שְׁוִין נִשְׁתַּחַת בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן, נָאָר יְאַנְקָעַלְעַ.
 — קוּם זִיךְ שְׁפִילָן.
 — אַיְךְ וּוֹילָן נִשְׁתַּחַת. אַיְךְ בֵּין אֲיְנַגְּעַלְעַ, שְׁפִילָה אַיְדָה זִיךְ מִיטָּה
 יְנַגְּעַלְעַד.
 דִּי מָאַמָּעַ קַוְמָתָ אַרְוּמִים אָזָן רַוְפְּטָ אַרְיִין דִּי קִינְדָּעָר.
 — אַיְצָבָאַקְלָעַ עַסְן, בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן עַסְן.
 בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן טָוַת אֲקוֹק אַנְגָּעָבוֹרִיָּגָעָזָת אַפְּ דָעַר מָאַמָּעַן אָזָן זַעַט:
 — בְּרִינְדֶּזֶלֶעֶן אַיְזָן נִשְׁתַּחַת.
 — וַיּוּעַד דָעַן אַיְזָן דָאָזָן?
 — יְאַנְקָעַלְעַ.
 — גּוֹטָה, קוּם יְאַנְקָעַלְעַ אַרְיִין עַסְן.
 בָּאָם טִישׁ פְּרָעָגָט דִּי מָאַמָּעַ אַיְצָבָאַקְלָעַן:
 — וּוּי גַּעֲפָעַלְתָּה דֵיר עַפְעָם דִּיְוָן בְּרוֹדְעָרָה?
 • נַאֲקָל לְאַכְתָּה.

- עם איז נישט קיין ברודערל, נאר א שוועסטערל.
 — זי טראגט דאך הויזעלע?
 — א שוועסטערל קאן אויך טראגן הויזעלע.
 — זי הייסט דאך יאנקעלע?
 — ניין, זי הייסט ברײינדעלע.
 הערט דאם מײידעלע, או איצכאל זאגט, או זי הייסט
 ברײינדעלע, ווערט זי ביין און הויבט אן שרייען:
 — ניין! איך הײם יאנקעלע. איך בין א ינגעלע און איך בין
 נישט א שוועסטערל, נאר א ברודערל.
 איצכאל קוקט אפֿן טאטן און אָפַּר דער מאמען און לאכט.
 — איצט — זאגט דער טאטע צו דער מאמען — אָז דַּו האָט
 שווין צוויי יינגעלע. איז זאג מיר: וועלכעם יינגעלע געפֿעלט דיר
 בעסער?
 — מיר — זאגט דער טאטע — געפֿעלט בעסער איצכאל.
 — און מיר אויך.
 — יאנקעלע איז געווען אָשֵׁין מײידעלע.
 — יא, אָמײידעלע איז יאנקעלע געווען אָשֵׁין. אבער אָ
 יינגעלע איז דאם נישט קיין שווין.
 — איזו איז, פון אָשֵׁין מײידעלע ווערט אָט מײַעס יינגעלע.
 — דאם פָּאנִים. די נאָז, די אויגן, זיינען פון אָמײידעלע און
 דאם אָנטוֹן פון אָיְנְגָעָלֶע.
 — עַמְּמַכְּטַ נִשְׁתַּ אָוִים — זאגט דער טאטע — אָז זי זויל
 בעסער זיין אָט מײַעס יינגעלע. אַיְדַּעַר אָשֵׁין מײידעלע.
 ברײינדעלע האָט גָּאָרְנִישַׁט גָּעָרְעַדַּט. זי האָט מיט די הענטעלען
 געטאָפְּט די הויזעלע און אָנְגָּעְקוֹאָלֶן פון זי.
 — גוֹט — האָט די מַאְמַע גַּעֲזָגְט — אַבָּעַר וּוּאַס טוֹט מעַן מִיט
 אַיְרָע שִׁינְעַ קְלִיְּדָעַלְעַד?
 — נִיב זַי אָוַעַק סָאָרְעַלְעַן.
 — וּוּאָסְעַר סָאָרְעַלְעַן, די וּוּאַס וּוּאַינְט דָּאַ קָעְגָּנָאַיְבָּעַד?
 — סִי סָעְנִיאָר.

- און דאם שיינע בליע מאנטעלע מיט דער פעלערינגע און
מיט די וויסע זילבערגען קנעפֿ?
— אויך.
— און די ניע שיכעלען מיטן האנטביביטעלע?
— אלץ.
— און דאם וויסע וואלענע קלידעלע מיט די קאלירטע סטען-
געם, וואם די שניידערקע מאכט איר איצט?
— אלץ. אז דז האסט נישט קיין מיידעלע, אויך וואם
דארכטטו עם.
די מאמע הויפט זיך אויף פון טיש. גויט צו דער שאפע און
געט ארוים ברײנדעלען קלידעלען, איר מאנטעלען, אירע שיכע-
לעך, איר האנטביביטעלע און זאגט:
— וואם וועז זאגסטו, ברײנדעלען, זאל איך אריינטראגן דאם
אלץ סארעלען?
— יא — ענטפערט ברײנדעלע שטיל און אן כיישעך.
— הוייסט עם, אז דז ווילסט שוין זיין שטענדיק א יונגעלע?
— יא.
די מאמע לאזט זיך גיין מיטן פאק צו דער טיר און דער
טאטע פאָרְהַאָלֶט זי.
— נעם שוין מיט איר ליאלקע אויך. וואם דאָרָפּ א יונגעלע
א ליאלקע.
— בערעכט — זאנט די מאמע און גויט צורייק. געט דז
לייאלקע און לאזט זיך גיין צו דער טיר, אבער ברײנדעלע קען זיך
שוין מער נישט אינחהאלטן און לויפט צו, כאָפּט אן דער מאמען
טאָרָן קלײַד:
— ניב נישט אוווק סארעלען טיינע קלידעלע און זאָכְעַלְעַד.
— וואם דאָרָפּטו זיך? בימט דאָך שוין א יונגעלע!
— ניזן, איך פִּין א מיידעלע.
— דז הייסט דאָך יאנקעלע.
— גיין, איך הים ברײנדעלע.

— זו טראנסט דורך הויזעלעך

— טו זי מיר אוים.

און ברײנדעלע הויבט באָלד אַלְיאַן אַרְאָפְּשָׁלְעָפְּן פֿוֹן זִיךְרַן
הויזעלעך, מיט דער יַנְגֶּלְשָׁעֵר בְּלוֹזְקָעֵן, שַׁאֲרָתַּן זִיךְרַן דַּי הַצָּר,
וּזְמַן זַי חַאְטַן זִיךְרַן אַרְבְּעָרְגָּעָוָאָרְטָן אַוְבָּעָדְן דַּי אַוְיָעָן אָוֹן
שְׁלָעָפְּטַן אַרְזִים אַיְנְצִיקְוּוֹיִזְמָן דַּעַר מַטְמָעַם הַאַנְטַן אַלְעַ קְלִיְּדַן
הַעֲלָעַר אָוֹן שְׁפִילְעָכְלָעַר.

דער קינדער מלוב

זונטיק באָטָאג, אַיְן דַּרְוִין אַיְן קָאָלְט אָוֹן כְּמַאְרְנָע אָוֹן עַמ
הַאָלְט אַט בָּאָמ רַעֲנָנָע. שְׁפִילַן זִיךְרַן גַּדְעָר אָפְּנַן גַּאֲמַן, לוֹפְּטַן
אַרְוָם, שְׁפְּרִינְגָּעָן אָוֹן טַאנְצָן. קָוְמָעַן אַרְזִים מַטְמָעַם אָוֹן מַטְמָעַם אָוֹן

בעטַן זִיךְרַן:

— לַיְבָעָלָע, קוֹם אַרְיַין אַיְן שְׁטוּב.

— בָּאָנְגָּלָע, עַמ וּוּעַט באָלְד רַעֲנָנָעָן.

— יַאֲנְקָעָלָע, עַמ אַיְן קָאָלְט.

— בָּאוּעָלָע, וּוּסְטַן זִיךְרַן צַוְּקִילַן.

אַפְּעָר דַּי קִינְדָּעָר פָּאָלָגָן זִיךְרַן זִישָׁט אָוֹן וּוְילַן נִישָׁט אַרְיִינְגִּינִּין
אַיְן שְׁטוּב.

— באָלְד — זָגָן זַי.

— כְּעַל זִיךְרַן אַפְּשָׁפְּלִין.

— נַאֲך אַקְלִין בִּיפְּעָלָע.

— לְאֹזֶן מִיךְ אָפְּ.

די קִינְדָּעָר שְׁפִילַן זִיךְרַן אַיְן בָּאָהָלָטָמָעָנִישָׁ אָוֹן זַי. לוֹפְּטַן אַרְוָם.

קוּוִיטְשָׁעַן אָוֹן שְׁרִיְּעַן, בַּיּוֹן עַמ הוּאָבָט אָוֹן פְּרִישָׁעַן אַדִּין רַעֲנָנָל.

— שְׁלָעָכְטַן — זָגָן זַי — אַיְצָט. קָעַן מַעַן זִיךְרַן נִישָׁט שְׁפִילַן.

— מַיִּין מַטְמָעַם וּוּעַט באָלְד אַרְוִיסְקָוְמָעַן.

— מײַן מסטע אויך.

— די קינדער גָּלוֹסֶט זיך נישט אַרְיִינְגְּוִין אַין שְׁטוּב. עַם אַיז זַי אָומְעָטִיךְ דָּאָרְטַּח אָזְן זַי וְוַילְן בְּעַסְעָר זַיְן צְזוֹצָמִיִּה. פָּאָלַט אַיְיַן לְיִבְעַלְעַן אַ גַּעֲדָנָק אָזְן עַד זַגְּנָת:

— וְוַיְמַט אַיר וּזְאַסְפָּה קָוְמַט אֶלְעָרְיִין צַו מִיר אַין שְׁטוּב, וְוַעַלְן ...

מִיר זַיְךְ שְׁפִילְן.

דָּעַרְפְּרִיעַן זַיְךְ אֶלְעָרְיִין אָזְן זַגְּנָת:

— גּוֹט, מִיר נִיְעַן.

אַין שְׁטוּב, בְּעַט לְיִבְעַלְעַן זַיְן מסטען. אָזְן זַי זַאְל אִים לְאָזְן זַי שְׁפִילְן מִיט די קִינְדְּעַרְלָעַד אָזְן זַי דָּעַרְלִוְיבְּט אִים.

— גַּאֲר גַּעֲדָנָק — זַגְּנָת זַי, — אָזְן קִיְּן גַּעֲשְׁרִיְּעַן קָעַן אַיד נִשְׁטַּח פָּאָרְטְּרָאָגָן.

אַ פָּאָר מִינּוֹת, שְׁפִילְן זַיְךְ די קִינְדְּעַרְלָעַד, אָפְּעָר בָּאָלְדְּ פָּאָר-גַּעַמְן זַיְךְ אָזְן הַוִּבְּן אָזְן שְׁרִיְּעַן אָזְן לְיִאָרְמָעַן אָזְן לְיִבְעַלְעַם מסטען הַוִּיבְּט בָּעֵךְ אַוִּיפָּה אָזְן זַגְּנָת:

— גַּיְיט אַיְיךְ, קִינְדְּעַרְלָעַה, גַּעַוְונְטַעְרָהִיט, עַם טָוָת מִיר זַי דָּעַרְ קָאָפֶן.

די קִינְדְּעַרְלָעַד חַוְּלִין זַיְךְ שְׁוִין צְעַנְיִין אַהֲיִים. זַגְּנָת כָּאוּוּלָעַן:

— קָוְמַט אַרְיִין צַו מִיר אַין שְׁטוּב, מִינְן טָאָטָן מָוָת נִשְׁטַּח זַי דָּעַרְ קָאָפֶן.

דָּעַרְפְּרִיעַן זַיְךְ אֶלְעָרְיִין אָזְן זַגְּנָת:

— גּוֹט, לְאַמְּיר נִיְין צַו כָּאוּוּלָעַן.

אַין דָּרוּיְמַן רַעֲנַת שְׂוִין שְׁטָאָרְקָעָר אָזְן דָּעַךְ וְוַיְנַט שְׁמַיְמַט דָּעַט רַעֲגַן אַין פָּאָנִים אַרְיִין. די קִינְדְּעַרְלָעַד לְיוֹפְּן שְׁנָעַל אַדוֹרְךְ די גַּאֲסַם אָזְן פָּאָקָן זַיְךְ אַרְיִין אֶלְעָרְיִין קְלִיְּגָעָם שְׁטִיבָל, וּוֹאָו עַם זַוְּאִינְטָן כָּאוּוּלָעַן.

— מסטע — זַגְּנָת כָּאוּוּלָעַן — וּוּסְטַט מִיר לְאָזְן דָּא שְׁפִילְן זַיְךְ מִיט די קִינְדְּעַרְלָעַד?

— יָא, — זַגְּנָת זַי — גַּאֲר אָזְן גַּעֲשְׁרִיְּעַן. דָּעַר טָאָט לְיִיעַגְּנָת די בְּלָאָט.

די קינדערלעך שפילן זיך א זוילע שטיל מיט כאוועלם זאכע
לעך און באָלד פֿאַרגעטען זוי זיך און הויבּן אָן רײַדָן העכער און
העכער. הויבּט זיך כאוועלם טאטטע אויף און זאגט:
— נוּיט אַיך, לֵיבּעַ קִינְדָּעָרְלָעַך, גַּעֲונְטֶעֶרֶתְּיַת, אַיך זוֹיל
לייענען די צייטונג.

ווילן זיך שוין די קינדערלעך צעגין יעדער צו זיך אַהַיִם.
זאגט יאנקעלע:
— קומט, קִינְדָּעָרְלָעַך, מַיְן טַاطָּע הָאָט שְׁוִין די צייטונג אַפְּ
געַלְיוּנט.

— גוּט — זאגן אלע — לאטיר גִּין.

איין דריימן דעננט נאָך אלע און סע ווערט שווין נאָכט. די
קינדערלעך לויפּן אַרְיבּער די גָּאָם אָן קומען אַרְיִין צו יאנקעלען.
— מאָמע, טַاطָּע — פרענט יאנקעלע — לאָזֶט אָנוּז שְׁפִילְן?
— גוּט, שְׁפִילְט זיך.

די קינדערלעך שטעלן אָהָם איין אַשְׁרוּעַ די שְׁטוּלָן אָן מַאְכָּן
אַפְּן; יאנקעלע אַיז דער מאַשְׁגִּיט אָון לִיְבּעַלְעַ דער קָאנְדוּקְטָאָר.
וואָם גִּיט אַרום נאָך בַּילְעָטָן אָון די אַיְבּוּרִיקָע זַיְינְעָן די פָּאַסְפּוּשִׁין.
צום אַנְהָוִיבּ שְׁפִילְן זיך די קינדערלעך שטיל, זַבְּעָר בְּזָלְך
הויבּן זיך אלע אָן נאַכְזּוּמָאָן די בָּאָן אָנוּ שְׁרִיּוּן:
— טְרָאַטָּא טְאַט, טְאַט!

— טְרָזָוּ — מַאְכָּט נאָך כאוועלע זיך די בָּאָן פִּיְפְּט אָפְּ דער
סְפָּאַצְיָע.

— סְאַסְאַ! סְאַסְאַ! — מַאְכָּט נאָך לִיְבּעַלְעַ זיך די בָּאָן סְפָּאַפְּעַט.
יאַנְקָעָלָם עַלְטוּרָעַר בְּרוֹדָעַר זִיכְטָבָם רַאֲדִיא אָן חֻדְט
זַיְינְעָן; קָעָן עָר נִישְׁתַּמְפְּטָרָאָן אָון שְׁרִיּוּט אֹוִיט.
— נוּיט אַיך, קִינְדָּעָרְלָעַך, גַּעֲונְטֶעֶרֶתְּיַת, אַיך זוֹיל הַעֲרֵן דָּעַם
רַאֲדִיא.

די קינדערלעך ווילן שווין אַהַיִם נְגַיִן, רַוזְפְּט זיך אָן פִּישְׁעָלָע:
— וּוַיְיִפְּט אַיר וּאַסְ? קָומָט צו מִיר, אַיך הַאָבָּה נִישְׁתַּמְפְּטָרָאָן
אוֹן חַאְבָּה נִישְׁתַּמְפְּטָרָאָן רַאֲדִיא.

- און דין טאטע וועט לאזען
 — יא. זי וועט לאזען.
 — און דין טאטע וועט אונז נישט ארכיסטריזציה?
 קלערט פישעלע און זאנט:
 — שא. בא אונז אין הויף שטייט לויידיק אַ צימער, וועלן טיר
 דארט זיך קענען שפילן...
 די קינדרער דערפריען זיך.
 — אט דאס איז גוט! דארט וועט אונז קייןער נישט שטערן...
 די קינדרעלען לוייפן שנעל הורך זי גאט. קומען אריין צו פֿר
 שעלאן אין הויף און נײַען אריין אין ליידיקן צימער. מײַכָּן דארט
 לייבטיק און הויכן זיך אַן שפֿילן.
 — די קינדרער צעטטיין זיך זואַס אַטָּאל מעָר און שרייען, פֿילדערן
 און קייןער שטערט זוי נישט.
 — דא — זאנט לוייבעלע — איז נישטא קיין טאטע, קיין טאטע.
 — און קיין ברודער און קיין ראיידיאָ איז נישט...
 — עס וואַלט געווען גוט. ווען טיר קענען זיך דאַ שפֿילן אלע
 פֿאגן.
 — מען קען — זאנט יאנקעלע — דער צימער שטייט דאַ
 ליידיק.
 — נײַן — זאנט פישעלע — מאָרגן וועט מען אַס פֿאַרדִינְגָּן.
 היינט איז דאַ געווען אַ מענטש זואַס האַט אַס בָּאַקָּוקָט און געואנט.
 אַז עַד וועט קומען מאָרגן.
 — קענסטו דאַך זאנן דין טאטן, ער זאל אַס נישט פֿאַרדִינְגָּן
 — זאנט לוייבעלע.
 — אַזוי! סײַן טאטע דארף געלט...
 — קענען טיר דאַך אַס בָּאַצָּאלָן דאס געלט — זאנט כָּאוּעָלָע.
 — זוי אַזוי?
 — יעדער וועט ברעננְגָּן טופֿצִיךְ סענט. וועט מען דינגען דעם
 צימער.
 — גערעכט, איך וועל זאנן מיין מאָטָען, אַז אוֹיב זי וויל דעד

קַאֲפַע זֶל אַיר נִישְׁתַּו וּוֹיִ סָוָן, זֶל זֶי מִיר גַּעֲבָן אַ פָּעוּע, זֶוּלָן מִר
- זֶיְד דָּא שְׁפִילָן.

- אָוּן אַיךְ זֶוּלָן זֶאנָן טִין טָטָן, אָזֶוַיְבָעַר עַד וּוֹיֵל לִיְעַנְעַן
די בְּלָאַטָּה, זֶל עַד מִיר אַיְיךְ גַּעֲבָן אַ פָּעוּע.

- אָוּן אַיךְ זֶוּלָן זֶאנָן טִין פְּרוֹזְדָעָר...

- אָוּן עַס וּוּעַט וַיַּן גַּעַנְגַּנְגָן?

- מִיר זֶוּלָן זֶאנָן אַלְעַ קִינְדָּעָר פָּזָן גַּאַט, זֶוּלָן זֶיְאַיךְ גַּעֲבָן
צָו פִּיצְיָק סְעַנְטָה, אַדְעָר אַ פָּעוּע.

די קִינְדָּעָר דָּעַרְפְּרִיעָן זֶיְד:

- אָזֶוַיְבָעַר זֶוּלָן אַיךְ זֶוּלָן בְּרַעְנָגָן אַהֲרָן מִין דָאַטְמַיְּנָע...

- אָוּן אַיךְ טִין לָאַטָּא...

- אַיךְ זֶוּלָן בְּרַעְנָגָן מִינְעָן אַלְעַ שְׁפִילְעַכְלָעָן!

- אָוּן אַיךְ הָאָב בִּיכְלָעַן מִיט שִׁינְעָן מִיסְעָלָעָה, זֶוּלָן אַיךְ זֶי
אַיךְ בְּרַעְנָגָן.

- אָוּן מִיר זֶוּלָן זֶיְד דָּא צְוָנוּיְפְּקוּמָן אַלְעַ נַאֲבָט אָוּן שְׁפִילָן
איַן דָאַבְּנָגָן, אָוּן לָאַטָּא...

- לִיְעַנְגָּן בִּיכְלָעָן...

- אָזֶוַיְבָעַר זֶיְד גְּרוֹסְבָּעָן...

- אָזֶוַיְבָעַר זֶיְד טָטְמַעְטָן!

פָּזָן דָעַם אַיְינְפָּאַל, הַוִּיבָּן אָזֶן דִי קִינְדָּעָר שְׁפְּרִינְגָּן אָזֶן טָאַנְצָן
פָּזָן פְּרִיד אָזֶן צְעַלְיָפָן וּדְרַבְּלָד אֲהַיִם אַיְבָּעָרְיָדִין מִיט דִי טָטְמָעָם
אָזֶן מִיט דִי מַאְמָעָם, וּוּמְעָן עַס גַּעֲפָלָט נָאָר שְׁטָאָרָק דָעַר פְּלָאַן פָּזָן
זְוִיעָרָעָן קִינְדָּעָר אָזֶן זֶיְד אַגְּנָקְצָן נִישְׁתַּחַת נָאָר צָו גַּעֲבָן גַּעַלְתָּם. נָאָר אַיךְ
צְוָהָעָלָפָן, אָזֶן דִי קִינְדָּעָר זֶלְעָן זֶיְד דָאַרְטָהָן קַעְנָעָן אַלְעַ אַוּונָט צְוָנוּיְפָן
קַוְמָעָן. אָזֶן אָזֶוַיְבָעַר אַיְיָ נַעֲשָׂאָפָן גַּעַוְאָהָן דָאַרְטָה דָאָס פְּלָאַץ וּוּאָס
חַיִּיסְטָה הַיִּינְטָה :

קִינְדָּעָר - קְלוּבָן.

ニישט טערקייש אוֹן נישט גראָפֿיש׷

א קלײַן סַיְידָעַלְעַ קומָס אַרְיַין אֵין אַפָּרְכָּמָסִיעַ. לַיְינָס אַזְעַק
 אָפָּן טַיְשַׁ צָעַן סַעַנְתָּ אָזְן וְאַגְּנָטָה:
 — אַוְטַיְעַ מִיטַּעַ פַּעֲטַיְעַ אַטְיַע.
 קַוְקַט אַיר דַּעַר אַפְּטַיְיקָעַר אֵן אָזְן פְּרַעַנְתָּ:
 — וּוֹאַסְמָ וּוַילְסָטוֹן. מַיְידָעַלְעַד
 — אַוְטַיְעַ אַילְיַע אַוְטַיְעַ אַטְיַע.
 הַוִּיבַּט דַּעַר אַפְּטַיְיקָעַר מִיטַּדְיַע פְּלַיְצָעַם.
 — וּוֹאַסְמָ אֵינוֹ דַּאַסְמָ פָּאַר אַלְאַזְן? אַיךְ פַּאְרַשְׂטַיְוִי נִישְׁטַ אַ וּזְאַרְטַּמְּ.
 זָגַן. וּוֹאַסְמָ וּוַילְסָטוֹן?
 — פַּעֲטַיְעַ אַטְיַע — עַנְטַפְּעַרְתָּ דַּאַסְמָ קִינְדָּ.
 טְרָאַכְטָ זַיְן דַּעַר אַפְּטַיְיקָעַר: דַּאַסְמָ קִינְדָּ מוֹזַ אַוְיָאַדְעַ זַיְן פָּוֹן
 טַעַרְקַיְיַ אֵון עַם רַעַדְטַ טַעַרְקִיש׷. אֵון עַר לַוִּיפְטַ אַרוֹמַ. רַזְפַּט אַרְיַין
 זַיְן שָׁאַכְן דָּעַם טַעַרְקַ אֵון וְאַגְּנָטָ אַים:
 — טַו נַאַר אַ שְׁרַעַג דַּאַסְמָ קִינְדָּ וּוֹאַסְמָ עַם וּוַיְלַ.
 — כָּאַלְאַ בָּאַנְאַלְאַ אַכְמַט טַאַקָּאַלְאַ? — פְּרַעַנְתָּ דַּעַר טַעַדְקַ דַּאַסְמָ
 קִינְדָּ אַפְּ זַיְן לְאַשְׁן.
 — אַוְטַיְעַ אַילְיַע אַוְטַיְעַ אַטְיַע — עַנְטַפְּעַרְתָּ דַּאַסְמָ קִינְדָּ וְזַיְדַּעַר
 אַפְּ דַּעַרְוּלְבָעַר שְׁפָרָאַךְ.
 הַוִּיבַּט דַּעַר טַעַר מִיטַּדְיַע פְּלַיְצָעַם אֵון וְאַגְּנָטָה:
 — נַיְן, דַּאַסְמָ אֵינוֹ נִישְׁטַ קִינְזַּן טַעַרְקִיש׷!
 — וּוֹאַסְמָ וְשַׁעַ קָעַן דַּאַסְמָ זַיְן פָּאַר אַלְאַזְן? — פְּרַעַנְתָּ דַּעַר
 אַפְּטַיְיקָעַר.
 — אַיךְ וּוֹיִם נִישְׁטַ — זָגַן דַּעַר טַעַר — נַאַר מִיר דַּוְכַּט זַיְן.
 אַזְעַמְּ עַם אֵין גְּרַעְקִיש׷.

לויפט דער אפטזיךער וויידער ארוים און קויטש באָלֵד אַרְיָין מיט
אַ שאָכָן אַ גְּרָעָק.
— בָּרוֹדְגָּר נְגָעָק — זָאנְטָ עֲרָ — עַפְשָׁעָר קַעַנְסָטוּ טִיר זָאנְן.
זהָם דָּאָם מַיְדָעָלָע וּוַיְלָא?
— פָּאוֹרוֹוֹסָ נִישְׁטָם — זָאנְטָ דָּעָר גְּרָעָק אָוֹן טָוָת בָּאָלֵד אַ פְּרָעָג
דָּאָם קִינְד אָפָּ וַיְזַיְּן לְאַשְׁנָה:
— בְּרָעַנְדָּא קָאָלְעַנְדָּא פָּפְפָאָנָּא מַאָרָאָפָּא?
— אַטְיָיעַ, אַזְיָיעַ, אַטְיָיעַ — זָאנְטָ דָּאָם קִינְד.
דָּרְיִיסָּ דָּעָר גְּרָעָק סִיטָּן קָאָפָּ אָוֹן זָאנְטָ:
— נִיְיָן. דָּאָם קִינְד רָעְדָּת נִישְׁטָ קִיְּן גְּרָעָקִישׁ.
— וּוֹאָם זְשַׁעַר אַ שְׁפָרָאָךְ רָעְדָּת עַסְּפָּא?
— אַיְזָן וּוֹיִסְּ נִישְׁטָמָן. נָאָר דָּזְבָּט וַיְזַרְמָה. אוֹ עַם אַיְזָן יַאֲפָאָנָעָיִישׁ.
וּעַט דָּעָר אַפְּטִיזְיךָר דָּזְרָכְפָּאָחָן אָן אַוְיְטָאָמָאָכְיָל מִיט אַ יַּאֲפָא
גְּזַוְיָשָׂן שָׁאָפָּעָר. לוּיפְטָמָר אָוֹן שְׁטָעָלָט אִים אָפָּ.
— לִיכְבָּרָר יַאֲפָאָנָטְשִׁיקָן. קַעַנְסָטוּ טִיר עַפְשָׁעָר זָאנְן וּוֹאָם דָּאָם
סַיְדָעָלָע וּוַיְלָא?
— מִיט פָּאָרְטָעָנִינָן.

דָּעָר יַאֲפָאָנָעָר שְׁטִינְגָּט אָפָּ פָּוֹן אַוְיְטָאָחָן אָוֹן נִיְיָט צֹ צָוָם קִינְד
איַן פְּרָעָנְטָמָט עַם אָפָּ וַיְזַיְּן שְׁפָרָאָה:
— פָּוֹן טָאָן סְעַן טְעַן פִּיסְ-פִּגְסָס?
— אַיְטָיָיעַ אַילְיָע אַזְיָיעַ אַטְיָיעַ — עַנְטָפָעָרָט דָּאָם מַיְדָעָלָע
אַלְץ מִיט דִּיזְעַלְבָּעָ רִיד.
— נִיְיָן — זָאנְטָ דָּעָר יַאֲפָאָנָעָוָעָר — וַיְזָהָרָת נִישְׁטָ קִיְּן
יַאֲפָאָנִישׁ.
— וּוֹאָם זְשַׁעַר אַ שְׁפָרָאָךְ רָעְדָּת זַיְהָ
— אַיְזָן וּוֹיִסְּ? עַפְשָׁעָר רָעְדָּת זַיְהָ טָאָמְטִירִישׁ
דָּעָרוֹוִיל פָּאָלָט דָּעָם אַפְּטִיזְיךָר אַיְזָן אַ גְּעַדְגָּק אָזָן עַר נַעַמְתָּ
דָּאָם קִינְד פָּאָר אַ העֲנָטָל אָוֹן פִּירָט עַס צֹ צֹ דִי שְׁעַנְקְלָעָר אָוֹן וּוֹיִזְטָ
אָוֹן אַפָּ פָּאָדְשִׁידָעָנָע אַרְטִיקְלָעָן.
— דָּאָם וּוַיְלָסְטָוּ?

— איזן — זאנט דאס קינד.

— דאס?

— איזן. איליעז וויליע אויטיע אטיע.

— שא. עפשער ווילסטו נאָר קייפן ענגלאַישן זאליעז?

— איזן.

— עפשער אַסְפִּירִיז?

— איזן. אטיע.

דרער אַפְּטִיכָּעֶר איז געבליכָּן שטיין און נישט געזוואָסֶט ווֹאָס
וּוַיְתַּעֲרֵר צוֹ טוֹן, אַבָּעָר דָּעָרוֹוִיל איז אַרְיִינְגְּעָקְּמָעָ אַפְּרִוְיָ אָונְ וּוֹעֵךְ

ז' הָאָט זִיךְ דָּעָרוֹוָסֶט ווֹאָס דָּאָסֶט פָּאָר, הָאָט זִיךְ גַּעֲזָנָט:

— זָאנְ נָאָר מָדָר, שְׁיוֹן מִידְעָלָע, ווֹאָס ווּוַיְסָטוּ קַיְפָּנָץ?

— אַוְיטְּיָ אַילְעָז אַוְיטְּיָ אַטְּיָ — הָאָט דָּאָס קִינְד גַּעֲזָנָט.

דיַ פְּרִוְיָ הָאָט זִיךְ צַעְלָאָכֶט.

— נָאָרְיִשְׁעָר אַפְּטִיכָּעֶר! ווֹאָס אַיז דָּא נִישְׁט פָּאָרָאָן צוֹ פָּאָר

שְׁטִיְּזָן דָּאָס קִינְד זָאנְט, אָז עַס ווּוַיְלָ קַיְפָּן ווּאַטְּעָ.

דָּאָס קִינְד הָאָט זִיךְ דָּעָרְטִירִים אָונְ אַנְגָּהָחָיכָּן שָׁאָקְלָעָן טִיטָּן

קָאָפְּ.

— אַטְּיָ, אַטְּיָ.

אוֹ דָּאָס קִינְד אַיז אַוּעָק מִיטָּן פָּעָל ווּאַטְּעָ, הָאָט דָּעָר אַפְּטִיכָּי

קָעָד זִיךְ נָאָר אַלְעָן גַּעֲזָנָדָעָרט.

— זָאנְט מִיד — הָאָט עַר גַּעֲפָרָעָנָט דָּעָר פְּרָזִי — וּוֹי אַזְּיָ הָאָט

איַר פָּאָרְשָׁטָאָנָעָן ווֹאָס דָּאָס קִינְד ווּוַיְלָ

זִיךְ פְּרָזִי הָאָט גַּעֲלָאָכֶט.

— אַיךְ בֵּין אַ מַּעַט אַיז אַ מַּעַט פָּאָרְשָׁטִים אַלְעָן, ווֹאָס אַ

קִינְד ווּלָן.

די יאנטן זונט האבן נישט געוואַלט זיין סיינ סאלדאַטן

צווויי יינגלאָר טווען זיך אָן הילצערנעם שׂווערדלעך מיט רײַטער
שליפעַס פֿון פֿאָפֿיר אָן קומָען אָרוֹים אָפֿן גַּאטַס צוּ וַיַּעֲרֵעַ בְּאוֹיִירִים
אָן זָאנָן:

— זוֹיסַט ווַיְסַפֵּן, אוּ מִיר זַיְגַּעַן גַּעֲנָעָרָאָלָן.

דָּערְהָעָרָן עַמְּסַנְדָּרָעָן צְווּויִי, זָאנָן זַיִי.

— סִיר ווַיְלַעַן אַיְיךְ זַיִן גַּעֲנָעָרָאָלָן!

טוֹעָן דִּי עַרְשְׁטָעָן אֶבְּאָפְּסַיְתָּרָעָן שׂווערדלעך אָן זָאנָן:

— גַּעֲנָעָרָאָלָן זַיְגַּעַן מִיר אַיר קַעַנְטַס זַיִן קַאָרָאָנָעָלָן.

לוֹיפַּן דִּי יַיְגַּלְעָד אָוּעָק, טַוָּעָן זַיִךְ אַיְיךְ אָן הילצערנעם שׂווערדלעך
מיט בלָאָע שליפעַס פֿון פֿאָפֿיר. קומָען אָרוֹים אָפֿן גַּאטַס אָן זָאנָן:

— מִיר זַיְגַּעַן קַאָרָאָנָעָלָן!

שְׁפְּרִינְגְּנָעָן ווַיַּדְעֵר אָרוֹים צְווּויִי אָן זָאנָן:

— מִיר ווַיְלַעַן אַיְיךְ זַיִן קַאָרָאָנָעָלָן!

טוֹעָן דִּי בַּיּוֹדָעָן קַאָרָאָנָעָלָן אֶבְּאָפְּסַיְתָּרָעָן הילצערנעם שׂווערדלעך
אָן נִיבָּן אַגְּשָׁרְיוֹי:

— קַאָרָאָנָעָלָן זַיְגַּעַן מִיר! אַיר קַעַנְטַס זַיִן אֲפִיצִירָן.

נִיְעָן דִּי צְווּויִי יַיְגַּלְעָד אָוּעָק. טַוָּעָן זַיִךְ אַיְיךְ אָן הילצערנעם

שוווערדלעך מיט גריינע שליפעם פון פאטוּר אַז קומען אַרוּם אַפְּנָן
נַאֲמָן צו זַיִעַרְעָן בְּצֻוּוּרִים אַוְן זַאֲגָן:
— מֵיר זַיִנְגָּן אַפְּצִיכְרָן!

דערההען עס די אַיבָּעַרְיךָ קִינְדָּעָרָה. שְׁרִיּוּן וַיִּיְּהָ
— מֵיר וּוֹילָן אַוְיךָ זַיִן אַפְּצִיכְרָן!

כָּפְּנוּן די בַּיּוּד אַפְּצִיכְרָן די שְׁוֹועַרְדָּן אַוְן הַיְּבָן אַז שְׁרִיּוּן:
— אַפְּצִיכְרָן זַיִנְגָּן טִירָן! אַיר דַּאֲדָפְטָן זַיִן פְּרָאַכְּטָעָן סַאֲלְדָּאָטָן.
— וּוֹילָן מֵיר נִישְׁטָן.

לוֹיְפָן די אַפְּצִיכְרָן אַוּזָּעָק צו די קָאַרְאַגְּנָעָלָן, די קָאַרְאַגְּנָעָלָן צו די
געַנְעַרְעַלְעָה, אַוְן אלָעָ קְוָמָעָן זַיִן צְוַלְיְפָן מִיט די שְׁוֹועַרְדָּלָעָר אַוְן הַאֲנָט
אַז שְׁרִיּוּן:

— אַיר וּוּטָן זַיִן סַאֲלְדָּאָטָן, צַי נִישְׁטָן?
דָּעַרְשָׁרָעָקָן זַיִר די קִינְדָּעָר אַוְן זַאֲגָן:
— מִירָן זַיִן, מִירָן זַיִן.

געַמְעָן די אַפְּצִיכְרָן מִיט די קָאַרְאַגְּנָעָלָן אַוְן שְׁטָעָלָן אַוְים די סַאֲלָן
דָּאָטָן אַיְן צְוּיִי שְׁוּרָעָם אַוְן הַיְּבָן אַז מִיט זַיִן צו קָאַמְּאַגְּדָּעָזָעָן:
— רַעֲכָטָסָן! לִינְקָמָן!
— אַ טְּרוּטָן פָּאַרוּסָן!

— גְּלִיְכְּשָׁטְיִיְן!
די גַּעַנְעַרְאָלָן שְׁטִיעָנָן אַכְּיָם אַפְּגַּעַרְוקָט אַוְן קוּוּלָּן
— אַ פְּיִינָן אַרְמָטָיִן!

— מַעַן קָעָן מִיט אַיר אַיְנַעַמָּעָן אַ וּוּלְטָן!
— אַיְצָט — זַאנְט אַיְן גַּעַנְעַרְאָל — דָּאָרָף מַעַן מִיט דָּעָר אַרְמָט
אוּוְקָמָאַרְשִׁין צָנָן דָּעָר סְקִינָעָן, אַפְּ רַעֲכָטָם.
— נַיְיָן — זַאנְט דָּעָר צְוּיִיטָעָר גַּעַנְעַרְאָל — בַּעֲסָעָר אַיְן צו
סָאַרְשִׁין צו יַעַנְעָר סְקִינָעָן אַפְּ לִינְקָמָן.

— אַיְדָן זַאנְט אַפְּ רַעֲכָטָם.
— אַיְדָן זַאנְט אַפְּ לִינְקָמָן.
די גַּעַנְעַרְאָלָן הַיְּבָן זַיִד אַז צָוְרִינָן אַז אַיְנַעַר פָּוּן זַיִן וּוּעָרֶת
בַּיּוּן זַוְן זַאנְטָן:

— וויסטו וואט, לאטיר זיך צוטילן מיט דער ארמי, מיר אן
אטיציר, דיר אן אפיציר; מיר א פאלדאט, דיר א פאלדאט.
דער צויפער גענעראל גיט איזן איזן באָלד ווערט פון דער
איינער ארמי נטעט אַט צוויי און דער ערשטער גענעראל, וואט
הייסט מוישע, מארשיט אַט מיט זיין אַרמי אַך רעטט, צו דער
פארמאָסיע, איזן דער צויפער גענעראל, וואט הייסט יאנקל, מאר
שירט אַט מיט זיין אַרמי אַך לינקם, צום אלטאמען.
אין א פאר מינט ארום קומען זיך בײַדע גענעראלן צעניף
אינטן קויאדרע נבען א טרעפל.

— גענעראל מוישע!

— וואט, גענעראל יאנקל?

— לאטיר מאָן א מילכאמע.

— גוט: לאטיר מאָן א מילכאמע.
— איך וועל צוניפגעטען בא מײַנע זעלנער קגעפלעך און דו
וועט צעניפגעטען בא דיינע זעלנער קגעפלעך און ווער ס'וועט
געוינגען די מילכאמע, וועט אויך געוינגען די קגעפלעך.
— געמאָט.

די גענעראלן נייען אוועק צו זיערע ארמיין און קומען באָלד
צורייק מיט פולע קעשענעס קנעפ.

— גוט. מען קען שוין אנהויבן, אכבר פריער דארפ מען זיך
זוקרים.

— ווי איזו?

- איך וועל זאנן. או דאס טראפֶל אויז טײַנס אוון דז וועסט זאנן.
או עס אויז מײַנָּם.
- גוט. חוויב אָן.
- געגעראָל מוישע מאכט אָ כיוז טינע אוון גיט געגעראָל יאנקלען
אָ שטוייס.
- נײַ אָוועַק פֿוֹן דעם טראפֶל, עס אויז מײַנָּם.
געגעראָל יאנקל גיט געגעראָל מוישען אָ שטארקערן שטוייס
אוון זאנט:
- וויל איך נישט, עס אויז מײַנָּם.
- איך שיק טיינע סָאלְדָאָטָן, מאָכָן זַוִּי פֿוֹן דֵּיר אָ טָעל.
- איך לאָך פֿוֹן דִּיןָעָסָאלְדָאָטָן, טיינע זַיְנָען שטארקער.
- ווילן טיר באָלְדָע זַעַן.
- גוט. לאָטִיר טָאָקָע זַעַן.
- די געגעראָלן גיינע אָפּ צוּ וַיְהִרְאָע אַרְמִיּוּן אוון ניבָן אָ קָאָ
סָאנְדָעָוּעָן:
- אַיִן מַילְכָּאָטָע אַרְיִין!
- די סָאלְדָאָטָן טוֹעַן זַיךְ אָלָא אַיִינָעָ קעָגָן די אַנְדָּרָעָ אָוּן קָרִיבָן
זַיךְ אַרְיִין טִים די גַּעֲגָלָן די הָאָרָה. אַיִן זַיְנִימָעָרָה. רִיאַסְּן זַיךְ פָּאָר
די גַּעַז, פָּאָר די אַיְעָחָן אוון די געגעראָלן שְׂטִיעָען זַיךְ פֿוֹן בִּידָע זַיְטָן
אוון קָאָטָמָאָנְדָעָוּעָן:
- שְׂטָאָרְקָעָרָ! גִּיט זַיִן!
- אָפּ אָזּוּוּ! הָאָטָט נִשְׁתַּמְּתָמָעָ!
- סִיט דָּעַד פּוֹיסְטָן!
- אַיִן די אַוְינָן אַרְיִין!
- די מַילְכָּאָטָע הָאָטָט גַּעֲדוּיָּרָט אַיְנָאָנָצָן אָ פָּאָר מִינָּוּת אוון גַּעַז
וְאוֹגָעָן דָּאס טְרָאָפֶל הָאָטָט מוֹיְשָׁעָם אַרְמִיּוּי. וְוָאָסָט הָאָטָט פָּאָרִיאָגָט דָּעַד
סְוִינָעָן גַּעֲוָאַיָּנָעָן אַלְעָ קָנָעָפּ.
- זַעַן מוֹיְשָׁעָם סָאלְדָאָטָן הָאָכָן זַיךְ אַוְסְּנוּזָעָצָט אָפּ דָּעַר עָרָד,
הָאָטָט מַעַן גַּעֲזָעָן. אוֹ זַיִן גַּעֲגָלָט אַלְעָ צּוּקִילָט אוון צּוּבִּילָט אוון כָּאָ
אַסְּפָּאָךְ רִינְטְּ בְּלוּטְטְּ פֿוֹן דָּעַר נָאָו, פֿוֹן מַוְיל אוון פֿוֹן פָּאָנִים אוון אַיְנִיקָעָ

זינגען אפילע ארכום פון שלאכט מיט צעליקטער הויזהען. מיט צע-
רישענע רעלען.

דער איינץיקער. וואם אי איזים נאנץ פון דער שלאכט. אי
געווען דער גענעראל מויישע. וועלכער האט שטארק געליבט ויינע
סאלדאָטן און קוּקְנְדִּיק אַפְּ זַיְעַרְעַ צַעֲלֹתִיקְטָעַ פָּעַנִּימָעַ האט ער
געזאנט:

— אַיר האט זיך אוּמְגַעְפִּירֶט ווי עַמְעַטְסָע סַאלְדָּאָטָן.

בעים עם אי נעקומען צו דער צעטילונג פון די קנעפלען.
האט מוישע געואנט צו זינגען אַפְּיזִירֶן:
— עם אי פֿאָרָאָן צַוּזְמָעַן 38 קנעפלען. דָּאָרָפְּ מָעַן זיך צעטילען.

— נומ.

— אַיך נָעֵם זיך פֿיפְּצָן.

— פֿאָרוֹזָאָס עַפְּעַט אַזְוּפְּלִיאָן.

— אַיך בֵּין דער גענעראל, קומט טוֹר מַעַר פָּאָר אלע.

— אַונְ אַיך בֵּין אַ קָּאָרָאָגָּל, קומט מִיר אַיך מַעַר פָּאָר אלע.

— אַונְ אַיך בֵּין אַן אַפְּיזִירֶן, קומט מִיר אַיך מַעַר.

או יעדער האט צוֹגְעַנְמָעַן, וויפְּלָעַר האט געוואָלָט. אַונְ שׂוֹזְ
פָּאָר די סַאלְדָּאָטָן גַּאֲרְנִישָׁט גַּעֲכְלִיבָּן.

— ווֹאוֹ אַונְ אַונְזָעַר כַּיְלָעָקָּה — האָבָן ווי גַּעַשְׂרִיגָן.

— אַונְ האט מָעַן צַעֲנְרָאָטְשָׁעַט אַונְ צַעְרִיסָן אַונְ ווי גַּעַמְעַן גַּאָר
די קנעפלען.

— דער גענעראל האט זיך נִישְׁטָט גַּעַשְׂלָאָגָן אַונְ מָעַן דָּאָרָפְּ אַים
קַיְיָן אַיְזָן קנעפל אַיך נִישְׁטָט גַּעַבָּן.

— לאטיר צונגעטען בי אים אלע.

די סאלדאתן האבן זיך באולד א ווארכט געטען אפּן גענעראל, אפּן
קאראנעל און אפּן אפּיצֵיד.

— גיט אפּ דַּי קנעפלען.

— געדענטט. — האט מישע געשדריגן — איך בין א גענעראל.

— איזו! א גענעראל ביסטוו וועסט באולד זיין א לעקייש, נישט
קײַן גענעראל.

און זיי האבן אראפּגעריסן בא מישען דאס שׂווערדל, אראפּגער
ריין די פָּאָפּירענע שליפען. צונגעטען בי אים די קנעפלען, אים
נטט אַנְגַּנְשְׁלָאָגָן אָוֹזְעַקְנָטְרִיבָן.

דעך קאראנעל מיט דעם אפּיצֵיד זיינען אלַיְוָן אַנְטְּלָאָפּן, זויל
זַיְהָיָה מִירָעָהָאָט, או זַיְהָיָה וּלְזַיְהָיָה כָּפּוֹן קְלָעָפּ.

גענעראל יאנקלס ארמי, זומם איז אויך געווען נט צעלאנן און
צעבלוטיקט, איז זיך באולד צעפּאלן. אלע סאלדאתן זיינען זיך צע
גאנגען איהים איז געווען די פָּאָפּטָעָם מיט די פָּאָפּטָעָם האבן זיי דערזען.
האבן זיי געמאכט א געוואָלְד.

— ווער האט איז אוי צעהארגעט?

— מיר זיינען געווען איז א מילכאמען.

— וואסער מילכאמען

— יאנקל האט געמאכט א מילכאמע מיט מישען.

— האט אויך זיך געשלאנן פֿאָר זַיְהָ!

— זַיְהָ זיינען געווען די גענעראלן.

— גָּאָרָאָנִים!

— קעלבלען!

— קוּקְטַּזְיָךְ נַאֲרָאָן אַיְזָן שְׁפִיגָּל, וְזַיְהָוּזָעָט אַיְרָמִיט אַזְעַלְכָּעָם

מעגִימָעָר נַיְינָן אַיְזָן שְׁולָעָאָרִיְהָ!

די קִינְדָּעָר האבן זיך בָּאָטְרָאָכְט אַיְזָן שְׁפִיגָּל אַיְזָן זיך דָּעַרְשָׁרָאָקָן

פְּאָר זַיְהָ אַלְיָוָן.

— טַקְכָּע.

אָפַטְרָגָן, או דֵי גַּעֲזַעֲזַעֲנָע סַלְדָּטָן הַאֲבָן זִיךְ נַעֲטָרָפָן טִיט
זַיְעַר נַעֲנָרָאָל אָזְנַעַעַן, או זַיְן פָּאָנִים אַיזְנַעַן, אָזְשַׁוְם רַצְעָן,
זַיְינַעַן זַיְגַּעַוָּרָן בִּין.

— אָטְהַאַסְטָו אִים, דַעַט נַעֲנָרָאָל, אַוְבָּעָר אִים הַאֲטָט בַּיְדָה
טַאַפְעָן נַעֲבָטָן גַּעֲהָאַלְטָן אַנְאַגְּזָן בָּגָן אִין שְׁטוּבָה.

— אַיְזָן אָפְרָמְדָר הַאֲטָט דַעַר טַאַפְעָז זִיךְ גַּוְתָּמָעָבִיּוּרָת.

— אַזְנַעַן אַיךְ הַאֲבָן זִיךְ גַּעֲשָׂעָטָן אַיְזָל דֵי אַיְזָינָן אַוְיַפְצָהָוִיָּבָן.

— זַעַבְטָט מִיְּן פָּאָנִיסָּה עַם אַיזְנַעַגְּזָן צְעַרְבָּיָן.

— לַאַמְּדָר אִים אַנְלָעָרָנָעָן, דַעַט נַעֲנָרָאָל.

— בַּעַן דָּאָרָק אִים דֵי בַּיְנָעָר בְּרוּבָן.

די קִינְדָּעָר הַאֲבָן זִיךְ אַלְעָזְנוּפְגַּעַנְבָּעָק אַזְנַעַלָּאָפָן צֹ זַיְעָד
נַעֲנָרָאָל אַיְזָן אִים אַנְגָּעָהָיָבָן שְׁלָאָגָן.

— נָא דִיר אַמְּלַכְגָּמָע.

— נָא דִיר אַגְּנָעָרָאָל.

— דָא הַאַסְטָו פָּאָר מִיְּן צְעַרְבָּיּוּנָעָבָק.

— אַיְזָן דָּאָט אַיזְנַעַגְּזָן צְעַפְלִיקְטָעָהָוִילָעָה.

דַעַר גַּעֲזַעֲזַעֲנָעָר גַּעֲנָרָאָל יַאֲנָקָל וַאֲלָטָן נָאָר נַעֲקָרָאָן, אַבָּעָר אַ
פָּאָר מַעֲנְטָשָׁן הַאֲבָן אִים אַרְוִיכָנָרָיָן פָּזָן זַיְעַרָעָה הַעַט אַזְנַעַם נָעַל
הַאַלְטָן אַגְּנָטְלִוְיָפָן.

דעם מאטארמאנס יונגעלאַז

וועלוואָלעム טאטע אין א מאטארמאָן פון א טראָמוֹוי און ער
טארט א נאנצֶן טאג הײַ און ציריק פון וויזשא אָרְקֵסָה קִין פְּלָאָסָ
מאָזָשָׁא, און פון פְּלָאָסָה מְאוֹשָׁא קִין וויזשא אָרְקֵסָה.
וועלוואָלעוו זואַינט אָפָּ אָנָּסָ נְאָעָנָטָן פון דער טְרָאָמוֹיִ-לִינְזָע
און יְעָדָן טָאגָן, ווועָן ער קוּמֶּת אַהֲיָם פון שְׁוֹלָעָן, טוֹטָ ער זִיךְ שְׁנָעָלָ אַיִּ
בעָרָה, עַסְטָ עַפְעָם אָפָּ אָן לְיִפְטָחָ אָפָּ דער סְקִינָעָן זָעָן דּוּרְבְּפָאָרָן זַיִּן
טָאָטָן.

דער טאטע זְיִינָעָר, יְאָנְקָל, ווַיְיִסְטָ שְׂוִינָן, אוֹ זַיִּן אִינְגָּעָלָעָן ווָאָרָט
אָפָּ אַיִּם אָן ווְעָן ער דְּעָרְנָעָנְטָעָרָט זִיךְ צָוָּדָ ער סְקִינָעָן, הוַיְבַּטָּ ער אָן
פָּאָרָן לְאָנְגָּזָאָמָעָר אָן קְלִינְגָּט —
— טְאָלָאָן, טְאָאָן, טְאָלָאָן!

וועלוואָלעוו לְיִפְטָחָ בְּאַלְדָּ אַנְטְּקָעָנָן דעם טְרָאָמוֹיִ מִיטָּ אַפְּרִידָ
און שְׁרִיטָ:

— טְאָטָעָ...

— זְוָנָעָלָעָ...

— וּוֹצָם מְאַסְטָן?

— דִּי לְעָרָעָקָעָ האָטָם מִיר אַיְפָגָעָשְׁרִיבָן אָפָּן הַעֲפָטָן .. זְיִינָרָנוֹתָן.

— אָזָוִי! — זָגָנָטָ ער טְאָטָעָ צְוָפְּרִידָן אָן ווָאָרְפָּטָ אַרְאָפָּ זַיִּן

אִינְגָּעָלָעָן שְׁקָאָרְטִיכָל מִיטָּ צְוָקָעָרָקָעָם.

וועלוואָלעוו כָּאָפָטָ דָּאָס שְׁקָאָרְטִיכָל אָן לְיִפְטָחָ נְאָךְ דעם טְרָאָמוֹיִ.

— אַ דָּאָנָקָ! טְאָטָעָן, ווְעָן קוּמָסְטָן!

— אַכְּטָ אַזְיִינָעָרָ.

— צָוָם ווִידָעָרְזָעָן!

— צָוָם ווִידָעְרָזָעָן!

דער טְרָאָמוֹיִ הוַיְבַּטָּ אָן פָּאָרָן שְׁנָעָלָ אָן וועלוואָלעוו לְיִפְטָחָ אַיִּם

נאך א שפיכל וועגט. פאנגעש אין דער לופטן מיט זער האנט אין
באלד לויפט ער אהויים מיט א סימכען:
— מסמען! איך חאכ געווין דעם טאטן.
— נא, זאם חאכ ער געהנט? — טרענט זי.
— ער חאכ מיר אראפניעזערטן א שכארטיזל טיט צוקערקעט.
— עם נישט איזק אלע מיט אטאל.
— ניין. איך הוועל באחהאלטן אָפֶ שפערטער אויך.
וועלוועלע נעטט אריין אין מoil צוויי צוקערקעט אָפֶ אטאל אין
טאסטאקעטען זיין.
— נוטע צוקערקעט.
אין א פאָר מינוט אהום. לויפט וועלוועלע אהויים פון שטוב.
— וואָהוין לויפטמו שוין ווידעער? — שרײַט אַיס נאך די
טאָמע.
— אָפֶ דער סָקָנָע, זע דעם טאטן צוריקפָּאָרן.
די מאָמע איז אַבְּיָסְלָ צוֹפְּרִידָן, זואָם וועלוועלע ברעננט איך אלע
טאָל אַגְּרוּם טוֹן טאטן, וויל זוּיט עס איז פָּאָרְגָּעָטָעָן אָן אַקְצִידָעָנט
טיט אַטְרָאָמָוֹיִי אָן אַפְּאָטָרָטָאָן אַיז שְׂמָאָרָק צַעְלָאָפָּט גַּעַוּזָרָן,
אַיז זי זַיְעַר אַוְמָרוֹאֵיך אָן דערפָּאָר אַרט אַיך נִיט זואָם וועלוועלע
להיפט אלע טאָל אָפֶ דער סָקָנָע.
אין גאָם שטייט בעטלע אָן ווּעַן ער דערזעט וועלוועלען לויפָּן.
שרײַט ער אַיס נאך:
— לויפט אָפֶ דער סָקָנָע, זען דיין טאטן?
— יאָ!
— נַעַם מִיר מִיט.
— וויל איך נישט.
— זואָם ווּעַט דיין אַרְזָן?
— עס איז נישט דיין טאטע.
אָפֶ דער סָקָנָע זָאָרָט וועלוועלע לאָנג-אָן ווּעַן ער דערזעט פון
ווִוְוִוְן אַטְרָאָמָוֹיִי, לויפט ער אַיס אַנְטָקָעָן אָן בְּלִיבָּט אַפְּנָעָנָאָרט.

— דאן נאָן! — שרייט ער צום מאָטָרָמָן — מײַן טָפָּן
פָּאָרָט בָּאָלְדָּ דָּוֹרְךָ!

דאן כָּאָן קָעֵן וּוּלְוּעָלָעַן אוֹז ער שְׁמִינְכָּלְתָּ.

— יָא, אַנְגָּעָלָע, מִיטָּן פָּעָרָטָן טְרָאָמוֹיִי פָּאָרָט דִּין טָפָּע,
אוֹ וּלְוּעָלָעַ קָעָרֶת וִיךְ אָס אָפְּ דָּעֵר סְקִינָע, טְרָעָפֶת ער דָּאָרָה
בְּעַרְעָלָעַן, מִיטָּן נָאָךְ קִינְדָּעָרְטָן דָּעֵר קוֹאָדָרָע אָוֹן ער וּוּרָט בֵּיתָה.

— וּוּאָס זַיְנְטָן אַיר גַּעֲקֻמָּעָן?

— גָּלָטָן אָוֹי — זַגְּבָּן דִּי קִינְדָּעָר אָוֹן לָאָבָן.

— גַּיִיט אָהִיִּים.

— זַוְּלָן טִיר נְלַשְּׁטָן.

— סְאיָן נִישְׁטָן אַיְיָעָר טָפָּע.

— אַכְּבָּעָר וּוּאָס אַרְטָן דִּיךְ — בָּעֵט וִיךְ בְּעַרְעָלָעַ.

וּלְוּעָלָעַ וּוּרָט נָאָךְ בְּיֹוּעָר אָוֹן טָוָת בְּעַרְעָלָעַן אַ-שְׁטוֹיִם.

— גַּעֲדָעָנָךְ, אִיךְ וּוּלְ דָּעָרְצִיְּלָן דִּין טָמָן — סְטְרָאַשָּׁעָט אַיְכָּן
בְּעַרְעָלָעַן.

— דָּעָרְצִיְּלָן.

די קִינְדָּעָר רְזָקָן זִיךְ אָטָן אַיִיט אָוֹן אַיִן אַנְגָּעָלָע זָאנְטָן:

— קָוק אִים נָאָר אָן, ער שְׁטִימָט אַיִן גַּרְוִיסְּן...

— אִיךְ וּוּלְ שְׂוִין זָאנְן מִינְן טָמָן, אוֹ ער זָאָל אָוֹיְךְ וּוּרָהָן אַ
מָאָטָרָמָאָן טָן אַטְרָאָמוֹיִי — זָאנְטָן אַיְנְגָּעָלָע.

— ער הָאָט דָּעַן אַטְרָאָמוֹיִי?

— ער זָוָעָט קִיְּפָן.

— בְּעַסְעָר אִין אַנוֹאָרָדָא — זָאנְטָן בְּעַרְעָלָעַן — אַנוֹאָרָדָא
פָּאָרָקִיְּפָטָן דִּי בְּיַלְעָטָן אָוֹן הָאָט אַסְאָךְ גַּעַלְתָּן.

— עַמְּעַם. אִיךְ בֵּין נַעֲכָתָן גַּעֲפָחָן אַיִן טְרָאָמוֹיִי. הָאָב אִיךְ
גַּעַזְעַן אַנוֹאָרָדָא מִיט אֹאָרָדָא בַּיְתָל גַּעַלְתָּן!

טָונְדָּעָרוֹוִיְּטָנָם. דָּעָרוֹעָט וּלְוּעָלָעַ אַנְקֻמָּעָן זַיְן טָמָן אָז ער
לוּוּפָט אַנְטָקָעָן.

— טָפָּעָן!

— וּוּאָס. זַוְּנָעָלָעָן?

— עס איז געקפערן א ברוח פון זיידן.

— זיינער גוט.

די קינדרער פון דער נאם רוקן זיך אראום ביזן עלק טראטואר און
שריען:

— דאן יאנקל! דאן יאנקל!

דער מאטאראמן קומט אָפַּ דֵּ קִינְדְּרֶלְעֶן אָוֹן שְׁמִיכְלֶת אָ
צּוֹפְּרִידְעָנָה:

— הא! בערעלע, פעלטעלע, טויישעלע, וואם מאכט אויז
וועלזיעלע האט מיך געללאנגן — פארמאסערט בערעלע.

— אווו. ער ווועט שיין קריינן.

— ס'אליגן, טאטען, — שרײַט וועלזיעלע. ער...

— שפערטה, שפערטה — זאגט יאנקל — וווען אויך וועל אהייכט
קומען. אָפַּ וַיְדַעֲרוּן!

— אָפַּ וַיְדַעֲרוּן! דאן יאנקל. — שרײַען אִים אלע קינדרער נאך.
וועלזיעלע הערט, זוי די קינדרער שרײַען נאך זיין טאטן „אָפַּ
וַיְדַעֲרוּן“ אָוֹן פֿאַכְּבָּן טיט די הענט. פֿאַדְּרִיסְטָט עַם אִים אָוֹן ער
שרײַט:

— ס'אייז ניט אַיְיָעַ טאטע... וואם ענטפֿערט אַיר...

אונ ער לַיְיפְּט אַזְעַק צִי דָּעַר מַאֲכָעָן טיט אַגְּוֹזִין.

—————

א מייסע פון דער פֿאַדוּיִינְטָעַר נַאַס

אָפַּ דָּעַר פֿאַדוּיִינְטָעַר נַאַס וַוְאַינְטָט אַמִּידְעָלָע, כָּאנְגָּלָע, כָּאָפְּט
זַי זַיךְ אַזְעַק אַיְינְמַל אַינְטַיְּטָן דָּעַר נַאַכְּט אָוֹן הַוִּיכְבָּט אָוֹן וַוְיִינְעַן.

וּזְאַסְפִּי? זַי וַוְיל אַבָּאָגְלָע. זַאגְט טַעַן אַיר:

— די גַּעַשְׁעַפְּטָן זַיְנַעַן דָּאָר פֿאַרְמָאָכְט!

— הַיִּים זַי עַפְּעַנְעַן.

— די מענטשָׁן שְׁלָאָפְּן דָּאָך!

— זַועַק זַי אַזְעַק.

לאכט מען פון איד.

— אֶזְאָל נַעֲרָעָלָע!

אֶכְבָּר בְּאֶגְנָעָלָע אַרְטָמָנִשְׁטָמָז וּזְאָסָמָען לְאַכְתָּמָה פָּוֹן אַיד אָוֹן זַי
וּוַיְינְטָמָז אַטְמָלָה הַעֲבָרָה. בֵּין זַי וּוּעָקָט אַיְףָאַלְעָשָׂכִינִים פָּוֹן גָּמָט
וּוְעַלְכָעָה הוּיְבָן אָוֹן זַיְדָא בִּזְיוּעָרָן:

— זַיְל זַיְן שְׁפִילָה! לְאָוֹ שְׁלָאָטָה!

— מִיר דָּאָרְפָּן אַוִּיפְּשָׂטְיָה בְּאֶגְנָעָלָע צַו דָּעָר אַרְכָּעָט...

— וּוּעָקָט מִיר נִישְׁטָמָז אַיְףָאַלְעָשָׂמָד קִינְדָה. אַיְךְ הַאָב עַמְקִים אַיְינְגָעָע
שְׁלָעָפְּעָרָט.

בָּעֵט זַיְדָר טָאָטָע, דִּי מַאָטָע:

— בְּאֶגְנָעָלָע, הַעֲרָה אַיְףָוּ וּוַיְינְגָעָה. מָעַן וּוּעָט דָּאָךְ אָוֹנוֹ אַרְוִיסָה
וּזְאָרוֹעָה פָּוֹן דָּעָר דִּירָע...

אֶכְבָּר בְּאֶגְנָעָלָע וּוַיְינְטָמָז אָחָן וּוַיְינְטָמָז.

סּוֹט זַיְדָר טָאָטָע אָנָה, נִיְימָת אַרְוִיסָה אָפָן נָאָס אָוֹן קְלָאָפָט אָנָה
בָּאָמָמָעָט וּזְאָסָמָפְּטָמָאָרְקִיְּפָט בְּאֶגְנָעָלָע.

— וּוּעָד אַיְזָה דָּאָרָט? — פְּרָעָנְטָמָעָט מָעַן אַיְנָעוּוֹיְנִיק.
— סְאַיְזָה אַיְךְ, בְּאֶגְנָעָלָע טָאָטָע.

— וּזְאָסָמָז וּוַיְלָט אַיְרָה?

— מִיְּזָה מִיְּדָעָלָע וּוַיְינְטָמָז, זַי וּוַיְלָט אָגְנָעָלָע...

— אָזְוָה! — וְאָגְטָמָעָט מָעַן מִיְּדָעָלָע וּוַיְינְטָמָז אַיְיךְ. זַי
וּוַיְלָט אָצָוקָעָרָקָע.

— וּוּאָקָז שְׁעַט מָוֹט מָעַן?

— בְּרָעָנְטָמָעָט מִיר אָצָוקָעָרָקָע פָּאָר מִיְּזָה מִיְּדָעָלָע סֻעָּרָקָע, וּוּעָל
אַיְךְ אַיְיךְ גַּעֲבָן אָגְנָעָלָע פָּאָר אַיְיעָרָה מִיְּדָעָלָע בְּאֶגְנָעָלָע.

נִיְימָת דָּעָר טָאָטָע צָוָם מָעַנְטָמָז וּזְאָסָמָפְּטָמָאָרְקִיְּפָט צְיָקָעָרָקָעָם אָוֹן
דָּעָרָה עָרָטָמָעָט אַונְטָעָרָן פְּעָנְסְטָעָרָן גְּרוּוּיָהָן. קְלָאָפָט עָרָ אָזָה.

— וּוּעָד אַיְזָה? — פְּרָעָנְטָמָעָט מָעַן.

— סְאַיְזָה אַיְךְ, בְּאֶגְנָעָלָע טָאָטָע.

— וּזְאָסָמָז וּוַיְלָט אַיְרָה?

— נִיְמָת מִיר אָצָוקָעָרָקָע פָּאָר אָמִיְידָעָלָע סֻעָּרָקָע, וּוּעָט טָרָ

איך טאטט נעבן א באנעלע פאר מײַדעלע באנעלע.

— זוזם איז?

— זי ווינט און לאוט א גאט מענטשן נישט שלאפען.

— איזו! — זאגט דער מענטש — טיין יינגעלע ווינט און.
ער וויל א ביכל. ברענטט מיר א ביכל פאר מײַדעלע מיכל, וועל
איך איך נעבן א צוקערקע פאר דעם מײַדעלע סערקע און איך טאטט
זעם איך נעבן א באנעלע פאר איער מײַדעלע באנעלע.

ニיט דער טאטט צום מענטש זוזם פארקייט ביכלע און
קלאפען אן.

— ניט מיר א ביכל פאר א יינגעלע מיכל. זעם מיר זיין טאטט
נעבן א צוקערקע פאר א מײַדעלע סערקע און איך וועל פאר דער
צוקערקע באקומען א באנעלע פאר מײַדעלע באנעלע.

— זוזם איז?

— זי ווינט.

לאכט דער מענטש.

— איזו! בײַן יינגעלע ווינט איך.

— זוזם וויל ער?

— ער שרייט. איך זאל אים נעבן דאס. זוזם איך וויס נישט
זוזם...

— איזו! — האט כאנעלעט טאטט געאנט — דאס זוזם איך
וואיס נישט זוזם קריינט מען דאך צו קויפן אין אפטיק.
או דאס יינגעלע האט דערהערט. או מען רעדט פון אפטיק,
אייז ער באולד שטיל געווארן און כאנעלעט טאטט האט באקומען א
ביכל און אוועק מיט דעם צום יינגעלע מיכל.

— מיכל! איך האט דיר געבראכט א ביכל.

— ששש! — זאגט מיכלט טאטט — מיכל שלאפען שווין. נאט
אייז א צוקערקע און ניט איך געונטערדהויט.
געט דער טאטט די צוקערקע און קלאפען אן באם מײַדעלע
סערקע.

— סערקע! אט האסטו א צוקערקע.

— ששש! — זאנט סעדקעס טאטע, מײַזְמָרְטַן מִידָּעָלָע שְׁלָאָפֶט שווין.
נָאָפֶט אַיְיךְ אֲבָגָנָלָע אָזֶן גַּיְיט אַיְיךְ גַּזְוָונְטָעָרָהִיט.
קוֹמֶט דָּעַר טָاطָע אַהֲיִים צֹו זַיְן מִידָּעָלָע.
— כָּבָגָנָלָע! אַיְיךְ הַאֲבָדָרְטַן גַּבְּרָאָבָט אֲבָגָנָלָע.
— ששש! — זאנט די מאָפֶט — רַאֲגָנָלָע שְׁלָאָפֶט שווין.
דָּעַר טָاطָע הַאֲטָט אַוּוּקָנְעַשְׁטָעַלְטַט דָּטָט בָּאֲגָנָלָע פָּאָר כָּבָגָנָלָע
כָּעַטְעַלְעַ אָזֶן זַיְיךְ גַּעֲוָאָלְטַט לִיְּגָנְעַן שְׁלָאָפֶט, הַאֲטָט עַד אַבָּעַד דָּעַרְעָעָן,
אוֹ אָזֶן דָּרוּיְיסָן אַיְזָן שַׂיְן גַּרְוִיסָּעָר טָאגָן, אָזֶן אַיְזָן אוּעָקְצָן צֹו דָּעַר
אַרְבָּעָט.

דָּעַר בְּלִינְדָּעָר מִילְכְּפִירָעָר

איַצְלָן, הַאֲטָט אַפְּגָנְעַטְוֹן דָּעַר גָּטָס אֲשֵׁפִיצְלָן. עַר הַאֲטָט זַיְיךְ אֲבָגָנְעַטְוֹן
אֲוַויְיסָן רַעַקלָּן אֲזֶן אַהֲיַטְוֹן אַגְּלָנְצִיקָן דָּצְשָׁעָק אָזֶן אַמְּגָנְעַגָּנְעַן
פָּוֹן שְׁטוּבָן צֹו שְׁטוּבָן. גַּעֲקָלָאָפֶט אַיְזָן אַלְעַטְוֹן אָזֶן גַּעֲשָׁרִינְן:
— לעַטְשָׁעָרָא...

די ערְשָׁטָע טִיר אַיְזָן וּוּלְכָעָר עַר הַאֲטָט אַגְּנָעְקָלָאָפֶט אַיְזָן גַּעֲוָעָן
זַיְיךְ אַיְגָנְעַן אָזֶן אַלְעַטְוֹן קִינְגְּדָעָר פָּוֹן דָּעַר גָּטָס הַאֲבָן זַיְיךְ קְוִים אַיְינְ-
גַּעַהְאַלְטָן פָּוֹן גַּעַלְעַכְתָּעָר, וְתָעַן זַיְיךְ הַאֲבָן גַּעֲוָעָן. זַיְיךְ זַיְיךְ אַיְגָנְעַן
מִאָפֶט דָּרָקָעַנְטָן אִים נִישְׁתָּחָא אָזֶן דָּעַרְלָאָגָנְטָן די לִיְּדִיקָע פְּלָאַשׁ פָּוֹן
מִילְךָ מִיטָּן צְוֹוָאַנְצִיק סְעַנְטָן.

די צְוֹוָאַנְצִיק סְעַנְטָן הַאֲטָט אַיְצָל אַרְיִינְגָּנְלִיְּגָט אַיְזָן קַעַשְׁעַנְעַן אָזֶן
די פְּלָאַשׁ הַאֲטָט עַר גַּעַנְעַבָּן זַיְינְעַן כָּאַוְוִירִים צֹו בָּאַהְאַלְטָן אַוְנְטָרָר דָּעַר
טִיר אָזֶן בָּאַלְדָּן צְוֹגָנְעַגְּנָעַן צֹו אַנְדָּעַד שְׁטוּבָן אָזֶן אַגְּנָעְקָלָאָפֶט.
— לעַטְשָׁעָרָא!

די מִיר הַאֲטָט זַיְיךְ גַּעַעְפָּגָט אָזֶן אֲכָלִין מִידָּעָלָע הַאֲטָט אִים אַרְחִים-
דָּעַרְלָאָגָנְטָן די פְּלָאַשׁ מִיטָּן גַּעַלְטָן פָּאָר דָּעַר מִילְךָ אָזֶן אַיְצָל הַאֲטָט שִׁיר
אַוְיסְגַּעַשְׁטָסָן אֲגַלְעַכְתָּעָר. וּוּעַן עַר הַאֲטָט דָּעַרְהָעָרטָן, וְזַיְיךְ טָרְוִי,
וּזְאָס אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָגָנְעַן אַיְזָן קִינְדָּרָה אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָגָנְטָן:

— אונזער זיין ער ניט אינגעעהאלטן. או דער מלכפּירער או
שווין דא דארפּ שווין זיין צוּי זיין ער.
אין אין אנדר ער שטוב וואו ער האט אונגעקלאפט או ארייסגע
קומען א פרוי מיט א הײַס פֿרֶעֶס אַין האנט אוּן זי האט א קוק
געטען אָפּ אִיצְלָעָן אוּן גַּעֲזָנְטָמְט:

— שווין זיין ער א נײַעַר לעטשערא. אלֵי מאַנטיק אוּן דָּאנַעַר
שטיַַק בַּיְַתְּן זַיְַדְּיַַעַרְעַטְַַם.

די פרוי האט אַים אַרְוִיסְגַּעַרְעַנְגְּט די פֿלְאַשׁ. אַים גַּעֲגַעַבְּן צוּוֹאָנִ
צַַּיְַק סַעַנְטָמְט אַין אִיצְלָעָן האט גַּעֲזָנְטָמְט אַנְטָמְט אַנְטָמְט
אין איין האלבער שאַה האט אִיצְלָעָן צוּנוֹיְגַּעַנְוּמְעַן אַפְּלַעַעַע
שַׁעַנְעַע מִטְּ גַּעַלְט אַוְן אַנְצָעַן באָרגְּ פֿלְעַשְׂעַר אַוְן וּוֹעַן ער האט
געַזְעַן אַנְקַומְעַן דַּעַס עַמְּסַעְטָמְט מִיאַז זַיְַן וּוֹעַגְלַעַע. האט ער
זַיְַךְ מִיט זַיְַן באַנְדָע אַוּוּקְגַּעַשְׁטַעַלְט טַוְן זַיְַטְּן זַיְַן וּוֹאַם דָא וּוֹעַט
זַיְַן. דער מלכפּירער האט אַנְגַּעַקְלַאַפְּט אַין אַטְּרַי.

— לעטשערא!

די פרוי. וּוֹאַם האט מִיט אַפְּאַר מִינְטָפְּרַעְעַר גַּעֲגַעַבְּן אִיצְלָעָן
די פֿלְאַשׁ מִטְּ צוּוֹאָנְצִיךְ סַעַנְטָמְט. האט גַּעֲעַפְּגַּט די טַיְּר אַוְן אַנְגַּעַקְוּקְט
דַּעַס אַינְנָל.

— וּוֹאַם וּוַיְלַמְּטַוְּפְּ!

— די פֿלְאַשׁ פָּוָן טַיְּר.

— בִּזְמַט מַעַשְׂגַּעַן! בִּזְמַט דָאַר נַאַר וּוֹאַם דָא גַּעַזְעַן.

— אַיר שְׁפָאַסְטָמְט. סַעַנְיַאַרְאָ...

-- נישט איך שפאמ. נאר דו שפאמט...
דער באכער קומט און די טריי פארכידעשט און זאנט. און ער
פארשטייט נישט וואם דא קומט פאר. אכער די טריי פארטאבט די
טיר און חיל מעד מיט אים נישט רידן.

-- איך האב נישט קיין צייט צו מײַנען מיט דוד — זאנט זי —
איך האב דיר נאר וואם געגעבן די פלאש מיט צוּאנצִיך סענט און
אויב דו געדענסט נישט. בין איך נישט שולדיך.
דער מלכטירער קלאפט און אין א צוּוַיְסָטֶר טיר און עס קומט
ארזיס א קינד.

— וואם ווילט אויר

— די פלאש מיטן געלט.

— שוין געגעבן.

די טיר פאההקט זיך און דער לֻעַטְשָׁעָרָא נוּיט ווַיְוַתֵּר אָוָן
קלאפט אִין אַלְעַ טִירָן. אֲכָעָר אָוּמָעָטוּס וְזָאנְטָמָעָן אִים דָּאָס וְעַלְבָּעָן.

— בִּזְמַת דָּאָס נָאָר וְזָאָם דָּא גַּעֲזָעָן...

אין אִין שְׁטוּבָה. הַאָשׁ וְיַדְעָר מִלְכְּפִירָעָר גַּעֲנִימָעָן אָוִימְטִיְיָנָעָן
אָוָן זָאנָן. אָוָן עַמְּ אַיְזָוְשָׁטָם עַמְּעָם. ער אַיְזָ נָאָר נִשְׁתַּגְּהָעָן אָוָן
נִשְׁתַּגְּהָעָן קַיְיָן פְּלָאַש אָוָן נִשְׁתַּגְּהָעָן קַיְיָן גַּעֲלָט. הַאָט די פְּרָויָ אַרְוִיסָּס
בְּעַרְוָוָן אַלְעַ אִירָּעָן זַיְן אָוָן טַעַבְטָעָר.

— אוֹר הַאָט גַּעַזְעָן וְיַי אַיְזָ האָב גַּעַגְעָבָן דָּעָם לֻעַטְשָׁעָרָא. די
פְּלָאַש מִט צוּאנְצִיך סְעַנְטָמָעָן?

— אוֹוָאָדָע הַאָבָן מִיר גַּעַזְעָן — חַאָבָן אַלְעַ גַּעַגְטָפָעָרָט.

— איצט איז ער געקומען און הייסט זיך נעבן נאך א פלאש.

די זיין מיט די טעכטער האבן געלאלכת.

— דער באבער דארף זיין שיקער.

דער מלכפערער איז ארויים אפנ נאש אונ געליבן שטיאן א צעטראצעגענער.

אייזל מיט זיין גאנצע באנדע האבן נעמלארט צו אים אונ איז אומשלידיך א פרעג געטען.

— זואס איז געשען, לעטשערא?

— עט האט עמייזער אפנונגנטען אָפַּעֲדָעַ נאכ אלע פלאשטער טיטן געלט.

— טאקי? — האט אייזל אויסגעישרין — זואס ווען שאוינסטו?

— איך גי מעלהן איז קאטיסאריע.

ווען דער לעטשערא איז אוועק האט אייזל אוועקנונגטעלט פאר יעדער טיר א פלאש אין וועלכער עט איז געלען די צוואנציך סענט איז זיך אוועקנונגטעלט אָפַּעֲדָעַ סקינע ווארטן אָפַּעֲדָעַ מלכפערעד טיפן ווישילאנט.

— אבער-געדענטק קינדר — האט אייזל געוזנט — איך זאלט גארניישט רידן.

דער מלכפערער איז געקומען מיט א ווישילאנט איז זיך האבן אָפַּעֲדָעַ אָפַּעֲדָעַ אָפַּעֲדָעַ ערשטער טיר אָפַּעֲדָעַ געוזאלט אויספרען דער שרוי ווער עט איז געהען איז זיך האט אויסגעזען דעם יינגלן.

וועטן זי האט גענבען די פלאש מיטן געלט. אבער אידער די טרא
האט געגענט די טיר, האט דער ווייזילאנט באטערקט אין ווינקל
שטיין די פלאש.

— וואם איז דאס? — האט ער געפרענט.
דער מילכפער האט א קוק געטן אף דער פלאש און זיך
פארשעטן.

— איך... איך...

— ניסט בלינד, צי וואס? — האט דער ווייזילאנט געפרענט
א ביזער.

— ניין... אין...

— וואדען? האסט געוואלט בויעק מאן פון פאליצי?
דער ווייזילאנט איז צונגאנגען מיטן מילכפער צ א צוויי.
טער שטוב און צו א דרייטער, א פערטעד און אומעטום האבן זי
געטראנט פאר דער מיר די לידיקע פלאש מלט צואנציך בענט.
דער ווייזילאנט יעווין אויפגעבראכט.

— ניט אנדרש, זו... זו בלינד — האט ער געזאנט.
וועי דער מילכפער האט צוניגגעשלעפעט די פלעשער און זיך
א... געטראנן אפן וועגעלע, האט אים איצל מיט זיין באנדע אויף
גענו מען מיט גרויס געלעכטער.

— דער לעטשער איז א בלינדר.

ווײיסט ווע אלע קינדרה,
דער לעטשער איז א בלינדר.
דער מילכפער האט אראנגעלאָזט דעם קאָפ און געשויגן און
כיז היינט ווײיסט ער נישט. צי ער האט טאָקע די פלעשער נישט
געזעה, אַדער עם האט אים עמען אַפְּגַעַתָּוּן עפָּעָם אַשְׁפִּיצְל.

וואו עס שטוייט דיין בעטעלע

בערעלען עלטעון האבן זיך איבערגעטען אין א נײַער דירע אָפּ אָן אַנדָעָר נָאָם. באָלְד אַינְדָעָרְטִי, אָזּוֹ גַּעֲקוּמָעָן אַגְּרוּסָעֶר קָצְסִיאָן, פָּאָרְנוּמָעָן דֵּי שָׁאָפּ, דֵּי שְׁטוֹלָן, דֵּעַם טִישׁ, דֵּי בָּעַנְקָלָעָה, דֵּאָם בעט אָזּ אַלְץ וּוּאָם סְאָזּ גַּעֲווּעָן אָזּ שְׁטוּב אָן אוּוּקָגָעָפְּרִיט זַוְּוִית. וּוִיתְשַׁטְּ אָפּ אַגָּם, וּוּאוֹ דָּעַר אַיְזָק קִינְמָאָל נִישְׁתַּגְּעוּן.

בערעלע האט אוּיך צוֹגַעַה אַלְפָן אַרְוִיסְטָרָאָן אַלְץ פָּוּן שְׁטוּבָן; עָרָה האט אַרְוִיסְגַּעַשְׁלָעָט דֵּי בָּאָרְשָׁתָה, דֵּעַם בְּעוּיִם, דֵּעַם טָاطָּנָם רָעָנָבָן, דָּעַר מָאָמָעָס שִׁיך אַחַ זַוְּגָעָן שְׁפִילָעָכְלָעָן.

די שְׁפִילָעָכְלָעָן זַוְּגָעָן עָר נִישְׁתַּגְּעָסָטָן קִינְגָּעָס אַנְרִיךְן, עָד אַלְיוֹן האט זַוְּגָעָן מִיטְגָּעָנוּמָעָן מִיטְגָּעָנוּמָעָן זַיך אַיְזָק דָּעַר נִיעָר דִּירָע אַרְיוֹן.

בערעלע האט גַּעֲווֹאָלָט מִיטְגָּעָנוּמָעָן אוּיך דֵּאָם בעטעלע זַוְּגָעָן אַבְּעָר דֵּאָם האט עָר נִישְׁתַּגְּעָסָטָן, דֵּאָם בעטעלע אַיְזָק שְׁוֹועָר, עָם אַיְזָק אַיְזָעָרָן.

אין דָּעַר נִיעָר דִּירָע האט עָר צוֹגַעַה אַלְפָן אַלְץ צוֹנִיפְשָׁטָעָלָן אָז דָּעַרְלָאָנְגָּט אַלְעָמָל עָפָעָם אַנְדָּעָרְשִׁי דָּעַר מָטָמָעָן, דֵּעַם טָאטָן אָז גַּעַז זַוְּגָעָן זַוְּפָרִיךְן.

— בערעלע — האט אַיְם דָּעַר טָאָטָע גַּעַטְרָעָגָט — די נִיעָר דִּירָע גַּעַטְעָלָט דִּירָע — יָאָ.

— בערעלע, וּאַלְמָט גַּעַוְאָלָט מַעַן זַאְל זַיך אַלְעָט טָאנָג אַבְּעָר צַעַן אָז אַנְדָּעָר דִּירָע — יָאָ.

פָּאָרָנָאָבָט אַיְזָק בערעלע אַרְזִים פָּאָרָנָט אָפָּן נָאָם אָזּ באָלְד גַּעַקְרָע מַעַן צְוִירִיק צְוָלוּפָן מִיט אַגְּעוּזִין.

— ווֹאַמְ אִיז?

— נִישְׁטָא יָאָגָעָלָע, נִישְׁטָא קָאָרְלִיטָאָם, בָּאָנָעָלָע, בָּעָרְטִיטָאָם,
כִּיעָלָע.

— אֲבָעָר עַס זֵיְנָעָן דָּאָךְ דָּא אֲגָדָעָרָע קִינְדָּעָלָע.

— זַיְיַ וַיְלַן זַיְיַ נִיטְ שְׁפִילְן מִיטְ מִירְ!
גַּעַמְתְ דִי מַאַמְעַ אָן בָּעָרְעָלָעָן פָּאָר אָחָנְטָל אָזְן פָּרָט אִים אָרוֹוִים
אַפְּןָ נָאָם.

— קִינְדָּעָלָע, סִיעָרְדִּינְקָע — זַגְנָט זַי — אָטְ הָאָט אַיְרְ דָּאָךְ
אַ נִי בָּאָזְוּעָרָל, אַ שִּׁינְגָּם.

— וּוֹי הַיִּסְטְּ עָרָט — פָּרָעָנָן דִי קִינְדָּעָלָע.
— בָּעָרְעָלָע.

— בָּעָרְעָלָע שָׁעָרְעָלָע! — זַגְנָט אַיְין אִינְגָעָלָע — קָוָם נָאָר אַחָעָר
רָעָלָע, הָאָסְטָטָעָס עַפְעָם שְׁפִילְעָלְעָלָע?
— אַטְאָךְ — זַגְנָט בָּעָרְעָלָע.

— אַ קָּאָטְשָׁעָלָע הַאָסְטָטָוָה!
— אַיְךְ הָאָב אַ קָּאָטְשָׁעָלָע אָזְן הָאָב גַּלְעֹזֶרֶגֶע קִיְיָקָעָלָע; אַיְךְ
הָאָב אַ פִּידָּעָלָע, אַ קָּאָטְשָׁקָעָלָע, צְחוּי וְעַלְנָעָרְעָלָע, אָזְן אַלְכּוּס מִינְ
סְעַנְטְּשָׁעָלָע אַיְךְ.
הָאָבָן דִי קִינְדָּעָלָע דָּאָט זְעָרָה הָעָרָת הָאָבָן זַי בָּאָלָד אַגְּנָעָהוּבָן
שְׁפִילְן זַיְיַ מִיטְ אִים.

שְׁפָעָטָעָר, אוֹ דִי מַאַמְעַ הָאָט בָּעָרְעָלָע אַרְיִינְגָּעָפִירָט אַיְן שְׁטוּבָה,
הָאָט עָרָזְיַק אַומְגָעָקָקָט אָזְן וַיְיַ נָאָר עָרָזְיַק דָּעָרְזָעָן זַיְיַ בָּעָטְעָלָע,
הָאָט עָרָזְיַק צְעוּוִינְט.

— אַיְךְ וּוֹיְלָ אַהֲיָם שְׁלָאָפָן!

— וּוֹאַמְ רְעַדְסְטוּ, קִינְדָּעָלָע, דָּא אִיז דָּאָךְ דִּין חַיִּים.

— נִיזְן! דָּאָרְטָן אָזְן מִין הַיִּים...

— דָּא שְׁמִינִית דָּאָךְ דִּין בָּעָטְעָלָע.

— מְרָאָג עַס צְוֹרִיקָה!..

לאכט דֵּי פָּאמָע, אָזֶן דֵּי טָום בְּעַרְעָלָעָן אוֹתֶם אָזֶן זַיְגַּט אַיְם אַ
ליַּדְעָלָע:

שְׁלָאָפֶּן מֵין יַּיְנָגָעָלָע, בְּעַרְעָלָע,
רַחֲמָעָלָע, רַיְמָעָלָע, רַיִם,
וְאוֹעַכְּשָׁטִיטִים דִּין בְּעַטְעָלָע,
דָּאָרְטָן אַיְם דִּין הַיִּם.

זַיְוַן וּזְאָרְטָן אַפְּשָׁאָפְּלִינְגָּעָן

דָּעָר מַעֲנְצִיא, וּוְאַם הָאָט אַפְּשָׁאָפְּלִינְגָּעָן קַוְּטָט אַיִּיכְּ
מַאל צָוְנִין אֵין אָזֶן אָוֹנְטָמָה, שְׁטָעַלְתָּן אָזֶן דָּעַם שְׁפִילְקָאָסְטָן, לְאַזְמָט אָזֶן
גָּאנְגָּדְקָאָרְזָסְעָל אָזֶן זַעַט זַיְקָאָזְעָק וּזְאָרְטָן אַפְּשָׁאָפְּלִינְגָּעָן.
זַיְצָט עָר, דָּעָר מַעֲנְצִיא, פִּינְתָּפְּנִים, צָעַן מִינְטָמָט אָזֶן זַעַט, אָזֶן
קַיְינְעָר קַוְּטָט נִישְׁטָמָה, וּוּאָונְדָעָרְטָמָה עָר זַיְקָאָזְעָק.
— וּוְאַם אַיְם גַּעַשְׁעָן?

טְרָאַכְטָמָה עָר, דָּעָר מַעֲנְצִיא: כְּיוּוּיִם, עַפְשָׁעָר אַיְם שְׂוִין דֵּי קַיְנְדָעָר
ニְמַעַם גַּעַוּאָחָן דֵּי קַאָרוּסְעָלָע אָזֶן זַיְוַן פָּאָרוּוִיָּלָן זַיְקָאָזְעָק אַגְּדָעָר
זַאְכָן?

הַוִּיבְטָמָה עָר זַיְקָאָזְעָק אָזֶן נִיְמָט צְדָקָה דֵּי שְׁפָעָלָעָן אָזֶן זַעַט, אָזֶן

וַיֹּוֹנֶעָן אֹוֵיךְ לַיְדִיקְ אָוֹן דָּעַר מַעֲנְטָשׁ שְׂטוּיָתְ אָוֹן קְלִינְגְּטְ אָוֹן
רוֹפְּטְ אָוֹן קִיְּנְגְּרָ קְוֹטָטְ נִישְׁטָטְ.

— וּוֹאָסְ אַיְזְ דָּאָסְ — פְּרָעָגָטְ עַר אַיְםְ.

— כְּיוֹוִיםְ עַפְשָׁעָרְ אַיְזְ נַאֲךְ טְרִיאָ — זָאנְטְ דָּעַר מַעֲנְטָשׁ פָּוֹןְ
דיַ שִּׁיפְעָלְעָרְ אָוֹן טָוָטְ אַקְוָקְ אַפְּנְ זִיְּגְנָעָרְ.

אָכְבָּרְ דָּעַר זִיְּגְנָעָרְ אַיְזְ שְׂוִיןְ גַּעֲוָעָןְ אַכְטְּ אָוֹן בִּידָעְ הַאֲכָןְ זִיךְ.

נִישְׁטָטְ גַּעֲקָעָנְטְ דָּעַרְקָלְעָרְ פָּאָרוֹוָאָסְ מַעַןְ וּעַטְ נִישְׁטָטְ קִיְּזְ מַעֲנְטָשְׁןְ.

— מַעַןְ דָּאָרָףְ כָּאָפְנְ אַקְוָקְ צְוָוְ דיַ עַרְאָפְלָאָנְעָןְ — זָאנְ זִיךְ —

עַפְשָׁעָרְ אַיְזְ שְׂוִיןְ דיַ קִיְּנְדָעָרְ נִימָעָסְ דיַ שִּׁיפְעָלְעָרְ מִיטְ דיַ קָּאָרוֹמְעָלְעָסְ?
קוֹמָעָןְ זִיךְ צְוָוְ דיַ עַרְאָפְלָאָנְדָלָעָהְ, זַעַעַןְ זִיךְ אָוּ דָאָרָטְ אַיְזְ אַיְיךְ

קִיְּנְגָּרְ נִישְׁטָאָ. דָּעַרְ מַעֲנְטָשׁ טְרוֹבָעָסְ אָוֹןְ רְוָפְטָ. אָכְבָּרְ קִיְּנְגָּרְ קְוֹטָטְ
נִישְׁטָטְ אָוֹןְ דיַ עַרְאָפְלָאָנְדָלָעָרְ פְּלִיעָןְ אַלְעָ לַיְדִיקְ.

— וּוֹאָסְ קָעָןְ דָּאָסְ זִיךְ — פְּרָעָגָטְ זִיךְ זִיךְ.

— עַםְ אַיְזְ דָּאָךְ נִישְׁטָטְ צְוָוְ פָּאָרְשְׁטָיְיןְ.

— עַפְשָׁעָרְ אַיְזְ אַמְּטָלְ דָּאָסְ וּוֹעַטָּעָרְ שְׁוֹלְדִיךְ?

אַלְעָ דָרְיִיְ הוּאְ, אַלְעָ דָעַטְ קָאָפְ אַיְזְ דָעַרְ זִיךְ אָוֹןְ זַעַעַןְ, אָוּ דָעַרְ
הַיְמָלְ אַיְזְ לְוִוְעָרְ אַלְעָ זִיךְ.

— דיַ מִיְּסָעְ אַיְזְ נִישְׁטָטְ פְּרָאָסְ — זָאנְ זִיךְ — מַעַןְ דָּאָרָףְ גִּינְ
אַיְזְ שְׂטָאָטְ אַרְיִיןְ גַּעֲוָאָוִירְ וּוֹעָרְ וּוֹאָסְ אַיְזְ גַּעֲשָׁעָןְ.

גִּינְעָןְ זִיךְ אַלְעָ אַיְזְ שְׂטָאָטְ אַרְיִיןְ אָוֹןְ קְלָאָפְןְ אָוּ אַיְזְ דָעַרְ
עַרְשְׁטָמָעָרְ טִירְ.

— דָאְ וּוֹאָיְנָטְ אַמְּיִידָעָלְעָ?

- אַ יַּנְגַּלְעַ.
- שִׁיקְטַּ אִים אֲרוֹויִם. מֵיר וּזְיַיְן אִים עַפְעַם פְּרָעָן.
- עַר אַיְזַּ נִשְׁטָפָא. עַר אַיְזַּ אַזְּעַק אַיְזַּ קִינָא.
- וּזְאַס עַפְעַס?
- עַס שְׁפִילַטַּ קָאָרְלִיטַּאָס טְשָׁאָפְלַיַּן.
- די מענטשן נִיעַן וּוַיְמַעַר אַיְזַּ קָלָפָן אַיְזַּ אַזְּוַיְמַעַר טִיר:
- דָא וּוְאוִינְט אַ יַּנְגַּלְעַ?
- אַ מִידְעַלְעַ.
- גַּאוֹ אַיְזַּ זַי?
- אַיְזַּ קִינָא.
- וּזְאַס עַפְעַס?
- עַס שְׁפִילַטַּ קָאָרְלִיטַּאָס.
- נִיעַן וּי אַיְזַּ קָלָפָן אַיְזַּ אַזְּ דְּרִיטַּעַר טִיר.
- דָא וּוְאוִינְט אַ יַּנְגַּלְעַ, צַי אַ מִידְעַלְעַ?

- דָא וּוְאוִינְט אַיְזַּ גַּלְעַעַ, אַיְзַּ אַ מִידְעַלְעַ.
- גַּאוֹ זַיְנַעַן זַי?
- אַיְזַּ קִינָא. עַס שְׁפִילַטַּ קָאָרְלִיטַּאָס טְשָׁאָפְלַיַּן...
- הָעָרָן זַי. די מענטשן, אַזְּ אַמִּיסַּע. דָעַרְשָׁרָעַן זַי זַי.
- שְׁלַעַכְתָּ — זַעַן זַי — אַוְיַב דָעַרְשָׁרָעַן וּוּעַט שְׁפִילַן
- אַלְעַ טָאגַן. וּוּלַן די קִינְדַּעַר נִישְׁטַמְתַּן קָוְמַעַן אַפְּ דָעַר פְּלָאוֹשָׁעַ.
- וּזְאַס זַשְׁעַ טָוֶט מַעֲזַעַ?

— מען דארפֿ רײַדֶן טיט אַים. נובּן אַים צו פָּאָרְשְׁטִיָּן.
— אַיך ווֹאַלְטֵם אַים באַצָּלְטֵם, אוֹ עַד זָאַל קומָעַן אָפּ דָּעַד פְּלָאוּשָׁע
אוֹ פָּאָרְן אָפּ טִיּוֹן קָאָרוֹסְעָלָע.

— אַון אַיך אַיך.
אַון דַּי מְעַנְטְּשָׁן באַשְׁלִימָן גַּיְינָן אַיְזָן קִינָא וּוֹאַו עַם שְׁפִילָטָם קָאָרָ
ליַמָּאָס טְשָׁאָפְּלָן אוֹן רַיְדֶן טִיט אַים.
געַקְוָמָעַן אַיְזָן קִינָא. פְּרָעָן זַיִד עַם מְעַנְטְּשָׁן וּוֹאַסְטְּיִיט באַ
דָּעַר טִיר.

— קָאָרְלִיטָאָס טְשָׁאָפְּלָן אַיְזָן דָּאָז?

— יָאָז.

— מִיד ווֹילָן עַפְעָם רַיְדֶן טִיט אַים.
לאָכְטָעָר, דָּעַר מְעַנְטְּשָׁן, אוֹן זָאַגְטָן:
— וּוֹאַרְטֵם דָּאָז אָונְטָעָר, נָאָך דָּעַר פָּאָרְשְׁטָעָלָגָג. וּוֹעַן עַר וּוֹעַט
אוֹיְיסְקָוָמָעַן, וּוֹעַט אַיך קָעָנָעָן רַיְזָוִין מִיט אַים:
— אוֹן אַרְיִינְגָּיִין אִינְגְּוִוִּינִיק קָעָן טָעַן נִישְׁטָאָז
— נִיְּזָן.
שְׂפִילָעָן זַיִד, דַּי מְעַנְטְּשָׁן, אוֹן וּוֹאַרטָּן, וּוֹאַרטָּן אוֹן זָעָן אוֹ מְהָאָט
שְׂוִין לְאַנְגָּב אַפְּגָנְשָׁפִילָט אוֹן עַם אַיְזָן שְׂוִין קִינְגָּר נִישְׁטָאָז אוֹן טְשָׁאָפְּ
לִינְעָן וּוֹעַט מָעַן אלְעָן נִישְׁטָט. אוֹן זַיִד פְּרָעָן זַיִד.
— וּוֹאַס אַיְזָן דָּאָז! וּוֹאַו אַיְזָן דָּעַר קָאָרְלִיטָאָס?
— נַעֲכְטִיקָט. עַר נִישְׁטָט אַסְטָאָל אַיְזָן בְּגָזָאָז?

וּזְאוֹ דַי וּזְעַלְתָ הָאָט אָז עַס

גרויסע מענטזין זיין און רידן. ליינט גאלדעלע צו אן אויעדר
 און הערט ווי אינגעֶר זאנט צו איר טאטן:
 — ער איז שווין געווען וואו די וועלט האט אן עק.
 איז גאלדעלע טשעכאָווע איז פרענט:
 — ווער?
 זאנט מען איר:
 — לעקייש-בער.
 — וואסער לעקייש-בער?
 — דער וואס גײַט אַהֲיָן אָז אַהֲרָן.
 פרענט גאלדעלע:
 — וואו געפינט מען אט דעם לעקייש-בער. וואס גײַט אַהֲיָן אָז
 אַהֲרָן?
 ענטפערט מען איר נישט.
 גײַט גאלדעלע אום און טראכט:
 — ווען איך פאָק אט דעם לעקייש-בער. וואס גײַט אַהֲיָן אָז
 אַהֲרָן. שטיי איך צו אים ווי אַקלעַק אָז ער זאל מיר זאגן. וואו
 די וועלט האט אָז עק.
 איינמאל, שפילט זוּג גאלדעלע מיט קינדער אָפ אַ פְּלָאַסָּע, זאנט
 איין ייגנעַלע:
 — כאָוִוירִים! אַיך-בֵין אַ ווֹוְשִׁילָאָנט.
 צעלאכט מען זיך.
 — דו בִּזְמִינְתְּ קִיּוֹן ווֹוְשִׁילָאָנט.
 — וואס דען בֵין אַיך? — פרענט דעם ייגנעַלע.
 — אַ לעקייש בִּזְמִינְתְּ.

דערהערט עם גאלדעלא. לוייטט זי צום יונגעלא מיט א פרייד.
— טאכע! זו ביוט עם דער לעקייש?
... נאך א מין לעקייש! — זאגן די קינדר — א לעקייש, וואט
רעדט גרעקייש.

— אויב אווי — זאגט גאלדעלא צום יונגעלא — דארפטען דאר
ויסן, וואו די וועלט האט אן עק?
— לאכט ער, דאס יונגעלא, און זאגט:
— א לעקייש ביוטו אליין, און וואו די וועלט האט אן עק, ווייכט
דער גרעק.

גיט גאלדעלא צום גרעק און בעט זיך:
— גראען! גראען! זאג מיר, וואו די וועלט האט אן עק?
— וואס דארפטען עם וויסן?
— גלאט אווי.

לאכט דער גרעק און זאגט:
— דארט איבער די בערג, איז דא א טערק, איז ער ווייסט.
גיט גאלדעלא אָפּ יענער זיט בערג און טרעטען דעם טערק
וואס זיצט מיט א רויטער פעסקע אָפּן קאָפּ און ניט זיך אָן אָפּ דער
קעשגען אָקָנָפּ. פֿרַעֲגַט זי אַיִם:
— טערק פֿון די בערג, זאג טיר, וְהַאֲדֵל וועלט האט אָן עק?
— וואס דארפטען עם וויסן? — פֿרַעֲגַט דער טערק בַּיּוֹן.
— אַיך דאָפּ עַמְּסָן, וויל דארט וואויגט טײַן פֿעַטָּר נִסְן.
דער טערק שוויזט און וויל נישט זאגן.
ווערט גאלדעלא בַּיּוֹן. באָפּט אָרָאָפּ דעם טערק די פעסקע פֿון
קאָפּ, רוייכט אַים אָפּ דעם קאָפּ און זאגט:
— אויב דו זאגט מיר נישט וואו די וועלט האט אָן עק, וואָרָאָפּ
אַיך דיר די פעסקע אָוָתָק.

ווערט ער ווייכער, דער טערק, און זאגט:
— וואו די וועלט האט אָן עק, וואויגט אַיְנָעָר אַשְׁנָעָק אָן אוּם
מע דערזעט אַים, באָפָּאלָט אַשְׁרָעָק, אָן אויב דוּ חִילְפָּט צו אַים
נִיּוֹן, אַיך בִּיטָּע שִׁין.

גאלדעלע זוארפט צוריך די פעסקע דעם טערק. קרייבט אויך
אריבער די בערט און לוייפט אהיים.
פון דעם אלסט און טראכט גאלדעלען. או ווען זי וועט זיין א
לעקייש-בער און נישט נוירע האבן פאר דעם שנעך זואס זוארפט און
אָפַּ אַלְעַמְּעַן אַשְׁרַעַךְ, וְוַעַט זֵי נֵיָן זֹאָזְדִּי וְוָלֶט הַאֲטִ אָזְעַק.

דער העלפאנט זואס האט זיך אַפְּנַעַשְׂנִיטָן די נָאָז

דער העלפאנט האט געווען, או אלע כייס פון ווילד לאַזְבָּן פון
אַים אָזְנָן פון זיין לאַנְגָּעָן נָאָז, האט ער אַינְגָּל גַּעַרְוָפָן צו זיך דעם
פוקט אָזְנָן אַים גַּעַזְגָּטָן:

— ברודער פוקט,דו ביזט דאָך עפָעָם אַ קלְוָנָה, אוֹז נִיב אָז
איַיצָּע, זי אָזְוִי ווּרְטָמָן פָּאַטְעָר פון מִין לאַנְגָּעָן נָאָז?
דער פוקט האט גַּעַזְגָּלָט פְּרָאוֹזָעָן מִיטָּן העלפאנט אַ שְׁפָאָגָה האט
ער אַים גַּעַזְגָּטָן:

— דעריצו אוֹז דאָז אַיְן איַיצָּע.

— זואס פָּאָר אָז אַיְצָּע?

— זיך לאָז אַפְּשָׁנִין דִּי נָאָז.

דערהערט אועלכע ווערטער. האט דער העלפאנט זיך אוש א צאפל געטן.

— וואס רעדסטע! דאס דארך דאך שרעפֿלעך וויי טין...
דער טוקם האט זיך צעלאכט:

— וואס פאלט דיר איינ! זו טײַנט. אָז נאָר דו ביטט געבעוּן געוויאָן מיט אָז אָז אַלְעַ בִּיעַס אַין ווֹאֶלְד הַאֲבָן גַּעֲהָת אַוְעַלְכָּע
לאָנְגָּעַ מְרָאַטְבָּעַס וויי דָּזָה, אַבְּעָר אָזְוֵי וויי הַאֲבָן זיך אַרְזְמָנְגָּעַן. אָז
עַס אַיְזָה נִישְׁתְּשִׁין, זַיְנָעַן וויי אַזְוָעַק צָאַזְקָעַטָּר אָזְנָעַן זיך גַּעַלְאָטָט
די גַּעַז אַפְּשָׁנִיְּדָן.

— טאָקָעַ? — האט זיך דער העלפֿאנט גַּעַבְּידָעַשְׂת — אַיְזָה אַכְּבָּעַט
עם גַּאֲרְנִישְׁתָּן גַּעַזְוָאָסְטָן.

— אַיך — האט דער טוקם ווֹיְטָעַר אַגְּנָעָצְיוּן דָּעַם העלפֿאנט —
הַאֲבָב אַיְזָה גַּעַהְתָּמָא אֹאָ לאָנְגָּעַ נָאָזָה דָּעַר לִיב אָזָה דָּעַר בָּעַר אָזָה.

אָזָה ווּעַן מִיר שְׁנִיְּדָן זיך נִישְׁתְּ אָפָּה דִּי גַּעַז. וּהְלֹטָן זַיְזָוִין הַיְּינָט
גַּעַוְעָן דָּרְיוִי קִילָּאַטְמָעַטָּר דִּי לְעַנְגָּן.

— הַיְּיסְטָעַם, אָז דִּי נָאָזָה זַוְאָקְסָטָה...?

— גַּעַוְוִים. אֹיְבָה דָו וּעַסְטָה זַיְבָּאַצְיָיטָנָס נִישְׁתְּ אַפְּשָׁנִיְּדָן, וּעַט
זַי אַיְסְוּוּאַקְסָן אָזְוֵי גַּרְזָים. אָז דָו וּעַסְטָה זַי נִישְׁתְּ הַאֲבָן קִיְּזָעַד
צָאַז דָעַרְשָׁלְעָפָן.

אָז דָעַרְשָׁלְעָפָן האט דערהערט די ווערטער. האט ער שְׁיַין
קִיְּזָעַד נִישְׁתְּ גַּעַלְעָרֶט אָזְוָעַק אַיְזָה שְׁפִיטָאָל, וּאוֹ ער האט

זיך געלאָזט אַפְשְׁנִיְידֵן די נאָז אָז בַּאלְדַּן עַקְימָן צוֹלוֹיְטַן אַין וּזְאַלְדַּן
טִיטַּס אַגְּדוֹלָעַ.

— בָּאוּיְרִיכְן — הָאַט עַד בְּגַזְבָּט — וּזְיַעֲפָעַל אַיךְ אַיךְ...

— גַּעַר אַיְזָה די בָּאַשְׁעַפְעַנִּישְׂט — הָאַט גַּעַפְרָעַמְטַן דָּעַר לִיבָּ.

— עַפְעַס אַנְיַע בִּיעַ אַרְאַפְנְעַזְיָזְעַט זִיךְ — הָאַט אַגְּרוֹם
גַּעַטְטַן דָּעַר בַּעַר.

— עַפְשָׁעַד אַשְׁפִּיאָזְעַן? — הָאַט גַּעַפְרָעַמְטַן דָּעַר וּזְאַלְדַּן אַין אַגְּלוֹזְעַן
גַּעַטְטַן טִיטַּס וּזְיַעַנְעַל שָׁאַרְבָּעַ צִיְּן.

— גַּאַס רַעַת אַיר, בָּאוּיְרִיכְן. — הָאַט דָּעַר הַעַלְפָאַנְטַן גַּעַד
וּגְאנְטַן. — אַיר דַּעַרְקָעַנְטַן מִיךְ נִישְׁטַן? אַיךְ בֵּין דָּאַךְ אַיְיעַרְ קָאַלְעַנְעַן,
דָּעַר הַעַלְפָאַנְטַן...

— דָּעַר הַעַלְפָאַנְטַן! — הָאַבְּן אַלְעַז זִיךְ אַיְכְּרַנְעַקְעַט פָּאַרְכִּי
דַּעַשְׁטַן — אַין תָּאוּזְעַן אַיְזָה דִּין נָגַע?

— אַיךְ חָבֶב זַי גַּעַלְאָזְט אַפְשְׁנִיְידֵן, אַיר וּוַיִּסְטַּדְעַן, אַלְעַז הָאַבְּן
גַּעַלְאָזְט פָּזְנְסְטַר...

אַבְּעַד די בִּיעַס אַין וּזְאַלְדַּן הָאַבְּן אַיס נִישְׁטַן גַּעַלְוִיבַּט אַין גַּעַד
וּגְאנְטַן. אַז אַהַלְפָאַנְטַן אַין אַגְּלוֹזְעַן אַיְזָה קִיְּין הַעַלְפָאַנְטַן נִישְׁטַן.

— אַיְינְס פָּזְנְס די בִּיְדַע — הָאַבְּן זַי גַּעַזְעַנְט — בִּזְוֹטַן אַהַלְ
פָּאַנְטַן, דָּאַרְפָּסְטוֹן הָאַבְּן אַלְאַגְּנוּ נָגַע; — הָאַסְטוֹן נִישְׁטַן קִיְּין לְאַגְּנוּ
נָגַע; — בִּזְוֹטַן קִיְּין הַעַלְפָאַנְטַן נִישְׁטַן אַז דַּו בִּזְוֹטַן נִישְׁטַן קִיְּין הַעַלְ
פָּאַנְטַן, אַז וּוֹעֵד זְשַׁע בִּזְוֹטַן? קִיְּין בַּעַר נִישְׁטַן, קִיְּין לִיבָּ נִישְׁטַן, קִיְּין
טִינְגַּעַד אַז קִיְּין וּזְאַלְפַּק אַיךְ נִישְׁטַן, אַז אַוְיַב אַזְוִי, וּוָאַס טָוְסְטוֹן דָּאַךְ
אַין דָּעַר לִיבָּ הָאַט גַּעַפְאַקְקַט, אַז דָּעַר הַעַלְפָאַנְטַן טָאַר זִיךְ
נִישְׁטַן וּוַיִּזְוֹן אַפְּקַע דָּעַר לִיבְטִיקְעַר שְׁוִין, בִּזְיַעַר וּוּעַט נִישְׁטַן הָאַבְּן
קִיְּין נָגַע.

אַיְצַטְתַּ, וַיִּצְטַמֵּעַ דָּעַר הַעַלְפָאַנְטַן אַז אַפְּנַצְטְּרַעַד נָרָב אַין וּזְאַרְטַּת,
אוּ עַם וּזְאַל אַיס אַנְזָאַקְסַן אַנְיַע נָגַע.

מוֹשָׁעַלְעַ מִיטֵּן קֹוִישָׁעַלְעַ

פאראן אין בוענאמ איזערעム א יונגעלאַן מוֹשָׁעַלְעַן, ליינט ער
שטענדיק אין א קוֹוַשָּׁעַלְעַן צוֹגֶעֶדֶקֶט מיט א טִישְׁטָעַלְעַן.
פארוֹאָסֶפֶן וויל ער אוֹזֶר זַיְעַר אַשְׁרָעַעֲוֹדִיקָעַר. אוֹ ער זַעַט אַ
פְּרַעְמָהָן מַעֲנְתָּשָׁן, הַאַטָּן ער מַוְיָּרָעַ. אַזְּן אוֹ ער הַעֲרָתָן אַגְּרָזִישָׁן פָּנָן
אוֹ אַוְיטָאַמָּבִיל, צַיְּפָן אַטְרָאַמְּוֹיִי, באַהֲאלָטָן ער זַיְרָעַ. אַזְּן אוֹ אַ
קָאַזְּ מַזְאַקְעַט אַפְּנָן גָּאָם, הַוִּיכְבָּטָן ער אַזְּ צִיטָעָרָן.
איַנְמָאָל נִיְּטָן זַיְן מַאְמָעָן אַזְּ מַעֲרָקָאָדָעָן אַרְיִין קַוְיִפְּן עַסְּן, הַוִּיכְבָּט
ער אַזְּ ווֹיְגָעָן.

— אַיךְ ווֹיְלָן נִשְׁתַּחַט זַיְן אַלְיִין אַזְּ שְׁטוּבָן!

— פָּאַרְוּאָסֶפֶן?

— מַאְמָעָר מַזְאַקְעַט אַקָּאַזְּ!

— אַקָּאַזְּ טָוָט נַגְּרָנִישָׁטָן.

— אַ פְּלִינְגָּ קָעָן זַיְדָן נַאֲךָן אַוְועַקְשְׁטָעָלָן אַפְּ מַיְן נָאָזָן אַפְּכִיָּיסָן
אַ שְׁטִיקָל.

זַעַט זַיְן מַאְמָעָן, אוֹ ער אַזְּ אַנְפָרָעַלְעַן, לַיְגָט זַיְ אַים אַרְיִין אַזְּ
קוֹוַשָּׁעַלְעַן, דַּעַקְטָן אַים גָּוָט אַזְּן אַטְיְשְׁטָעַלְעַן אַוְן נַעַמְטָן אַים מִיט
אַזְּן מַעֲרָקָאָדָעָן אַרְיִין.

אַפְּנָן ווֹעֲגָה הַעֲרָתָן מַרְיְשָׁעַלְעַן אַגְּרָזִישָׁן פָּנָן אַוְיטָאָסֶפֶן אַוְן טְרָאַמְּוֹיִיעָן
אוֹן ער הַוִּיכְבָּט אַזְּ צִיטָעָרָן.

— מַאְמָעָן! דַּעַקְטָן מִיךְ גָּוָט אַיִּחַן, אַיךְ הַאָכָּב מַוְיָּרָעַ...

דַּעַקְטָן אַים דַּי מַאְמָעָן גָּוָט אַיִּחַן.

— הַאֲלָטָן שְׁטָאַרְקָן דַּאֲסָן קוֹוַשָּׁעַלְעַן, אַיךְ זַאֲלָן נִשְׁתַּחַט אַרְזִיסְפָּאָלָן.
די מַאְמָעָן הַאֲלָטָן גַּזְוִיפָּאָט אַוְן גַּעַלְאָכָט.

— אי, ביסטו א נארעלע!

איינטאל, הערט מוישעלע, או עם אייז דא נארטן מיט אלערליי
כיעם, וועלכע אלע יונגעעלע לוייטן זען, בעט ער זיך בא דער מסטען,
ז' זאל אים אויך מיטנעטען אהין.

— וועסט דאך האבן מירע — זאנט אים די מאמע.

— וועסטו מיך אריינליינן אין קוישעלע.

— די כיעם וועלן דאך קוקן אַף דיך.

— וועסטו מיך צודעןן מיט א טישטעל.
די מאמע האט אים געפאלנט. אריינגעליינט אין א קוישעלע
און גענאנגען מיט אים אין נארטן צו די כיעם. אבער ווי נאר
מוישעלע האט דערהעדט דעם ערשותן ברומס פון א ליב. האט ער
אנגעהויבן שרײַען:

— מאמע! קומ אהיימ. די כיעם זיתען אין קאעט...

זיפצט די מאמע און פרענט:

— אין קינא ווילסטו גיזא?

— גוט.

גיט מיט אים די מאמע אין קינא. וואו עס זיינען דא אמאך
קינדער, וועלכע לאבן און קוועלן פון די שיינע בילדער. אבער מוי
שעלע לאכט נישט. ער ליגט אין קוישעלע און האט מירע אAMILע א
קוק צו טוּן.

זעם די מאמע, או איר יונגעעלע אייז א נארעלען. גיט זי אהיימ.
שטעלט איזעך דאם קוישעלע מיטן מוישעלע הינטערן בעט און
זאנט:

— ליג דא, מוישעלע. בייז דו וועסט ווערן עלטער און קליגער.

א צינל אריין אוֹן א צינל אַרְזִיס

דעם קייסער פון צינע אוֹן איינטאל געווען שטארק אומעטיך.
האט ער גערופן צו זיך זיין ערשותן מיניסטער אוֹן אים באפויין פאר-
לייענען אים די ציטונגגען.
אין יענעם טאג. אוֹן אין דער הייפטהטהט געווען א גרויסע
סרייפע אוֹן הונדערטער מענטשן זיינען געליבן אָן א דאך איבערן
קאפ. אוֹן ווען דער מיניסטער האט פארזעליענעט פאָן קייסער די
שווידערלעכע פראטים פון דער סרייפע, האבן זיך אוֹן קייסערס אוֹיגן
באזיוון טרען.

— אַרְזִיס בירגען מיינע! — האט ער געהאנט.

דער קייסער אוֹן געווען ווייער א נטער אוֹן די געתעגעניש האט
געמאכט אָפ אים א שרעקלעבן איינדרוק; ער האט א נאנצֶן טאג
אַרְזִיס השפאָצֶרֶט איבער זיינע הונדערט גָּזִיס אָן לֵידִיק צימערן
אוֹן אלִין געפרענט:

— אַבָּער וואָו וועלַן די מענטשן שלאָפָּן?
אוֹ דער מיניסטער האט געווען, אוֹ דער קייסער געט זיך
שטארק צום הארץן. האט ער געזאנט:

— ס'איו נישט פײַן פון די בלעטעה, זוֹאת זיַּוְרִיבָּן ווען
סרייפען, דער קייסער האט דערטן אַגְמָעָן געפֿעַש...

אוֹ ער האט גָּלִיךְ געשיקט א באָפעַל צוֹ אלָעַ ציטונגען פון
לאָנד, אוֹ זיַּוְרִיבָּן מעד ווען סרייפען נישט שרִיבָּן.

אוֹ דער קייסער האט זיך דערזוואָסט פון באָפעַל, האט ער
שטארק גָּלְוִיבָּט דעם מיניסטער.

— גוֹט האָסְטוֹ געטָן — האט ער געזאנט — דעם הארץ גוֹיט
טִיר אוֹים פון רָאַכְמָאַנְעָם, אוֹן סִיְּאַיךְ, סִיְּדָם פָּאַלְקָה, האָבן גָּרוּס
אַגְמָעָן געפֿעַש דערטָן...

— ריבטיך — האט דער מיניסטער געוואנט — די RID טוּן קע ניג זיינען שטענדייך קלונגע.

— אכזין דעם. פארטאפט דאס אַנוּער לאנד אַשלעכטן נאָמען אָפּ דער וועלט. מען זאנט. אָז אַנוּער הײַוּר זיינען שלעכט גע כוּיט אָז אַנוּער פֿיעַרלעַשׂ עַזְיָגְעַנִּישְׁטָן אָז דאס פֿאלָק קעַן שווֹן נִישְׁטָן שְׁלָאָפּן רְוַיָּיך...

— עַמְעַט — האט געוואנט דער ערסטער מיניסטער — האניך טרייפט פֿון דִּין מִיל.

אין אַ פָּאָר טעַג אַרום. האט דער קִיְּסָעָר זִיךְ וּוֵידָעָר גַּעֲלָאָנֶן וּוַיְלִיכְתָּ אַין גַּעַהַיִּסְׁן זִיךְ לַיְעַנְעַן נִיעַס פֿון די צִיְּטוֹנָגָעָן אָז זִיךְ דָּעַרְוָאָסָט, או אַין אַיְנָעָר פֿון זִיךְ פְּרָאָזְוִינְצָן, אַין פָּאָרְגָּעָקָסָעָן אַגְּרוֹיִסְׁ פָּאָרְטִּינְקָעָנִישְׁ אָז הוֹנְדָעָטָר מַעֲטָשָׁן, צְוַוְּשָׁן זִיךְ אַסְפָּאָךְ פְּרָזְיָעָן אָז קִינְדָּעָר, זִיךְ זַיְנָעָן אַומְגָעָקָוּמָעָן.

דער קִיְּסָעָר אַין גַּעַזְאָרְן טְרוֹיְדָרִיךְ אָז זִיךְ זַיְנָעָן אַוְינָן האָבָן זִיךְ וּוֵידָעָר באָזְיוֹן טְרָעָן.

— אָז אַומְגָלִיךְ! — האט ער געוואנט.

דער קִיְּסָעָר האט דעם טָאג זִיךְ קְנָאָפּ גַּעַגְעָסָן אָז בָּאָם טִישָׁ קָעַסְיִידָעָר גַּעַזְוִיפְּצָטָן:

— זָאָס טְוַעַן, נַעֲבָעָה. די אלְמָאָנָעָס אָז יַעֲסִימִיס! וּוְעַד גִּיט זִיךְ אַלְעַפְּלָזְוָרְעָמָס?... אַשְׁטִיקָל בְּרוֹיזָט?...

האט דער ערסטער מיניסטער גַּעַזְעָן. אַז דער קִיְּסָעָר לִיְזָט, נַעֲבָעָה, האט ער געוואנט:

— נישט נט פון די צייטונגגען. זואם זוי שרייבן פון פארטוריינַ
קענישן, דער קייסער האט אנמעס נעפער און פארלייט דעם
אפעטימט...

און ער האט באלאד צעישיקט צו אלע צייטונגגען א באפעל, אzo
פון היינט אן אונ וויטער, מאָרין זוי וועגן קיין פארטוריינַקענישן נישט
שריבן.

אזו דער קייסער האט זיך דערוואָסט וועגן באפעל, האט ער
הארציך געדאנקט זיין ערשותן מיניסטער און געוֹזנט:

— גוט האסטו געטן, מיין טרייער דינער, צו וואָס דארפ מען
אייבערשראָען די אייבעריקע איינזואָינער בא די ברענֶז אַבעָן דעם.
אייז דאס פאר אונז נישט שיין, מען וועט זאגן אָפּ דער וועלט, אzo
טיר קעניען נישט פארהִיטן דאס לעבן און פארטען פון אונזערע
בירגער און או אונזערע בריקן זיינען נישט קיין זיכערע און אַונְז
זערע דאסבעס און קאנאלֶן טוינֶן נישט...

אין א פאר טאג אָרום איז יונעם לאנד פֿאָרגעַקּומען אָן
ערדציתער אָזְ-זועָן דער קייסער האט זיך געהֵיסן לַיְעַנְעָן די ציִ-
טונגגען אָן זיך דערוואָסט. אָן טויזנטער מענטשן זיינֶן געליבָן
אָן אָהיַם אָן לַיְזָן הַונְגָּער, נוּיט אָן קעלט, האט ער זיך אָזּוּש
אנגעכָּאט בָּאָסְ האָרְצִין אָן פָּאָר גְּרוּסְ אַגְּמָעָס זיך אָפּגָּע
זאגָּט צו טַרְינְקָעָן זיין טִי.

האָט דאס דער מיניסטער געוֹזָן, האָט ער באלאד באָטְוִילֶן אלע
צייטונגגען נישט צו שרייבן אוּיך וועגן קיין ערדציתערנַישן.

דער קייסער האָט זוּידער געדאנקט זיין ערשותן מיניסטער.

— גוט האסטו געטן — האָט ער געוֹזנט — אוּיך וועלְ הייסָן
דיָר געַבָּן אָמְדָאָל פָּאָר דִּיְין גַּעֲטְרִישָׁאָטָט. טַאָקָע, צו וואָס שְׁרִיבָן
פָּוָן אָוּלְכָע זָכָּנוּ דִּי וּוּלְטָן וּוּטָן בָּאָלְד זָגָן, אָן אָונְזָעָר לְאָנד אַיְזָן
פּוֹלְ מִיט סַאָקָאָנוּס אָן קִינְגָּעָר אַיְזָן דָּאָ נִישָׁט זְיכָעָר מִיטָּן לְעָבָן.
אוּיך זיַּיְתָּוּנְגָּעָן האָבָן באָקוּמוּן דעם באָפּעָל נִישָׁט צו שְׁרִיבָן
אוּיך וועגן קיין ערדציתערנַישן, זיינֶן זַיְגָּעָן זַיְגָּעָן זַיְגָּעָן זַיְגָּעָן
אָן די שְׁרִיבָּעָר האָבָן זיך גַּעֲפָרָעָגָט:

— וועגן וואם זשע שרייבט מען?
— שרייבט — האט זי דער מיניסטער געמאָנט — וועגן פרײַד
לעכע זאָן.

האָן די שרייבער זיך אַרוּסְגָּלָאָוט אַיבָּרָן שְׁמָטָט אָון גַּע
זָוְכָט פֿרִילְעַכָּע נְיִיעָס אָון נִישְׁתָּמָעָן: וֵי האָן אָוּמָטוֹס גַּעֲזָעָן
נִיטָּאָן לִיְדָן אָון זיך גַּעֲמָרָאָפָן מִיט קְרָאנְקָע, בְּלָאָמָעָן קִינְדָּעָר וְוָאָם
הָאָן גַּעֲרִיסָן דֵּי מָאָמָעָם פָּאָר דֵּי פָּאָלָעָם אָון גַּעֲבָעָטָן בְּרוּיטָן.
אָפָּ מָאָרְגָּן, הָאָן די שְׁרִיבָּרָעָד דָּאָם אֶלְעָזָר דָּרְצִיְּלָט אִין בְּלָאָט
אָון גַּעֲזָאָגָט:

— כָּא, כָּא, דָּאָם כִּינְזְוִישָׁע פָּאָלָק אַיז הַוְּנָגָעָרִיךְ!... כִּי, כִּי,
כִּי די קִינְדָּעָר וּוְילָן בְּרוּיטָן!... כָּא, כָּא, מְזִוְּגָטָעָר אַרְכְּבָּעָטָעָד
הָאָן נִישְׁתָּמָעָן קִיְּזָה הַעַמְּדָאָפָן לִיחְבָּא!...

או מען האט דעם קִיסְעָר אַיבָּרָגָעָלִיָּעָנָט דֵּי באַשְׁרִיבָּוּנָג, האט
ער זיך אַכְּפָּט גַּעֲטָוָן פָּאָרָן קָאָפָּ.

— אוּזִי וּוּוִיטָעָר קָעָן עַמְּנִישְׁתָּמָעָן — האט עַבְּגַעְאָנָט — די
צִוְּתוֹנָגָעָן וּוְעָלָן מִיר דָּאָם הָאָרֶץ אָפָּעָסָן.

— וְוָאָם זשע זאל אַיך טִין, לִיכְטִיקָּר הַעֲרָשָׁעָר — האט דָּעָר
מִינִיסְטָעָר גַּעֲפָרָעָט — אַרוּסְגָּלָאָוט נִגְּזָא בְּאַפְּעָלָא?

דָּעָר קִיסְעָר האט אַמְּאָך גַּעֲטָוָן מִיט דָּעָר האָגָט.

— עַמְּ אַיז וּוּינִיךְ. מען דָּאָרָפָ אַוּוּקְשָׁטָעָלָן גַּעֲבָן יַעֲדָן שְׁרִיבָּרָעָד
אַסְּאָלָדָט מִיט אַבְּיָקָם אָון אַים הַיְּיָן אַכְּטוֹנָג גַּעֲבָן. אוּ מען זאל
נִישְׁתָּמָעָן קִיְּזָה שָׂוָם זאָךְ וְוָאָם קָעָן פָּאָרָשָׁאָפָן דָּעָם קִיסְעָר
הָאָרְצָוּוּיִטִּיךְ.

— דער מינימטר האט אווי געטן און אף מארגן איי שוין אתטער
יעדן שרייבערט פלייצע געשטאנגען אַ וועלנער מיט אַ ביקס און אייס
אויניגעקייט איז פאפר.

אַפּ מארגן, האבן די ציימונגען דערציילט וועגן אַ מאנייפסטאָ
צֵעַ פָּוֹן אַרבעטעה, וואָם האבן געפֿאַדערט ברזיט און שטארק אַמאָ
קידט די פָּאַלְצִי, וואָם האט אַפּ אַרבעטער געשטאנַן אַזְּן הַנוּן
דערטער פָּוֹן זַי פָּאַרְשָׁאָפּט אַזְּן די טּוּרְמָעַט.

דער קייסער איז אויניגעבראָכֶט גַּוּזָאָרֶן.

— זַי וועלן מִינְדְּ מַרְיַיְבָּן אַזְּן דְּרוּרְדְּ אַרְיִין, אַטְּ די בְּלַעֲטָעָר ...

אַזְּן עַר האט גַּלְיַיךְ גַּעַלְאָזֶט רַוְּפָן די וועלנער.

— פָּאַרְוּזָם האַב אַיךְ אַיְיךְ אוּוּקְגַּעַשְׁטָעַלְט אַונְטָעָר די שְׂרִיְידָה
בעַרְמָ פְּלִיְיצָעָה? — האַט עַר זַי גַּעַפְּרָעָגֶט.

— מִיר זַאלְן זַי נִישְׁטָה לְאַזְּן שְׂרִיְבָּן קִיְּן שָׂוִים זָאָךְ, וואָם קָעַן
דֻּעַם קִיְּסָעָר פָּאַרְשָׁאָפּן אַגְּמָעַט גַּעַפְּשָׁעַט.

— וואָם די בְּלַעֲטָעָר האַבְּן הַיְּינְט גַּעַשְׁרִיבָּן, זְחִיָּסְט אַיר?

— נִיְיָן. מִיר קָעַנְעָן נִישְׁטָה לְיַיְעַנְעָן — האַבְּן די סָאַלְדָּאָטָן גַּוּזָאָנָט.

דער קייסער איז אויניגעדרעַגְט גַּוּזָאָרֶן, אַבעָר בְּאַלְדָּה האַט עַר
זַיךְ בָּאַרְוָאִיקָט.

— בעַסְעָר — האַט עַר גַּעַזְאָגָט — הַאַלְעָנוּי וְזַאלְטָן אַלְעָ בִּירָה
גַּעַד נִישְׁטָה גַּעַקְעַגְט לְיַיְעַנְעָן ...

דער קייסער האַט אַ וְוִילְעַ גַּעַטְרָאָכֶט אַזְּן דָּעַרְנָאָר גַּוּזָאָגָט:

— אַיךְ האַבְּ-אַ פְּלָאן.

— וְוָאַסְעָר פְּלָץְ? — האַט דָּעָר עַרְשָׁטָעָר מִינְיַמְטָעָר גַּעַפְּרָעָגֶט.

— מעַן זַאלְ צְוַעַמְעָן אַלְעָ טִינְטָעָרָם פָּוֹן כִּינְעָ אַזְּן אַוּוּקְשָׁטָעָלְן
בָּאַזְּרָאַזְּן הוּאַפְּ זַיְינְסָן טִינְטָעָר אַזְּן יַעֲדָעָר שְׂרִיְיבָּהָר. יַעֲדָעָר
בִּירְגָּעָה, וואָם וּוּטָה וועלן עַפְּעָם שְׂרִיְבָּן, זַאלְ-קָוְמָעָן צֹ מִיר אַזְּן הוּאַפְּ
אוּינְטוּנְקָעָן זַיְינְ פְּעַדְעָר ...

אַסְאָר, אַסְאָר יַאֲרָן זַיְינְעָן שַׁוִּין פָּוֹן דַּעַטְאָלְט אַזְּן אַוּוּקְ, אַבעָר.

דער געוועץ האלט נאך אלז דארט אן. און יעדער שרייבער טונקט זיין פעדער אין קענינט טינטער און שרייבט אונטער דער אויפזיכט פון זיין מאיעטען, דעם קעניג, ווואס שטייט אליאין הינטער יעדנס פלייצע און קווק אריין אין פאפר, ווואס מען שרייבט און או איינגעראטראקט זיך אטאל און זויסט נישט ווואס צו שרייבן, זאנט אים דער קייסער אליאין אונטער א ווארט. א געדאנק, ווואס ער האט שיין גרייט אין מoil פון דער היורעס...

שפאנישע ווערטער:

פלאַסֶּע — בּוֹלְיוֹאָר.
קַאַרְיַעַנְטָעַס — אַ נַּאֲמָנָן פָּוּן אַ גָּאָס.
וַיּוֹשִׁילָאַנְטָן — פָּאַלְיוֹצְיאַנְטָן.
קוֹזָדְרָע — בְּלָאָכָּה, קוֹוָאַרְטָאָל.
סְקִינָע — רָאָג.
סֵי מַעֲנִיאָר — יָאָה הָעָר.
קַאַמְּטִיסָאַרְיָע — קַאַמְּטִיסָאַרְיָאָט.
בָּלְנַעַעַרְיָע — אַ פְּלָאַזְעָן.
פָּאַרְמָטָסִיע — אַפְּטָיוֹק.
לַעֲטַשְׁעַרָּא — אַ מַּוְלָכְפִּירָעָר.
מַעֲרַקָּאַדָּע — פָּאָרָק.
סְעַנְיָאַרָּא — פָּרוּוּ.
גּוֹוָאַרְדָּא — אַ קָּאַנְדוּקְפָּאָר.
אַלְמַאְסָעָן — אַ צְפִּיוֹזְקָרָאָט.

אִינְהָאָלֶט :

- (1) אַ מִידָּעַלְעַ אֵין בְּרוּקָעַסְטָל
 (2) דַּעַר וּלְבָעֵר אִיצְבָּאַק
 (3) אַ גָּאָסְטָ אַפְּ אַ וּוֹיָל אָוָן פְּרִיד אַפְּ אַ מַיְל
 (4) אַ מִיּוּסַעַ רִיטַ צְוּוִיַּ בְּעַרְעַלְעַר
 (5) דָּאַטַּ פּוֹילְעַ מִידָּעַלְעַ
 (6) וּוֹעַן קִינְדָּעֵר וּוֹלְעַן נְרוּוִים וּוֹרְדוֹן
 (7) סַעַ שְׁטִוִיטַ אִים אַגְּנַעֲשִׂיבָן אַפְּן שְׁבָעָרָן
 (8) אַזָּא לְאַנְדָּ — אַ בְּאַרְפָּעַ אָוָן אַשְּׁאַנְדָּ
 (9) טַעַנְדָּלַ קַעַנְדָּלַ פְּלִינְכָּאַפְּעַר
 (10) בְּשַׁרְעַלְעַ מִיטַּן שְׁרַעְלַעַ
 (11) דַּעַרְ שְׁטְרִיךְ פָּוּן דַּיְ פִּינְגָּל
 (12) דַּעַרְ וּוֹנְטָעַר צִיטַן זְוּמָעַר וּוֹאוּנְגַעַן אֵין צְיַמָּעַר
 (13) דָּאַטַּ הַיְנְטָעַלְעַ וּוֹאַטַּ אַזְּ גַּעַוְאָרָן אַקְעַצְעַלְעַ
 (14) דַּעַם שְׁוֹסְטָעַרְסָם בְּרוּיטַ
 (15) דַּיְ נָאַטַּ פָּוּן דַּיְ מוֹשְׁעַלְעַר אָוָן בְּאַנְעַלְעַר
 (16) אֵין בִּינְעַ לְאַכְתַּ דַּעַרְ קִיסְעַר
 (17) פָּאָרָן קִינְדָּעַרְלַעְעַר שְׁפָאַצְיַן
 (18) שְׁיַעַלְעַ הַאַטַּ שְׁוֹיַן אַ בָּאָן
 (19) בְּרִיְינְדָעַלְעַ וּוֹיַל זְיוֹן אַ יִינְגָעַלְעַ
 (20) דַּעַרְ קִינְדָּעַרְקָלוֹב
 (21) נִישְׁטַ טְרַקְיַשְׁ, נִישְׁטַ גְּרַעְקִישְׁ
 (22) דַּיְ יַאַטַּן וּוֹאַטַּ הַאַכְנָן נִישְׁטַ גַּעַוְאָלַט זְיוֹן קִיְיַן סָאַלְדָאָטַן
 (23) דַּעַם מְאַטְאַרְמָאַנְסָ יִינְגָעַלְעַ
 (24) אַ מִיּוּסַעַ פָּוּן דַּעַרְ פָּאַוְוִיְינְטָעַר גַּאַסָּם
 (25) דַּעַרְ בְּלִינְדָעַרְ מִילְכְפִירַעַר
 (26) וּוֹאַוּ עַם שְׁטִוִיטַ-דִּין בְּעַטְעַלְעַ
 (27) זְיוֹן וּוֹאָרָטַן אַפְּ טְשָׁאָפְלִינְעַן
 (28) וּוֹאַוּ דַּיְ וּוֹעַלְטַ הַאַטַּ אַזְּ עַמָּ
 (29) דַּעַרְ הַעֲפָגָנַט וּוֹאַטַּ הַאַטַּ זַיְךְ אַפְּגָעַשְׁנִיטַן דַּיְ נָאַזְּ
 (30) מוֹשְׁעַלְעַרְמִיטַן קוֹשְׁעַלְעַר
 (31) אַ צִינְגָל אַרְיִין אַ צִוְנָל אַרוּוִים

טונ זעלבן איטאר דערשינען:

פָּזָן אַלְעַ זִיפָּן זָאַבָּן

36 מיסעלעד פאר קינדרער

פְּרִיז \$ 1.50

סיט באשטולונגען זיך ווענדן צו אלע אידישע בוכהאנדרונגען
איין בווענאמס איירעס ווי אויך אפֿן אַדְרֶעס טונ מעכابער.

LITMAN GELTMAN

360 - Castelli - 360

Buenos Aires

עם נרייט זיך צום דראָק:

פָּעַטָּעַר פִּימְכָּעַם שְׁפָאַפְּרִיעִיּוֹן

15 פרילעכע מיסעלעד פאר קינדרער.

